

**NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Stanovisko

**Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky
k Návrhu štátneho záverečného účtu Slovenskej republiky
za rok 2011**

Bratislava, máj 2012

Obsah:

Ú v o d.....	3
1 Náležitosti Návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2011	3
2 Ekonomický rámec rozpočtového hospodárenia SR	3
2.1 Ekonomický vývoj SR v kontexte vývoja európskej a globálnej ekonomiky	4
2.2 Základné ekonomické ukazovatele SR	5
3 Výsledok hospodárenia verejnej správy za rok 2011 v metodike ESA 95.....	16
3.1 Súhrnné výsledky hospodárenia verejnej správy v metodike ESA 95	18
3.2 Stav a vývoj dlhu verejnej správy podľa maastrichtských kritérií.....	19
4 Výsledky hospodárenia štátneho rozpočtu na hotovostnej báze.....	24
4.1 Zámery, ciele a opatrenia rozpočtovej politiky.....	24
4.2 Základné rozpočtové ukazovatele.....	28
5 Príjmy štátneho rozpočtu	30
5.1 Hlavná kategória daňové príjmy	30
5.2 Hlavná kategória nedaňové príjmy	39
5.3 Hlavná kategória granty a transfery	41
6 Výdavky štátneho rozpočtu	42
6.1 Výdavky podľa ekonomickej klasifikácie	43
6.1.1 Hlavná kategória 600 - Bežné výdavky	43
6.1.2 Hlavná kategória 700 - Kapitálové výdavky	45
6.2 Výdavky podľa funkčnej klasifikácie	46
6.3 Výdavky podľa programov	47
7 Stanovisko k vybraným kapitolám štátneho rozpočtu	47
8 Rozpočtové vzťahy Slovenskej republiky a Európskej únie	53
8.1 Charakteristika vplyvu prostriedkov Európskej únie na štátny rozpočet SR.....	53
8.2 Analýza rozpočtovaných a skutočne získaných prostriedkov z Európskej únie podľa jednotlivých fondov a ich využitie	55
8.3 Spolufinancovanie z prostriedkov štátneho rozpočtu	57
8.4 Výsledky kontrolnej činnosti NKÚ SR vo vzťahu k prostriedkom EÚ.....	57
9 Zhodnotenie hospodárenia obcí a vyšších územných celkov	59
9.1 Obce	60
9.2 Vyššie územné celky	62
Záver	64

Zoznam použitých skratiek

ARDAL	Agentúra pre riadenie dlhu a likvidity
b. c.	bežné ceny
CR SR	Colné riaditeľstvo SR
CP	cenný papier
ČSOB, a. s.	Československá obchodná banka, a. s.
DR SR	Daňové riaditeľstvo SR
DPFO	daň z príjmu fyzickej osoby
DPPO	daň z príjmu právnickej osoby
DPH	daň z pridanej hodnoty
EAGGF	Európsky poľnohospodársky a garančný fond
EAGF	Európsky poľnohospodársky záručný fond
EFF	Európsky fond pre rybné hospodárstvo
EAFRD	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
EIB	Európska investičná banka
ERL	vládna pôžička (Economic recovery loan)
ESA 95	Európsky systém účtov
EÚ	Európska únia
FNM SR	Fond národného majetku SR
HDP	hrubý domáci produkt
HND	hrubý národný dôchodok
ISDA	International SWAP dealers association
KF	kohézny fond
MDVRR SR	Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR
MF SR	Ministerstvo financií SR
MH SR	Ministerstvo hospodárstva SR
MO SR	Ministerstvo obrany SR
MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
MV SR	Ministerstvo vnútra SR
MZV SR	Ministerstvo zahraničných vecí SR
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia SR
NBS	Národná banka Slovenska
NFM	nórsky finančný mechanizmus
NFP	nenávratný finančný príspevok
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad SR
NR SR	Národná rada Slovenskej republiky
NS SR	Najvyšší súd SR
RŠD	reštrukturalizačné štátne dlhopisy
RTVS, s. r. o.	Rozhlasová a televízna spoločnosť, s. r. o.
RVS	rozpočet verejnej správy
SAL	vládna pôžička (Structural adjustment loan)
s. c.	stále ceny
SR	Slovenská republika
ŠD	štátne dlhopisy
ŠF	štrukturálne fondy
ŠFRB	Štátny fond rozvoja bývania
ŠP	Štátna pokladnica
ŠPP	štátne pokladničné poukážky
ŠRD	štátne rehabilitačné dlhopisy
ŠÚ SR	Štatistický úrad SR
ŠR	štátny rozpočet
ŠZÚ SR	štátny záverečný účet SR
ÚPV SR	Úrad priemyselného vlastníctva SR
ÚV SR	Úrad vlády SR
VPS	Všeobecná pokladničná správa
VÚC	vyšší územný celok
ZÚ	záverečný účet
ZÚVS SR	záverečný účet verejnej správy SR

Úvod

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky v zmysle § 5 ods. 1 zákona NR SR č. 39/1993 Z. z. o NKÚ SR v znení neskorších predpisov vypracoval stanovisko k Návrhu štátneho záverečného účtu Slovenskej republiky za rok 2011, ktorý je podľa § 29 ods. 1 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov správou o rozpočtovom hospodárení Slovenskej republiky, ktorá obsahuje aj výsledky rozpočtového hospodárenia subjektov verejnej správy za príslušný rozpočtový rok, z hľadiska dodržania:

- zákona č. 498/2010 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2011,
- zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy,
- zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy,
- zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve,
- ďalších zákonov a predpisov súvisiacich najmä s hospodárením s prostriedkami štátneho rozpočtu a nakladania s majetkom štátu.

NKÚ SR v stanovisku hodnotí:

- náležitosti Návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2011,
- ekonomický rámec rozpočtového hospodárenia SR,
- výsledok hospodárenia verejnej správy za rok 2011 v metodike ESA 95,
- výsledky hospodárenia štátneho rozpočtu na hotovostnej báze,
- príjmy a výdavky štátneho rozpočtu,
- vybrané kapitoly štátneho rozpočtu,
- rozpočtové vzťahy SR a EÚ,
- hospodárenie obcí a vyšších územných celkov.

Stanovisko sa opiera o kontrolné poznatky NKÚ SR za rozpočtový rok 2011, údaje a informácie poskytnuté, resp. publikované Štátnou pokladnicou, Agentúrou pre riadenie dlhu a likvidity, Štatistickým úradom SR, Národnou bankou Slovenska a Eurostatom.

1 Náležitosti Návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2011

NKÚ SR konštatuje, že predložený Návrh štátneho záverečného účtu SR za rok 2011 je v súlade s § 29 ods. 2 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy a obsahuje:

- a) údaje o príjmoch, výdavkoch a výsledku rozpočtového hospodárenia subjektov verejnej správy a o stave dlhu verejnej správy k 31. decembru rozpočtového roka v jednotnej metodike platnej pre Európsku úniu vykázané Európskej komisii do 1. apríla bežného roka,
- b) vyhodnotenie zamerania a opatrení rozpočtovej politiky,
- c) údaje o príjmoch, výdavkoch a výsledku rozpočtového hospodárenia štátneho rozpočtu,
- d) iné údaje o plnení rozpočtu verejnej správy.

2 Ekonomický rámec rozpočtového hospodárenia SR

Rok 2011 nebol poznamenaný iba neistotou spojenou s riešením dlhovej krízy a následne so zhoršením úverových podmienok a sprísnením fiškálnej konsolidácie. Negatívne sa v globálnom ekonomickom raste premietlo aj spomalenie svetového obchodu, rast cien významných komodít a znižovanie úrovne konečnej spotreby domácností.

Celkový medziročný pokles globálneho ekonomického rastu v roku 2011 sa však iba čiastočne premietol v spomalení výkonnosti slovenskej ekonomiky, ktorý bol pri poklese domáceho dopytu založený iba na raste zahraničného dopytu. Dosiadnutý reálny rast HDP sa však výraznejšie nepremietol v trhu práce. Vo zvýšení priemernej ročnej miery inflácie sa okrem rastu cien, najmä energií a potravín na svetových trhoch, prejavili aj efekty zo zvyšovania daní v predchádzajúcom roku. Rýchlejší rast vývozu oproti dovozu sa pozitívne premietol v obchodnej bilancii a tým aj v zlepšení salda bežného účtu platobnej bilancie.

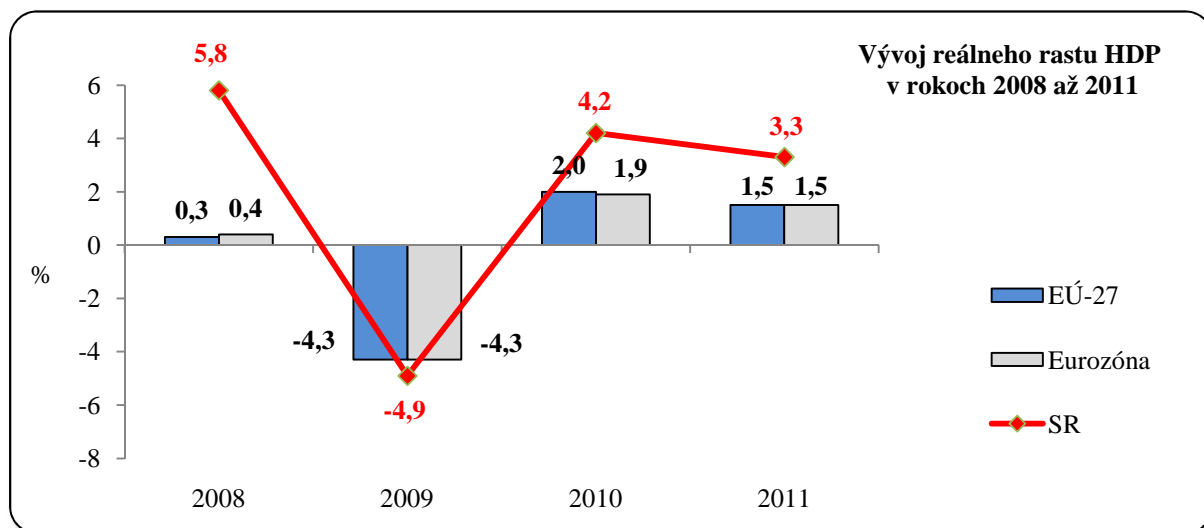
2.1 Ekonomický vývoj SR v kontexte vývoja európskej a globálnej ekonomiky

NKÚ SR vo svojom stanovisku k návrhu ŠR na rok 2011 vyjadril názor, že na ekonomické prostredie Slovenska bude v tomto roku pôsobiť niekoľko vonkajších a vnútorných faktorov.

Pri hodnotení odhadu vývoja vonkajších faktorov na rok 2011 NKÚ SR poukázal najmä na riziká spojené s možným rastom zadlženosti vyspelých krajín eurozóny. Dôvodom bolo očakávanie skôr reštriktívnej fiškálnej politiky spojenej s potrebou refinancovania dlhov verejnej správy a krytia výpadku príjmov verejných rozpočtov ako reálneho rastu dopytu súkromného sektora a pozitívneho vývoja na finančných trhoch. Tento predpoklad sa naplnil.

Rok 2011 však nebol poznamenaný iba neistotou spojenou s riešením dlhovej krízy a následne so zhoršením úverových podmienok a sprísnením fiškálnej konsolidácie. Negatívne sa v globálnom ekonomickom raste premietlo aj spomalenie svetového obchodu, rast cien významných komodít a znižovanie úrovne konečnej spotreby domácností.

Vývoj reálneho rastu HDP v krajinách EÚ-27, eurozóny a v SR v rokoch 2008 až 2011 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: Eurostat

Najväčší pokles ekonomiky v roku 2011 dosiahlo Grécko na úrovni -6,9 % a najvyšší ekonomický rast 7,6 % Estónsko. Z krajín V-4 Slovensko dosiahlo reálny rast HDP na úrovni 3,3 %, čo bolo o 1,0 p. b. menej ako v Poľsku (4,3 %) a o 1,6 p. b. viac ako v Česku (1,7 %) a Maďarsku (1,7 %). Výkonnosť ekonomiky najvýznamnejšieho slovenského obchodného partnera Nemecka dosiahla úroveň 3,0 %.

Reálny rast HDP v krajinách EÚ-27 (1,5 %) bol v roku 2011 pomalší o 2,4 p. b. oproti celosvetovému priemeru (3,9 %) a o 1,3 p. b. oproti priemeru krajín G-20 (2,8 %). Z týchto krajín najvýraznejší pokles rastu HDP dosiahlo Japonsko (-0,7 %) a naopak najvýraznejší rast Čína (9,2 %). Reálny rast HDP v USA dosiahol v roku 2011 úroveň 1,7 %.

Celkový medziročný pokles globálneho ekonomického rastu v roku 2011 sa však podľa NKÚ SR iba čiastočne premietol v spomalení výkonnosti slovenskej ekonomiky, ktorá najmä vďaka vývozu tovarov a služieb dosiahla odhadovanú dynamiku rastu.

Pri hodnotení odhadu vývoja vnútorných faktorov, ktoré sú výrazne ovplyvňované a ovplyvniteľné hospodárskou politikou vlády SR, NKÚ SR vo svojom stanovisku k návrhu ŠR na rok 2011 poukázal predovšetkým na riziká spojené s daňovým systémom, fiškálnymi impulzmi a priamymi nástrojmi konsolidácie verejných financií na Slovensku. Vyhodnotenie týchto rizík je obsahom príslušných častí tohto stanoviska.

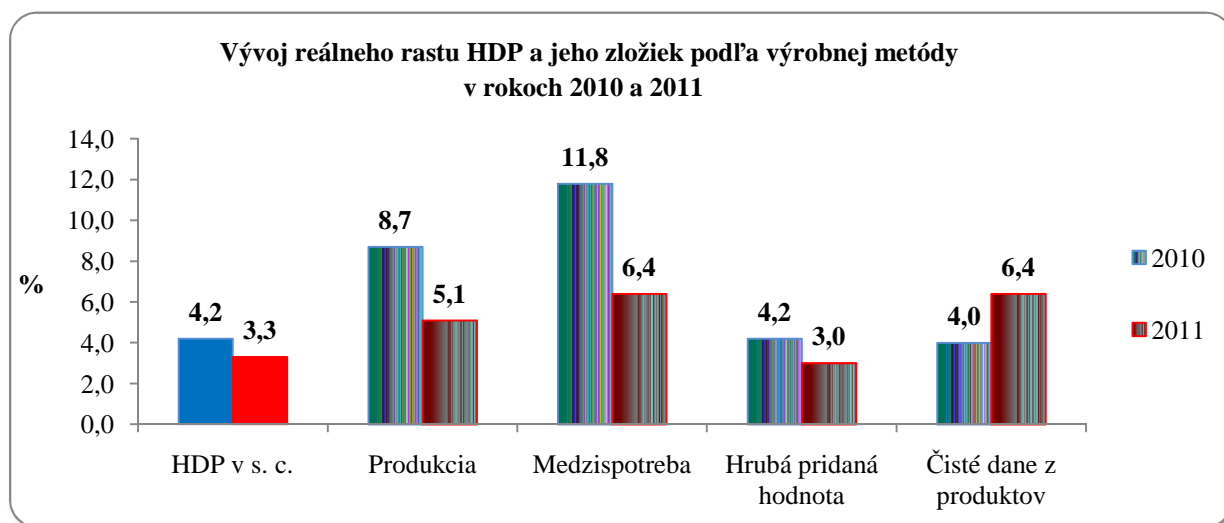
NKÚ SR konštatuje, že rast slovenskej ekonomiky v roku 2011 bol pri poklese domáceho dopytu založený iba na raste zahraničného dopytu. Dosiahnutý reálny rast HDP sa výraznejšie nepremietol v znížení miery nezamestnanosti. Vo zvýšení priemernej miery inflácie sa okrem rastu cien ropy a poľnohospodárskych komodít prejavili aj efekty fiškálnej konsolidácie zo zvyšovania daní a zavedenia nových poplatkov v predchádzajúcom roku. Rýchlejší rast vývozu pred dovozom sa pozitívne prejavil v obchodnej bilancii a tým aj v medziročnom zlepšení deficitu bežného účtu platobnej bilancie.

2.2 Základné ekonomické ukazovatele SR

2.2.1 Stanovisko k vývoju ukazovateľov ekonomického rastu

Negatívny vývoj globálnej ekonomiky a niektorých krajín eurozóny v roku 2011 podľa názoru NKÚ SR významne neovplyvnil rast slovenskej ekonomiky. V porovnaní s rokom 2010 sa reálny rast HDP v s. c. v roku 2011 znížil o 0,9 p. b. na 3,3 %, čo bolo v súlade s odhadom v návrhu RVS na roky 2011 až 2014. Tvorba HDP v b. c. v roku 2011 medziročne vzrástla o 3,4 mld. eur na 69,1 mld. eur.

Vývoj reálneho rastu HDP v s. c. a jeho zložiek podľa výrobných metód v rokoch 2010 a 2011 dokumentuje nasledujúci graf:

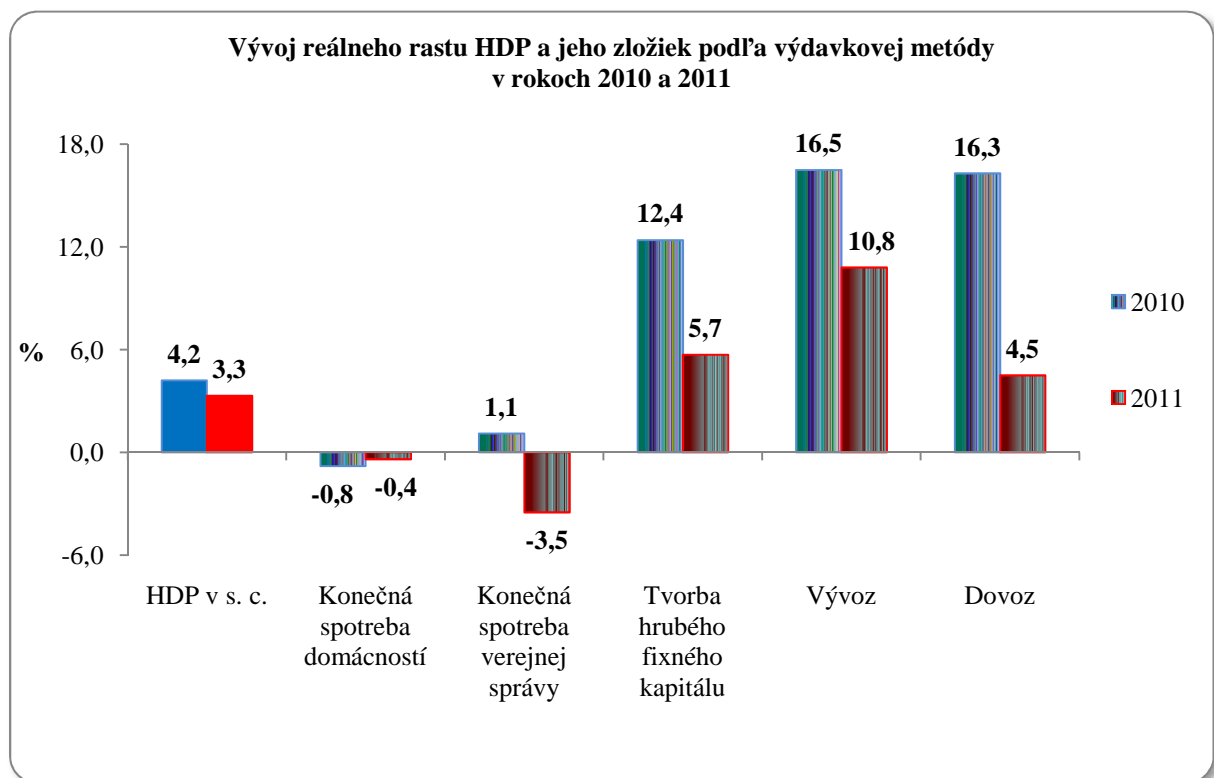
Zdroj: ŠÚ SR

Podľa výrobných metód v reálnom raste HDP v roku 2011 sa medziročne zvýšil iba rast čistých daní z produktov o 2,4 p. b. na 6,4 %, čo podľa NKÚ SR súviselo predovšetkým so zaplatením DPH za výstavbu rýchlostnej cesty R1 v rámci PPP projektu.

V znížení medziročného rastu produkcie v roku 2011 o 3,6 p. b. na 5,1 % sa odráža spomalenie rastu agregátneho dopytu o 5,6 p. b. na 4,2 % vplyvom predovšetkým poklesu domáceho dopytu o 5,5 p. b. na úroveň -1,5 %. K poklesu domáceho dopytu v roku 2011 prispelo viacero faktorov, ale podľa NKÚ SR najvýznamnejší vplyv mala okrem zníženia spotrebiteľského dopytu aj konsolidácia verejných financií. Jej dôsledkom napr. konečná spotreba verejnej správy medziročne reálne poklesla o 4,6 p. b. na úroveň -3,5 %.

Hrubá pridaná hodnota v roku 2011 vzrástla vo väčšine odvetví. Najviac sa medziročne zvýšila produkčná výkonnosť v priemysle, a to o 11,0 p. b. na 12,8 %. Z toho priemyselná výroba vzrástla zásluhou automobilového priemyslu až na úroveň 15,0 %.

Vývoj reálneho rastu HDP v s. c. a jeho zložiek podľa výdavkovej metódy v rokoch 2010 a 2011 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: ŠÚ SR

Podľa výdavkovej metódy k reálnemu raste HDP v roku 2011 najvýznamnejšie prispel vývoz tovarov a služieb, a to aj napriek zníženiu tempa jeho medziročného rastu o 5,7 p. b. na 10,8 %. Z celkového vývozu tovarov a služieb 84,6 % tvoril vývoz do krajín EÚ, ktorý sa v roku 2011 medziročne zvýšil o 17,3 %. Z krajín EÚ sa najviac zvýšil vývoz do Nemecka o 23,7 % a Česka o 20,9 %. Z hľadiska vývozu tovarov nominálne najvýraznejšie o 1,6 mld. eur vzrástol vývoz osobných motorových vozidiel.

Rast dovozu tovarov a služieb v roku 2011 sa medziročne znížil o 11,8 p. b. na 4,5 %, čo podľa NKÚ SR súviselo s výrazným medziročným poklesom domáceho dopytu na úroveň -1,5 %, a to predovšetkým v dôsledku zníženia konečnej spotreby verejnej správy, spotrebiteľského dopytu a zmeny stavu zásob.

Výsledkom podstatne rýchlejšieho rastu vývozu tovarov a služieb pred ich dovozom v roku 2011 bolo výrazné zvýšenie príspevku čistého vývozu k reálnemu rastu HDP, a to až na úroveň 5,5 p. b. Pri poklese domáceho dopytu bol tak práve čistý vývoz tým faktorom, na ktorom bol založený rast výkonnosti slovenskej ekonomiky v roku 2011.

K ekonomickému rastu v roku 2011 prispela aj tvorba hrubého fixného kapitálu, napriek medziročnému poklesu o 6,7 p. b. na 5,7 %, a to najmä vplyvom negatívneho príspevku zmeny stavu zásob (-2,0 p. b.) v dôsledku ich rozpúšťania vo výrobe. K tomuto vývoju najviac prispeli nové investície (1,3 p. b.) a z nich strojové investície (20,7 %). K zníženiu rastu investícií došlo v stavebníctve (o 0,5 %), z toho do budov na bývanie o 0,1 %. Pokles bytovej výstavby sa v roku 2011 medziročne prehĺbil o 5,2 p. b. na úroveň -12,0 %. Stav výstavby bytov k 31.12.2010 a k 31.12.2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa	K 31.12.2010	K 31.12.2011	Rozdiel
a	1	2	2 - 1
Počet začatých bytov	16 211	12 740	-3 471
Počet rozostavaných bytov	66 596	64 734	-1 862
Počet dokončených bytov	17 076	14 608	-2 468

Zdroj: ŠÚ SR

Podľa NKÚ SR pokračujúci nepriaznivý vývoj v bytovej výstavbe úzko súvisí nielen s nepriaznivou situáciou na trhu práce, ale aj s nízkou úrovňou účinnosti motivačných nástrojov a samotnej podpory rozvoja bývania.

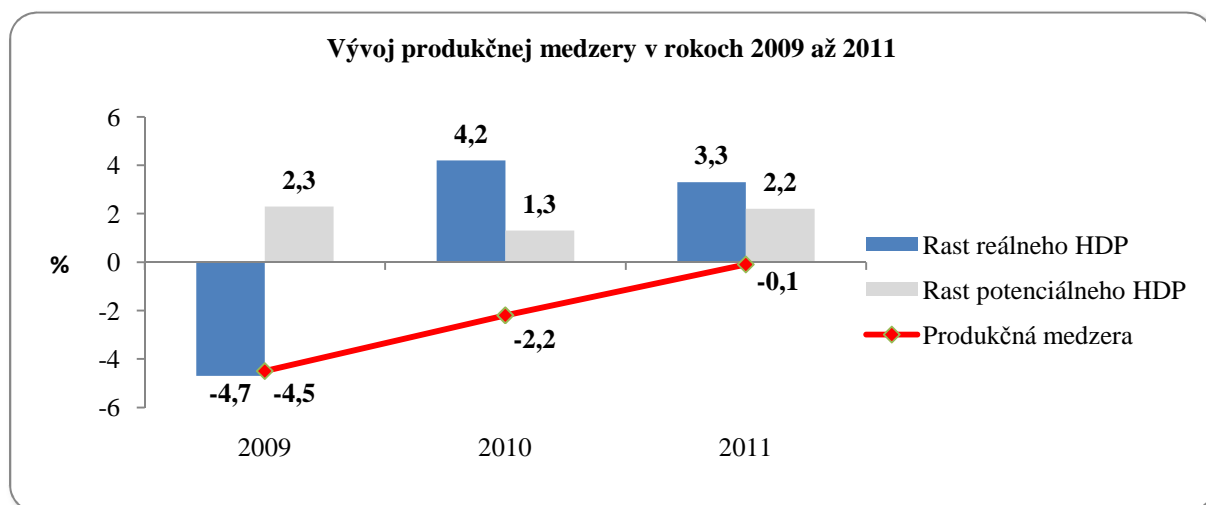
V konečnej spotrebe domácností v roku 2011 sa medziročne zmiernil pokles o 0,4 p. b. na úroveň -0,4 % a to napriek nepriaznivému vývoju na trhu práce a prijatým opatreniam fiškálnej konsolidácie napr. v oblasti zvýšenia nepriamych daní alebo zníženia zamestnanosti a mzdových výdavkov vo verejnom sektore. To boli podľa NKÚ SR hlavné dôvody nenaplnenia odhadovaného rastu konečnej spotreby domácností na úrovni 0,4 % v návrhu RVS na roky 2011 až 2013.

Čisté peňažné príjmy na jedného člena domácnosti v roku 2011 medziročne nominálne vzrástli o 2,8 % na 358,69 eur pri znížení ich reálneho rastu o 1,1 %. Čisté peňažné výdavky na jedného člena domácnosti sa medziročne nominálne zvýšili o 3,7 % na 319,15 eur pri znížení ich reálneho rastu o 0,2 %. V roku 2011 sa oproti roku 2010 zmiernil pokles reálneho hrubého disponibilného dôchodku domácností o 0,6 p. b. na úroveň -0,8 %.

Negatívne k reálnemu rastu HDP v roku 2011 prispela aj konečná spotreba verejnej správy, ktorá medziročne poklesla o 4,6 p. b. až na úroveň -3,5 %. V tomto vývoji sa podľa NKÚ SR v plnej miere prejavili prijaté konsolidačné opatrenia vlády SR, predovšetkým v oblasti zmrazenia plátov a zníženia prevádzkových výdavkov sektora verejnej správy.

Priaznivý vývoj reálneho rastu HDP (3,3 %) v roku 2011 sa premietol aj v raste potenciálneho HDP, ktorý medziročne vzrástol o 0,9 p. b. na 2,2 %. Výsledkom rýchlejšieho rastu reálneho ako potenciálneho HDP v roku 2011 bolo medziročné uzatvorenie produkčnej medzery o 2,1 p. b. na úroveň -0,1 %.

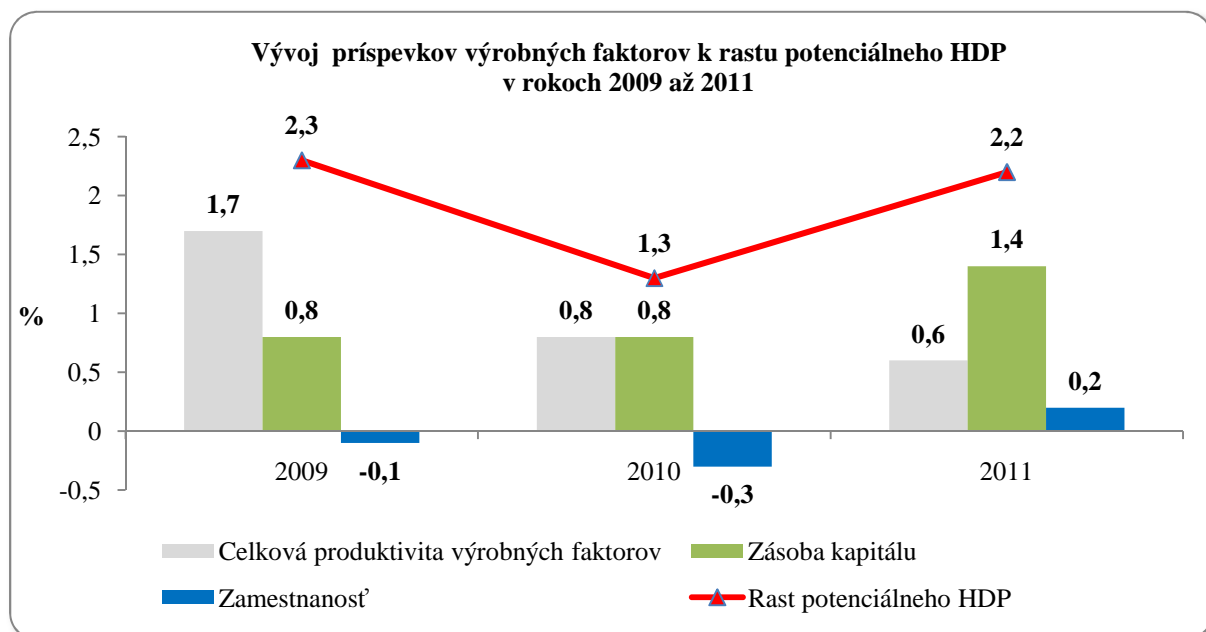
Vývoj produkčnej medzery v rokoch 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: MF SR

Podľa NKÚ SR k tejto priaznivej cyklickej pozícii slovenskej ekonomiky v roku 2011 prispeli všetky výrobné faktory rastu potenciálneho HDP.

Vývoj výrobných faktorov k rastu potenciálneho HDP v rokoch 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: MF SR

Zlepšenie cyklického vývoja slovenskej ekonomiky v roku 2011 súviselo predovšetkým s prílevom nových investícií, ktoré sa prejavili v medziročnom zvýšení príspevkov k reálnemu rastu potenciálneho HDP a to zásob kapitálu o 0,6 p. b. na 1,4 p. b. Významne k rastu potenciálneho HDP v roku 2011 prispelo aj zvýšenie príspevku zamestnanosti o 0,5 p. b. na 0,2 p. b. a pri miernom medziročnom znížení príspevku o 0,3 p. b. na 0,8 p. b. aj celková produktivita výrobných faktorov.

2.2.2 Stanovisko k vývoju ukazovateľov trhu práce

V roku 2011 v porovnaní s rokom 2010 došlo k zvýšeniu dopytu na trhu práce, čo sa pozitívne prejavilo tak v raste zamestnanosti, ako aj v poklese miery nezamestnanosti.

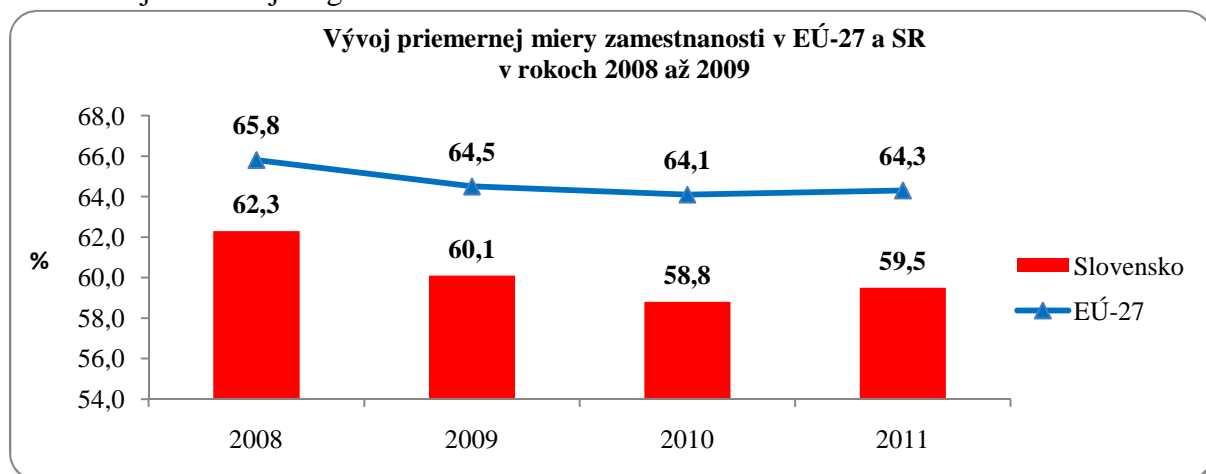
Vývoj počtu pracujúcich a miery zamestnanosti podľa výberového zisťovania pracovných síl v rokoch 2010 a 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa	Počet pracujúcich (tis. osôb)			Miera zamestnanosti (%)		
	2010	2011	Index (%)	2010	2011	Rozdiel (p. b)
a	1	2	2/1*100	3	4	4 – 3
SR celkom	2 317,5	2 351,4	101,5	64,7	65,1	0,4
z toho:						
Bratislavský kraj	321,3	333,8	103,9	73,6	75,4	1,8
Trnavský kraj	267,6	268,4	100,3	70,5	70,4	-0,1
Trenčiansky kraj	270,6	271,1	100,2	67,5	67,5	0,0
Nitriansky kraj	298,2	307,4	103,1	63,4	65,1	1,7
Žilinský kraj	286,3	290,6	101,5	62,9	63,3	0,4
Banskobystrický kraj	265,0	273,5	103,2	61,3	62,9	1,6
Prešovský kraj	314,8	313,2	99,5	61,9	60,9	1,0
Košický kraj	293,9	293,6	99,9	58,7	58,2	0,5

Zdroj: ŠÚ SR

Priemerná miera zamestnanosti v roku 2011 medziročne vzrástla o 0,4 p. b. na 65,1 %, z toho najviac v Bratislavskom kraji o 1,8 p. b. na 75,4 %. Počet pracujúcich medziročne vzrástol o 1,5 %, t. j. o 33,9 tis. na 2 351,4 tis. osôb, z toho najrýchlejšie (13,8 %) v odvetví informačných a komunikačných činností a najviac (o 41,8 tis. osôb) v priemyselnej výrobe. Podľa NKÚ SR na vývoj zamestnanosti v roku 2011 malo negatívny vplyv medziročného zníženie zamestnanosti (o 4,6 %) vo verejnom sektore v rámci konsolidácie verejných financií.

Vývoj miery zamestnanosti v krajinách EÚ-27 a SR v rokoch 2008 až 2011 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: Eurostat

Slovensko v miere zamestnanosti v roku 2011 zaostalo v priemere za krajinami EÚ-27 o 4,8 p. b., z toho za Českom o 5,2 p. b. a Poľskom o 0,2 p. b. V porovnaní s Maďarskom bola priemerná miera zamestnanosti na Slovensku vyššia o 3,7 p. b.

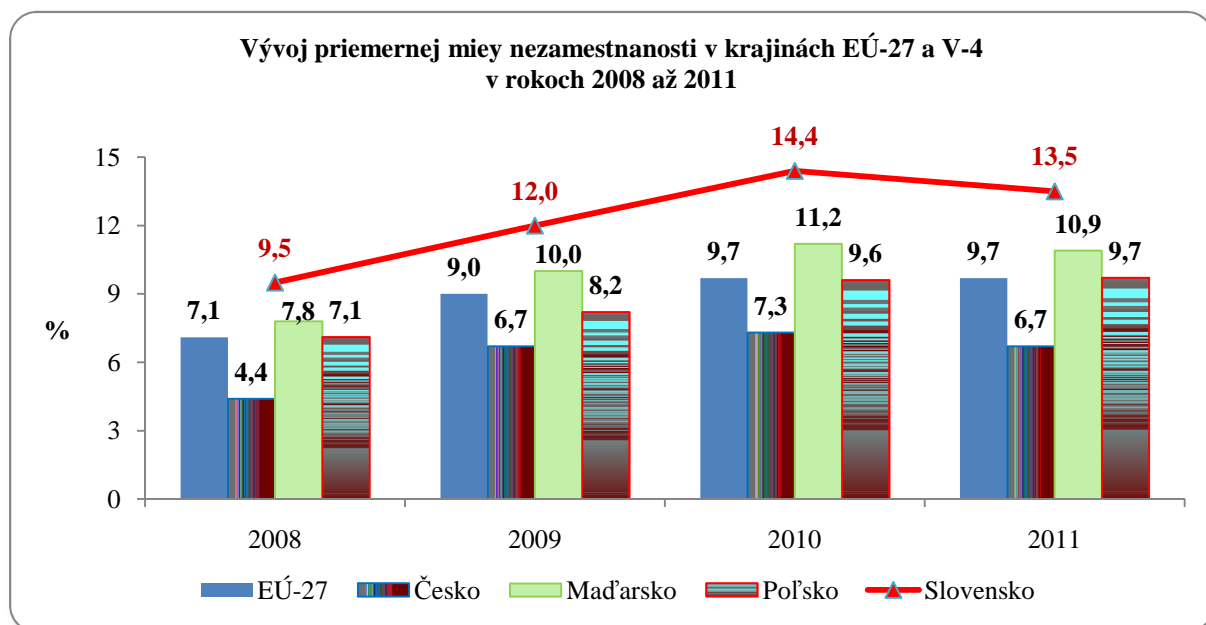
Vývoj počtu nezamestnaných a miery nezamestnanosti podľa výberového zisťovania pracovných síl v rokoch 2010 a 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa	Počet nezamestnaných (tis. osôb)			Miera nezamestnanosti (%)		
	2010	2011	Index (%)	2010	2011	Rozdiel (p. b)
a	1	2	2/1*100	3	4	4 - 3
SR celkom	389,0	367,9	94,6	14,4	13,5	-0,9
z toho:						
Bratislavský kraj	20,9	20,4	97,6	6,1	5,8	-0,3
Trnavský kraj	36,6	31,7	86,6	12,0	10,6	-1,4
Trenčiansky kraj	30,7	25,9	84,4	10,2	8,7	-1,5
Nitriansky kraj	54,1	43,9	81,1	15,4	12,5	-2,9
Žilinský kraj	48,7	48,6	99,8	14,5	14,3	-0,2
Banskobystrický kraj	60,3	58,0	96,2	18,6	17,5	-1,1
Prešovský kraj	72,0	68,0	94,4	18,6	17,8	-0,8
Košický kraj	65,8	71,6	108,8	18,3	19,6	1,3

Zdroj: ŠÚ SR

Priemerná miera nezamestnanosti v roku 2011 sa medziročne znížila o 0,9 p. b. na 13,5 %, z toho najviac v Nitrianskom kraji o 2,9 p. b. na 12,5 %. Nezamestnanosť medziročne vzrástla iba v Košickom kraji o 1,3 p. b. na 19,6 %. Podľa NKÚ SR vývoj nezamestnanosti v roku 2011 postupne reagoval na vývoj zamestnanosti, pričom krátkodobu sa pozitívne prejavila aj novela Zákonníka práce v súvislosti so znížením nákladov spojených s prepúšťaním pracovníkov.

Vývoj priemernej miery nezamestnanosti v EÚ-27 a SR v rokoch 2008 až 2011 dokumentuje nasledujúci graf:

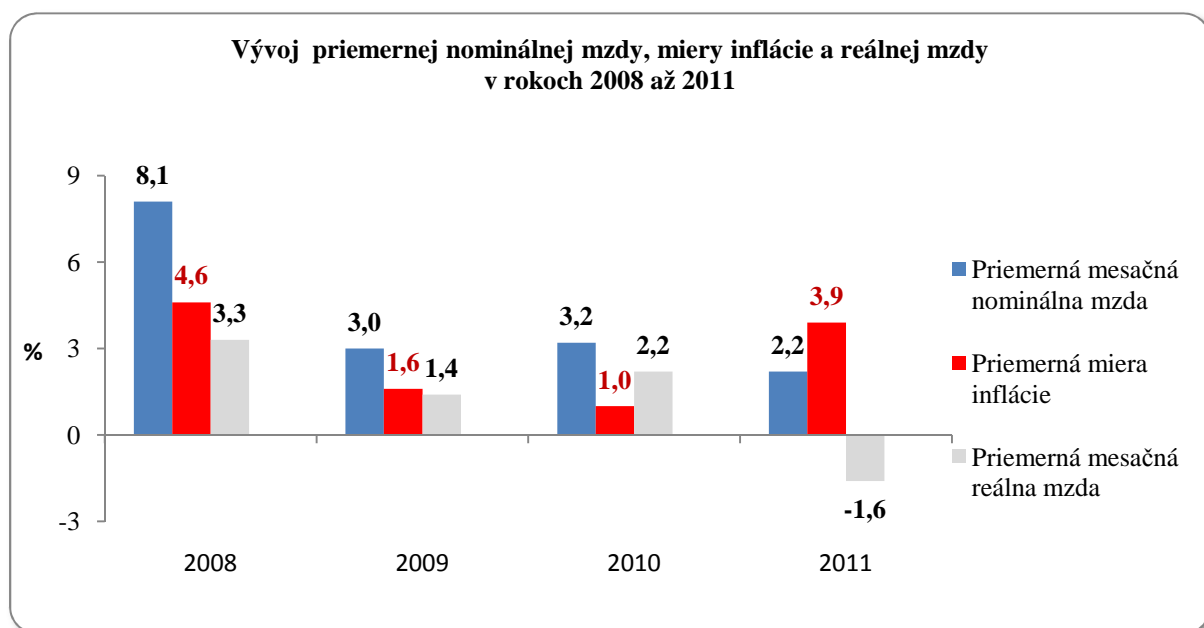

Zdroj: Eurostat

Slovensko sa v roku 2011 zaradilo v EÚ medzi krajiny s najvyššou priemernou mierou nezamestnanosti, nakoľko vyššiu mieru dosiahli iba Írsko (14,4 %), Lotyšsko (15,4 %), Litva (15,4 %) a Španielsko (21,7 %).

NKÚ SR pozitívne hodnotí, že v roku 2011 sa rast dopytu na trhu práce prejavil nielen v raste zamestnanosti, ale aj v poklese miery nezamestnanosti. Negatívom však bol medziročný pokles rastu produktivity práce z HDP v s. c. o 5,0 p. b. na 0,8 %, čo sa prejavilo aj v poklese rastu priemernej mesačnej nominálnej mzdy a následne vplyvom zvýšenia priemernej miery inflácie aj v poklese priemernej mesačnej reálnej mzdy v hospodárstve.

Vývoj rastu priemernej mesačnej nominálnej a reálnej mzdy zamestnanca hospodárstva SR a priemernej ročnej miery inflácie v rokoch 2008 až 2011 dokumentuje nasledujúcu graf:

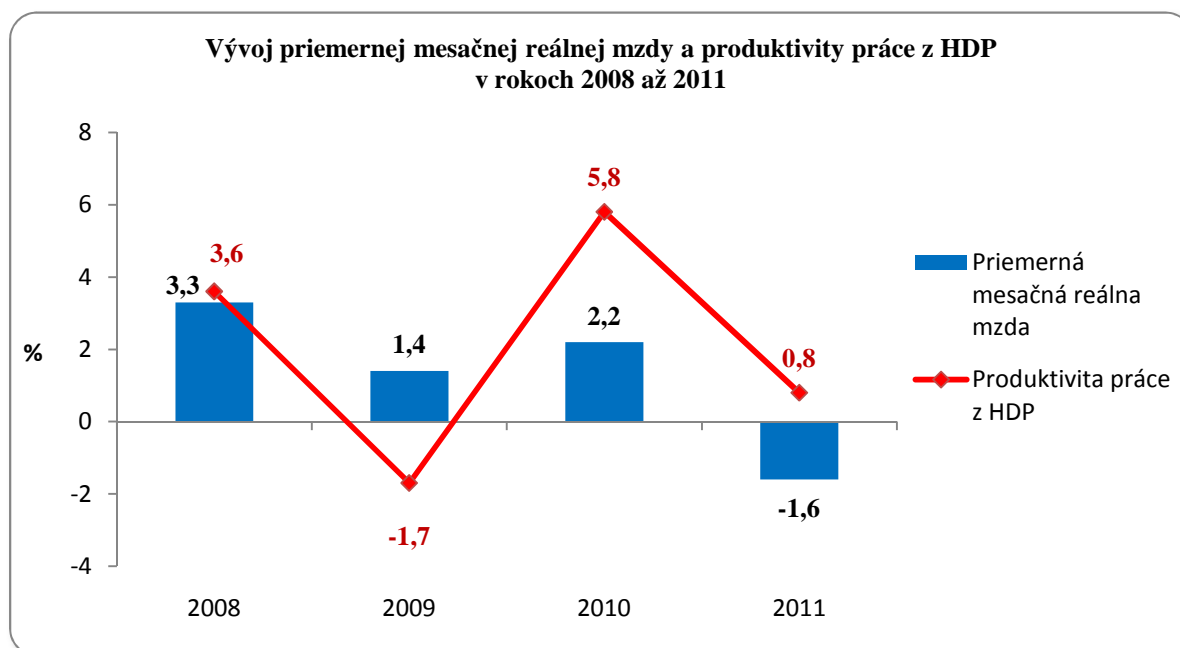

Zdroj: ŠÚ SR

Rast priemernej mesačnej nominálnej mzdy v hospodárstve sa v roku 2011 spomalil o 1,0 p. b. na 2,2 %, čo sa prejavilo v historicky najnižšom prírastku na jedného zamestnanca o 16,60 eura na 786 eur. Najvyššiu priemernú mesačnú nominálnu mzdu v roku 2011 dosiahli zamestnanci v informačných a komunikačných činnostiach 1 736 eur. Najnižšiu v činnostiach reštaurácií a pohostinstiev 358 eur.

Pri zvýšení priemernej ročnej miery inflácie priemerná mesačná reálna mzda v roku 2011 sa medziročne prepadla o 3,8 p. b. na úroveň -1,6 %. Podľa NKÚ SR v spomalení rastu priemernej mesačnej reálnej mzdy v roku 2011 sa odrazilo najmä zmrazenie miezd vo verejnom sektore v rámci konsolidácie verejných financií, nakoľko v súkromnom sektore si táto mzda udržala približne rovnakú dynamiku ako v roku 2010.

Porovnanie vývoja priemernej mesačnej reálnej mzdy zamestnanca hospodárstva SR a produktivity práce z HDP v rokoch 2008 až 2011 dokumentuje nasledujúci graf:

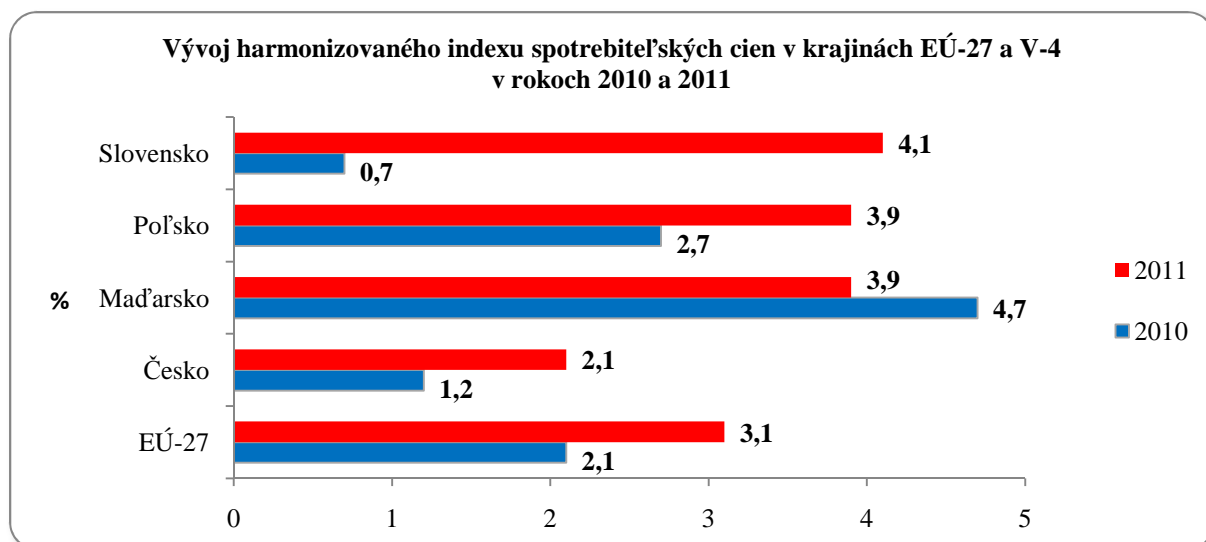
Zdroj: ŠÚ SR

Rast produktivity práce z HDP sa v roku 2011 medziročne znížil o 5,0 p. b. na 0,8 %. Podľa NKÚ SR takýto vývoj súvisel okrem iného aj s väčším rozsahom prepúšťania zamestnancov a poklesom prílevu priamych zahraničných investícií. Rýchlejší rast produktivity práce (0,8 %) pred poklesom priemernej mesačnej reálnej mzdy (-1,6 %) možno hodnotiť pozitívne, a to aj napriek zmierneniu medziročnej dynamiky o 1,2 p. b. Negatívom bolo, že medziročné zníženie produktivity práce z HDP sa v roku 2011 prejavilo vo zvýšení rastu jednotkových nákladov práce o 5,6 p. b. na úroveň 2,9 %. To podľa NKÚ SR súviselo napr. so zvyšovaním podielu práce na produkcii, s výraznejším rastom odpracovaných hodín a pod. Nárast jednotkových nákladov práce zvýšil tlak na rast cenovej hladiny v roku 2011.

2.2.3 Stanovisko k vývoju ukazovateľov cenového vývoja

Rast spotrebiteľských cien v priemere za rok 2011 medziročne vzrástol o 2,9 p. b. na úroveň 3,9 % pri výraznej akcelerácii, nakoľko celková inflácia v januári na úrovni 3,0 % vzrástla v decembri až na úroveň 4,4 %. Ešte nepriaznivejšie vyznieva meranie pomocou harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien, podľa ktorého celková inflácia v roku 2011 v priemere medziročne vzrástla o 3,4 p. b. na 4,1 %.

Vývoj harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien v krajinách EÚ-27 a V-4 v rokoch 2010 až 2011 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: Eurostat

Slovensko sa v roku 2011 zaradilo v EÚ medzi krajiny s najvyššou priemernou mierou inflácie, nakoľko rovnakú alebo vyššiu mieru dosiahli iba Litva (4,1 %), Lotyšsko (4,2 %), Island (4,2 %), Veľká Británia (4,5 %), Estónsko (5,1 %) a Rumunsko (5,8 %).

Podľa NKÚ SR cenovú hladinu na Slovensku v roku 2011 ovplyvnil nielen rast cien ropy, poľnohospodárskych komodít a regulovaných cien, ale čiastočne aj konsolidačné opatrenie vlády SR v oblasti zvýšenia dane z pridanej hodnoty z 19 % na 20 %, spotrebných daní na cigarety a zavedenia rôznych poplatkov. Tlmiaco pôsobil klesajúci domáci dopyt.

Vývoj medziročnej zmeny jadrovej a čistej inflácie na Slovensku v roku 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Ukazovateľ	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	2011
Spotrebiteľské ceny	3,0	3,3	3,6	3,7	4,0	3,9	3,7	4,0	4,3	4,4	4,6	4,4	3,9
Regulované ceny	5,8	6,0	5,9	5,9	6,0	6,0	6,3	7,3	7,9	8,0	9,6	9,5	7,0
Jadrová inflácia	1,6	1,8	2,2	2,3	2,6	2,6	2,2	2,3	2,5	2,7	2,5	2,3	2,3
z toho:													
ceny potravín	5,8	6,2	6,6	6,2	7,2	6,6	4,6	4,7	4,3	4,9	3,8	2,8	5,3
Čistá inflácia	0,5	0,7	1,1	1,3	1,4	1,6	1,6	1,7	2,0	2,1	2,2	2,2	1,5

Zdroj: ŠÚ SR

Rast celkovej inflácie v roku 2011 súvisel s medziročným zvýšením rastu regulovaných cien o 7,5 p. b. na 7,0 % a jadrovej inflácie o 1,1 p. b. na 2,3 %. Príspevok nepriamych daní v roku 2011 medziročne vzrástol o 0,5 p. b. na 0,6 %.

V raste regulovaných cien v roku 2011 sa podľa NKÚ SR premietli administratívne úpravy schválené Úradom pre reguláciu sieťových odvetví v dôsledku rastu cien ropy na svetových trhoch. Vplyvom týchto úprav došlo najmä k zvýšeniu regulovaných cien energií o 10,5 %, t. j. najmä plynu, elektriny, tepla, vodného a stočného.

V raste jadrovej inflácie (bez energií a nespracovaných potravín) v roku 2011 sa podľa NKÚ SR premietol najmä rast cien domácich výrobcov, ktoré medziročne vzrástli o 2,7 % v dôsledku zvýšenia nákladových položiek vplyvom zvýšenia cien dovozu až o 5,3 %. Napr. zvyšovanie cien ropy na svetových trhoch sa premietlo v raste cien pohonných

hmôt a tým aj v raste cien v doprave. Rovnako negatívne pôsobilo na rast cien potravín aj zvyšovanie cien poľnohospodárskych komodít na svetových trhoch.

2.2.4 Stanovisko k vývoju platobnej bilancie

Podiel salda bežného účtu platobnej bilancie na HDP kumulatívne za rok 2011 medziročne vzrástol o 2,6 p. b. na 0,1 % z HDP, t. j. o 1 674,5 mil. eur do prebytku 38,0 mil. eur. Najväčší podiel na tomto vývoji má zvýšenie salda obchodnej bilancie, ktoré v roku 2011 medziročne vzrástlo o 1 663,4 mil. eur na historické maximum 2 441,9 mil. eur, čo predstavuje zvýšenie jeho podielu na HDP o 2,3 p. b. na 3,5 % z HDP.

Vývoj salda bežného účtu platobnej bilancie a jeho štruktúry v rokoch 2010 a 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa	M. j.	2010	2011	Rozdiel
Bežný účet platobnej bilancie	mil. eur	-1 636,5	38,0	1 674,5
v tom:				
Obchodná bilancia	mil. eur	778,5	2 441,9	1 663,4
z toho:				
- vývoz		48 272,1	56 407,9	8 135,8
- dovoz		47 493,7	53 966,1	6 472,4
Bilancia služieb	mil. eur	-743,6	-370,5	373,1
Bilancia výnosov	mil. eur	-1 249,1	-1 679,9	-430,8
z toho:				
- výnosy z investícií		-2 397,0	-2 889,7	-492,7
z toho:				
- reinvestovaný zisk		-598,7	-1 180,5	-581,8
Bežné transfery	mil. eur	-422,3	-353,5	68,8

Zdroj: NBS

Medziročné zlepšenie salda bežného účtu platobnej bilancie v roku 2011 (1 674,6 mil. eur) súviselo so všetkými jeho položkami s výnimkou bilancie výnosov (-430,8 mil. eur), v ktorej sa podľa NKÚ SR prejavilo najmä prehĺbenie deficitu výnosov z investícií (-492,7 mil. eur) v dôsledku poklesu reinvestovaného zisku (-581,9 mil. eur).

Vyšší zahraničný dopyt v roku 2011 sa pozitívne premietol vo výraznom zvýšení prebytku obchodnej bilancie (1 662,4 mil. eur), v čom sa podľa NKÚ SR prejavila rýchlejšia dynamika rastu vývozu (10,8 %) oproti dovozu (4,5 %). V roku 2011 najviac vzrástol vývoz strojov a dopravných zariadení automobilového priemyslu, ktorý tvoril viac ako 46 % celkového vývozu.

Zníženie deficitu bilancie služieb (373,1 mil. eur) v roku 2011 súviselo na jednej strane s nárastom príjmov za služby výpočtovej techniky, dopravné služby a za poskytnuté právne, účtovné a poradenské služby a na druhej strane s poklesom výdavkov na technické a finančné služby.

K zlepšeniu salda bežného účtu platobnej bilancie v roku 2011 prispelo aj mierne zníženie deficitu bilancie transferov (68,8 mil. eur), čo súviselo najmä s vyššími príjmami za podpory, kaucie, exekúcie a jednostranné prevody právnických osôb. Podľa NKÚ SR tlmiačo pôsobil pokles vládnych transferov v dôsledku vyšších platieb do všeobecného rozpočtu EÚ v porovnaní s príjmami spojenými s nižším čerpaním prostriedkov z fondov EÚ.

Otvorenosť slovenskej ekonomiky meraná podielom vývozu a dovozu výrobkov a služieb na nominálnom HDP v roku 2011 medziročne vzrástla o 15,0 p. b. na 177,3 % z HDP, čo potvrdzuje zvýšenie jej previazanosti na vonkajšie prostredie.

Vývoj salda kapitálového a finančného účtu platobnej bilancie a ich štruktúry v rokoch 2010 a 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Názov ukazovateľa	M. j.	2010	2011	Rozdiel
Kapitálový účet platobnej bilancie	mil. eur	1 018,4	865,1	-153,3
Finančný účet platobnej bilancie	mil. eur	-502,7	2 865,6	3 368,3
v tom:				
Priame investície	mil. eur	149,5	1 189,0	1 039,5
z toho:				
- SR v zahraničí (investor)		-247,3	-352,6	-105,3
v tom:				
- majetková účasť		-404,3	-53,1	351,2
- reinvestovaný zisk		187,1	393,4	206,3
- ostatný kapitál		-30,0	-692,9	-662,9
- v SR (priama investícia)		396,8	1 541,6	1 144,8
v tom:				
- majetková účasť		-107,6	845,9	953,5
- reinvestovaný zisk		411,6	787,1	375,5
- ostatný kapitál		92,8	- 91,5	-184,3
Portfóliové investície	mil. eur	-1 192,9	-174,5	1018,4
Finančné deriváty		-106,0	-43,8	62,2
Ostatné investície	mil. eur	646,7	1 894,8	1 248,1
z toho:				
- dlhodobé		-138,1	1 119,3	1 257,4
- krátkodobé		784,8	775,5	-9,3
Kapitálový a finančný účet spolu	mil. eur	515,7	3 730,7	3 215,0

Zdroj: NBS

V roku 2011 kapitálový a finančný účet platobnej bilancie dosiahol prebytok vo výške 3 730,7 mil. eur. Podľa NKÚ SR tento pozitívny vývoj súvisel predovšetkým s medziročne vyšším prílevom priamych investícií prevažne vo forme majetkovej účasti. Na medziročný nárast portfóliových investícií mal pozitívny vplyv nárast záujmu o štátne dlhopisy, kým negatívne sa prejavil nižší záujem bánk o zahraničné dlhové cenné papiere a podnikov o majetkové cenné papiere. Medziročné zvýšenie ostatných investícií súviselo najmä s rastom prílevu zdrojov na účtoch NBS.

Na základe vývoja platobnej bilancie v roku 2011 zahraničný dlh medziročne vzrástol o 3,9 mld. eur na 53,2 mld. eur, pričom podiel celkovej hrubej zadlženosti SR k HDP medziročne k 31.12.2011 vzrástol o 2,3 p. b. na 77,0 %. Podľa NKÚ SR v tomto vývoji sa premietlo najmä zvýšenie záujmu o nákup ŠD a nárast dlhodobých záväzkov podnikateľských subjektov z titulu pôžičiek a obchodných úverov.

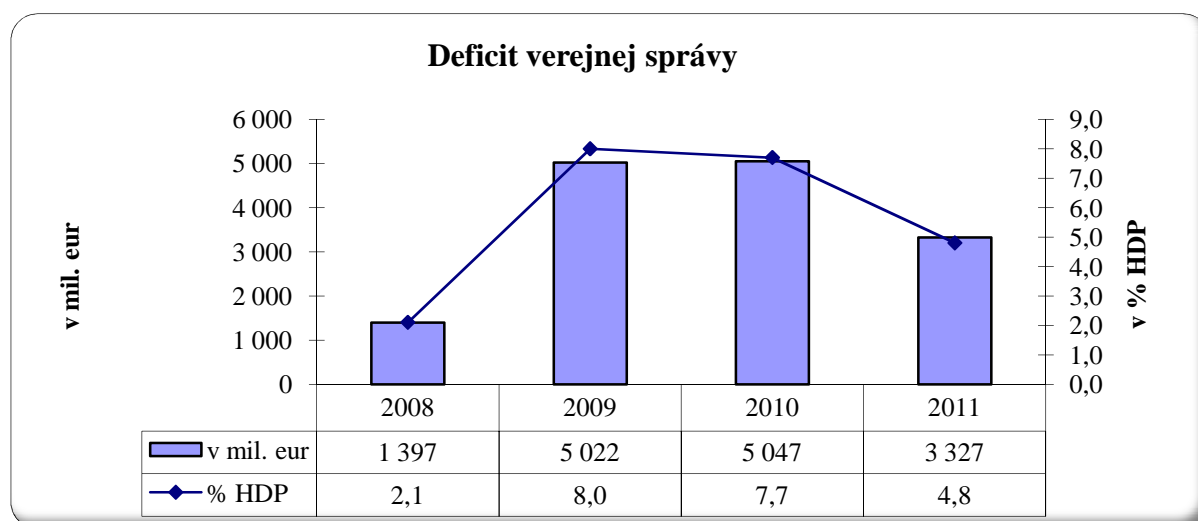
Výmenný kurz k 31.12.2011 bol uzatvorený na úrovni 1,2950 EUR/USD, čo bola najslabšia úroveň eura počas celého roka 2011, v ktorom najvyšší výmenný kurz sa dosiahol v máji na úrovni 1,4800 EUR/USD. Podľa NKÚ SR tento vývoj bol najviac ovplyvnený problémami viacerých členských štátov eurozóny.

Základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky v priebehu roka 2011 z dôvodu narastania rizika neplnenia inflačného cieľa postupne vzrástla až na úroveň 1,5 %. K 31.12.2011 však poklesla na úroveň 1,0 %, teda na úroveň z 01.01.2011. K tomuto uvoľneniu menovej politiky došlo v dôsledku rastúcej nestability na finančnom trhu eurozóny. V roku 2011 ročný priemer krátkodobej úrokovej miery dosiahol úroveň 1,4 % a dlhodobej úrokovej miery 2,6 %.

3 Výsledok hospodárenia verejnej správy za rok 2011 v metodike ESA 95

Hospodárenie subjektov verejnej správy v zmysle medzinárodnej metodiky vykazovania ESA 95, rozhodujúcej pre hodnotenie plnenia maastrichtských kritérií, sa pri konsolidovaných celkových príjmoch 23 658 434,0 tis. eur a konsolidovaných celkových výdavkoch 26 985 000,0 tis. eur skončilo podľa predbežných údajov deficitom vo výške 3 326 566,0 tis. eur. Skutočne dosiahnutý schodok bol nižší oproti rozpočtovanému o 122 368,0 tis. eur.

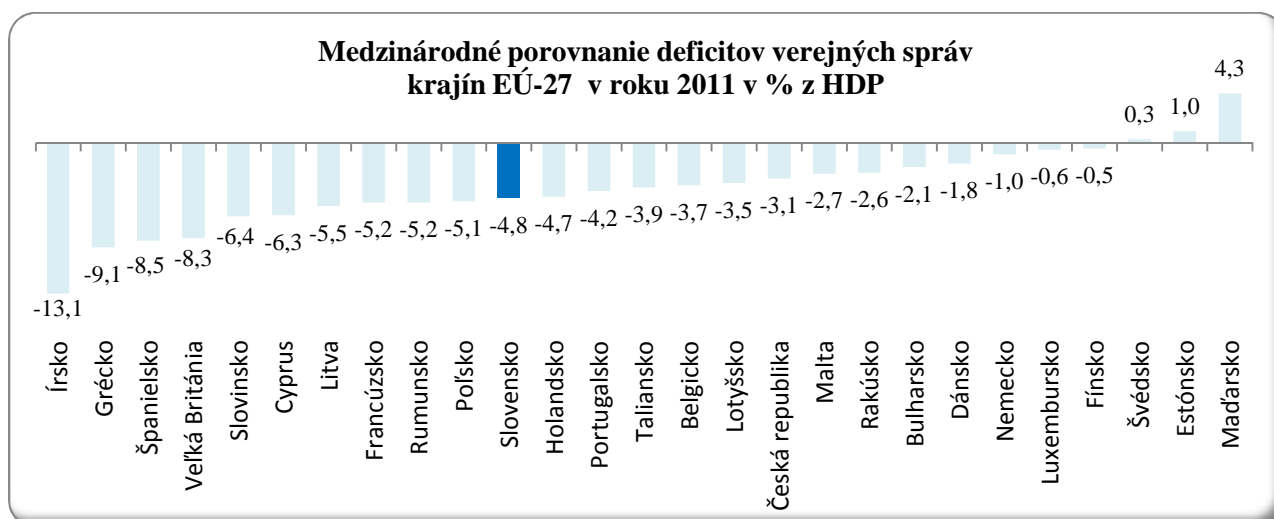
Vykázaný schodok verejného sektora sa podieľa na HDP 4,8 %. Podľa notifikácie v rámci procedúry HDP je vývoj fiškálneho kritéria nasledovný:

Zdroj: Eurostat

V medzinárodnom porovnaní dosiahla SR horší podiel schodku verejnej správy na HDP za rok 2011 ako je priemer štátov EÚ-27, t. j. 4,5 % a tiež v rámci eurozóny patrí SR ku štátom s horším výsledkom oproti priemeru štátov eurozóny (4,1 %). Podľa euroindikátorov publikovaných Eurostatom vyššie deficity dosiahli Írsko (13,1 %), Grécko (9,1 %), Španielsko (8,5 %), Veľká Británia (8,3 %), Slovinsko (6,4 %), Cyprus (6,3 %), Litva (5,5 %), Francúzsko a Rumunsko (5,2 %) a Poľsko (5,1 %). Najnižšie deficity boli zaznamenané vo Fínsku (0,5 %), Luxembursku (0,6 %) a Nemecku (1,0 %). Rozpočtový prebytok bol dosiahnutý v Maďarsku (4,3 %), Estónsku (1,0 %) a Švédsku (0,3 %).

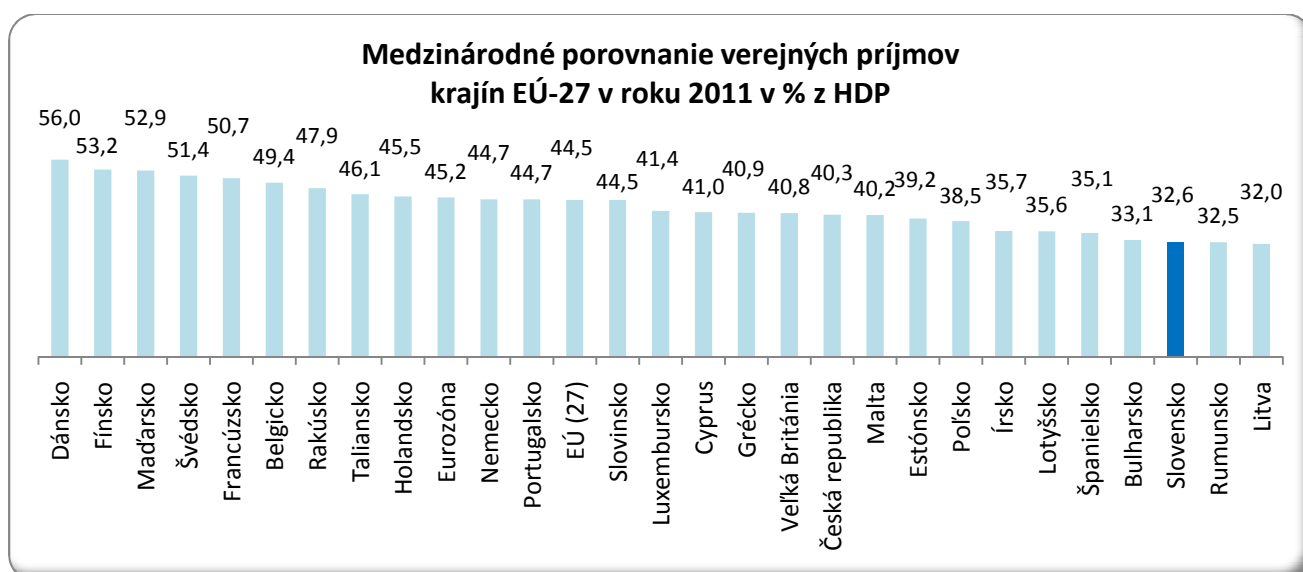
Porovnanie deficitov štátov EÚ-27 je uvedené v nasledujúcom grafe:

Zdroj: Eurostat

NKÚ SR konštatuje, že uvedený deficit verejného rozpočtu je dosahovaný pri príjmoch verejného rozpočtu, ktoré predstavovali len 32,6 % podiel na HDP. Tento podiel je tretí najnižší v EÚ-27. V roku 2010 bol 32,4 %.

Medzinárodné porovnanie verejných príjmov krajín EÚ-27 v roku 2011 v % z HDP je uvedené v nasledujúcom grafe:

Zdroj: Eurostat

3.1 Súhrnné výsledky hospodárenia verejnej správy v metodike ESA 95

Prehľad o štruktúre deficitu podľa jednotlivých subjektov verejnej správy s predbežnými údajmi za skutočnosť roka 2011 (definitívne údaje bude možné prezentovať po spresnení týchto výsledkov na základe vykonaných auditov a po získaní definitívnych údajov pre časové rozlíšenie daní a poistného za rok 2011 z Finančnej správy SR, Sociálnej poisťovne a zdravotných poisťovní) a revidovanými údajmi za skutočnosť roka 2010 podáva nasledujúca tabuľka:

(v tis. eur)

Por. č.	Subjekty	2010	2011		
		Skutočnosť	Rozpočet ¹⁾	Skutočnosť ²⁾	Rozdiel
1.	Štátny rozpočet ³⁾	-4 254 797	-3 706 502	-3 528 043	178 459
2.	Štátne fondy spolu	98 904	301 821	190 486	-111 335
3.	Fond národného majetku SR	-213 270	-22 488	-287 681	-265 193
4.	Slovenský pozemkový fond	2 258	5 913	10 210	4 297
5.	Slovenská konsolidačná, a. s.	-13 024	-2 777	-5 844	-3 067
6.	Verejné vysoké školy	-38 134	306	2 169	1 863
7.	Úrad pre dohľad nad zdrav. starostlivosťou	311	174	2 040	1 866
8.	Ústav pamäti národa	-31	0	-16	-16
9.	Slovenské národné stredisko pre ľudské práva	7	0	-6	-6
10.	Rozhlas a televízia Slovenska	-14 615	-676	24 529	25 205
11.	Úrad pre dohľad nad výkonom auditu	158	-85	35	120
12.	RTVS, s. r. o.	-23	-400	223	623
13.	Tlačová agentúra SR	130	0	-161	-161
14.	Audiovizuálny fond	1 374	0	859	859
15.	Vyššie územné celky	-24 279	-60 028	-5 785	54 243
16.	Obce	-541 954	-75 859	29 529	105 388
17.	Neziskové organizácie. obcí zaradené do sektora	-2 600	0	2 544	2 544
18.	Sociálna poisťovňa	67 297	91 419	173 513	82 094
19.	Verejné zdravotné poistenie	-88 591	14 000	107 028	93 028
20.	Príspevkové organizácie zaradené do sektora spolu	-26 149	6 248	-42 195	-48 443
	z toho: štátne	-8 748	-225	-18 295	-18 070
	obecné	-19 081	1 494	-11 990	-13 484
	vyšších územných celkov	1 680	4 979	-11 910	-16 889
	Verejná správa spolu	-5 047 028	-3 448 934	-3 326 566	122 368

¹⁾ Schválený rozpočet zo 6. októbra 2010.

Zdroj: MF SR

²⁾ Údaje za skutočnosť 2011 sú predbežné.

³⁾ Vrátane štátnych finančných aktív a mimorozpočtových účtov.

Z prehľadu je zrejmé, že na lepšie plnenie rozpočtovaného schodku verejnej správy vo výške 122 368 tis. eur vplývalo pozitívne v rozhodujúcej miere hospodárenie štátu (178 459 tis. eur), obcí (105 388 tis. eur), zdravotných poisťovní (93 028 tis. eur) a Sociálnej poisťovne (82 094 tis. eur). Negatívne vplývalo najmä hospodárenie FNM SR (-265 193 tis. eur) v dôsledku vyšších bežných transferov, ktoré súviseli s prevodom prostriedkov získaných z dividend do štátneho rozpočtu, štátnych fondov (-111 335 tis. eur) v dôsledku nenaplnenia rozpočtu nedaňových príjmov, ktoré súviselo s neuskutočneným predajom emisných kvót (Environmentálny fond) a príspevkových organizácií zaradených

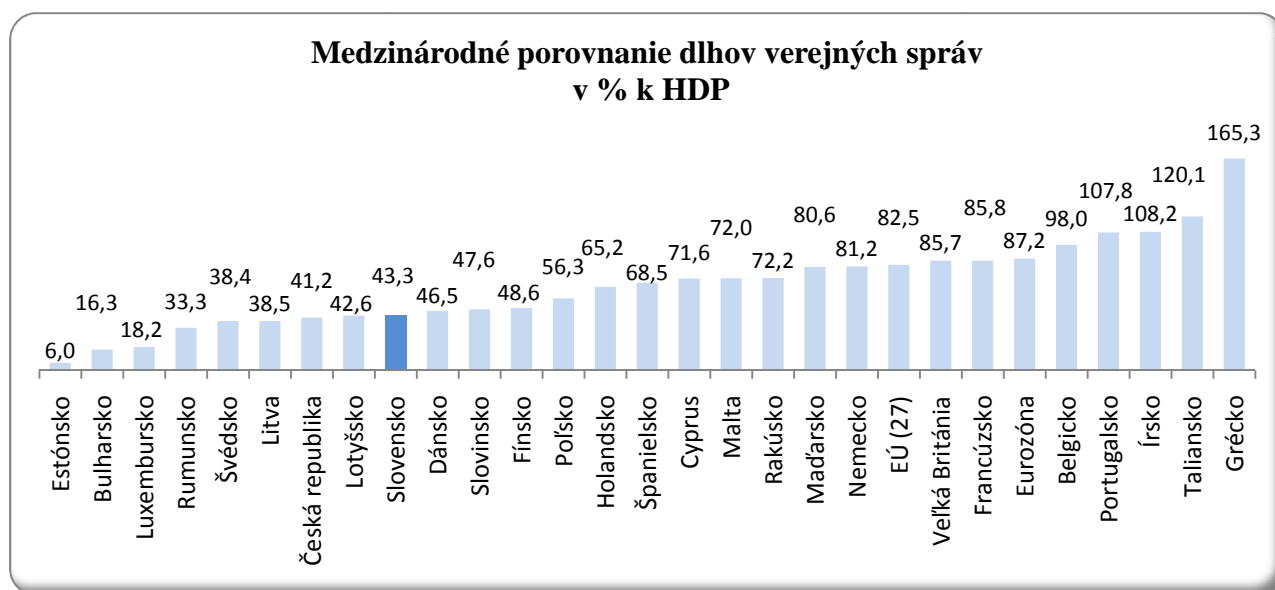
do sektora (48 443 tis. eur) prekročením rozpočtu výdavkov najmä na tovary a služby a obstaranie kapitálových aktív.

3.2 Stav a vývoj dlhu verejnej správy podľa maastrichtských kritérií

Maastrichtský dlh je definovaný ako dlh verejnej správy pre účely procedúry nadmerného deficitu a uplatňuje sa pri hodnotení plnenia maastrichtského kritéria. Podľa príručky vládneho deficitu a dlhu (ESA 95) je vymedzený ako konsolidovaný súčet všetkých nesplatených záväzkov sektora verejnej správy v menovitej hodnote, ktoré vznikli na základe prijatých vkladov, emitovaných cenných papierov iných ako akcie, okrem finančných derivátov, a prijatých pôžičiek, pričom nezahŕňa záväzky z nesplatených úrokov.

K 31.12.2011 dosiahol maastrichtský dlh verejnej správy hodnotu 29 911 262 tis. eur. Medziročné zvýšenie konsolidovaného dlhu o 2 912 884 tis. eur, zvýšilo jeho podiel na HDP na úroveň 43,3 %, čo je o 2,2 % viac oproti roku 2010. Zvýšenie bolo spôsobené rastom dlhu o 10,8 % a súčasným rastom HDP o 5,0 %. Nachádza sa však stále pod vyžadovanou limitnou hranicou 60 %.

Medzinárodné porovnanie dlhov verejných správ krajín EÚ je uvedené v nasledujúcom grafe:

Zdroj: Eurostat

K 31.12.2011 vykázali najnižší maastrichtský dlh v rámci EÚ-27 Estónsko (6,0 %), Bulharsko (16,3 %), Luxembursko (18,2 %), Rumunsko (33,3 %), Švédsko (38,4 %), Litva (29,3 %), Česká republika (41,2 %), Lotyšsko (42,6 %), Slovensko (43,3 %) a Dánsko (46,5 %). K členským štátom EÚ s vyšším ako 60 % zadlžením k HDP patria Grécko (165,3 %), Taliansko (120,1 %), Írsko (108,2 %), Portugalsko (107,8 %), Belgicko (98,0 %), Francúzsko (85,8 %), Veľká Británia (85,7 %), Nemecko (81,2 %), Maďarsko (80,6%), Rakúsko (72,2 %), Malta (72,0 %), Cyprus (71,6 %), Španielsko (68,5 %) a Holandsko (65,2 %).

Verejný dlh SR je v štruktúre tvorený dlhom ústrednej vlády (ústredných rozpočtových organizácií) a dlhom ostatných zložiek verejnej správy, čo dokumentuje nasledovný prehľad:

Maastrichtský dlh v rokoch 2010 a 2011

(v tis. eur)

Zložky verejnej správy	31.12.2010	31.12.2011	Zmena
a	1	2	3 = 2 - 1
Ústredné rozpočtové organizácie	25 825 045	28 771 698	2 946 653
Fond národného majetku	16 031	15 838	-193
Verejné vysoké školy	339	10	-329
Rozhlas a televízia Slovenska	167	104	-63
Príspevkové organizácie štátne vo verejnej správe	280	803	523
Vyššie územné celky	408 601	426 847	18 246
Príspevkové organizácie VÚC vo verejnej správe	129	116	-13
Obce	1 390 919	1 386 431	-4 488
Príspevkové organizácie obcí vo verejnej správe	675	1 146	471
Verejná správa spolu	27 642 600	30 603 082	2 960 482
Konsolidácia	644 222	691 820	47 598
Verejná správa spolu konsolidovaná	26 998 378	29 911 262	2 912 884
Hrubý domáci produkt v b.c.	65 743 500	69 058 194	3 314 694
% maastrichtského dlhu z HDP	41,1	43,3	2,2

Zdroj: MF SR a ARDAL

Údaje o dlhu verejnej správy SR sú konsolidované (znížené o záväzky ARDAL voči Štátnej pokladnici a o vzájomné záväzky jednotlivých subjektov verejnej správy).

Podľa princípu rezidencie je dlh verejnej správy rozdelený na domáci a zahraničný:

Ukazovateľ	31.12.2011	
	v tis. eur	v %
dlh verejnej správy (maastrichtský) spolu	29 911 262	100,0
v tom - domáci dlh	17 902 631	59,9
- zahraničný dlh	12 008 631	40,1

Zdroj: MF SR

Z hľadiska splatnosti má dlh verejnej správy nasledovné charakteristiky:

Ukazovateľ	31.12.2011	
	v tis. eur	v %
dlh verejnej správy (maastrichtský) spolu	29 911 262	100,0
v tom - krátkodobý dlh	1 353 953	4,5
- dlhodobý dlh	28 557 309	95,5

Zdroj: MF SR

Podľa meny je tvorený maastrichtský dlh z 99,7 % dlhom v eurách a 0,3 % tvoril dlh v iných menách (USD, japonské jeny, švajčiarske franky).

Rozhodujúci objem z dlhu verejnej správy tvorí dlh ústredných rozpočtových organizácií, ktorý je v správe MF SR a predstavuje 28 771 698 tis. eur, t. j. 96,2 % dlhu verejnej správy.

Dlh ústredných rozpočtových organizácií medziročne vzrástol o 11,4 %, čo predstavovalo 2 946 653 tis. eur. Uvedený nárast bol spôsobený najmä zvýšením schodku štátneho rozpočtu a potrebou financovania dlhu z minulých rokov externými zdrojmi, ktoré nahradili zníženie disponibilných prostriedkov v Štátnej pokladnici.

Rámec efektívneho riadenia dlhu a programových cieľov v parametroch dlhu v hodnotenom období určovala Stratégia riadenia štátneho dlhu na roky 2011 – 2014.

Hlavným cieľom riadenia štátneho dlhu je zabezpečiť plnenie záväzkov štátu a zabezpečiť refinancovanie na kapitálovom trhu. Strategickými cieľmi riadenia štátneho dlhu na roky 2011 až 2014 sú:

- štandardizovanie vlastností nových emisií cenných papierov,
- optimalizovanie štruktúry neobchodovateľného dlhu,
- dodržiavanie parametrov refinančného, úrokového a cudzomenového rizika štátneho dlhu,
- diverzifikácia investorskej základne,
- skvalitnenie infraštruktúry riadenia štátneho dlhu (primárni dealeri, ISDA zmluvy, brokeri, zlepšiť podmienky vypořádania CP).

Na základe posúdenia charakteristík a parametrov dlhu možno konštatovať priebežné zabezpečovanie zámerov a cieľov definovaných stratégiou riadenia štátneho dlhu.

Pri refinančnom riziku bolo na obdobie rokov 2011 - 2014 strategickým zámerom stanovené udržiavanie podielu súčtu všetkých splatných záväzkov v období do jedného roka k celkovým finančným záväzkom čo najbližšie k hodnote 25 % a udržiavanie podielu súčtu všetkých splatných záväzkov v období do piatich rokov k celkovým finančným záväzkom čo najbližšie k hodnote 65 %. Hodnota refinančného rizika kumulatívnej splatnosti do jedného roka bola k 31.12.2011 na úrovni 17,29 % a hodnota refinančného rizika kumulatívnej splatnosti do piatich rokov bola k 31.12.2011 na úrovni 59,60 %.

Pri úrokovom riziku bolo strategickým zámerom stanovené udržiavanie podielu súčtu všetkých záväzkov preceňovaných v období do jedného roka k celkovým finančným záväzkom čo najbližšie k hodnote 25 % a udržiavanie podielu súčtu všetkých splatných záväzkov preceňovaných v období do piatich rokov k celkovým finančným záväzkom čo najbližšie k hodnote 65 %. Hodnota úrokového rizika kumulatívnej splatnosti do jedného roka bola stanovená na úrovni 25 %. K 31.12.2011 bola jeho hodnota na úrovni 27,72 %. Hodnota úrokového rizika kumulatívnej splatnosti do piatich rokov bola stanovená na úrovni 65 %. Hodnota tohto kritéria k 31.12.2011 bola na úrovni 59,64 %.

Spôsob prefinancovania potrieb štátneho dlhu a schodku bol podmienený disponibilnými zdrojmi v refinančnom systéme Štátnej pokladnice a synergickým efektom riadenia dlhu a likvidity. Pri nepriaznivých podmienkach na kapitálovom trhu boli potreby štátu kryté zdrojmi Štátnej pokladnice. Dlhopisy boli vydané v celkovej menovitej hodnote 4 662 157 tis. eur. Priemerná úroková sadzba portfólia nesplatených štátnych dlhopisov bola vážená hodnotou 3,99 % p. a.

Zo Štátnej pokladnice bolo ku koncu roka prostredníctvom refinančného systému použitých 3 894 447,7 tis. eur. Pokles disponibilných prostriedkov zo Štátnej pokladnice o približne 199 630 tis. eur bol riešený zabezpečením externých zdrojov z peňažného, resp. kapitálového trhu.

Celkové výdavky na dlhovú službu boli na rok 2011 rozpočtované v sume 1 163 188,3 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami vo výške 119 682,4 tis. eur boli celkové výdavky znížené na 1 043 505,9 tis. eur. Z toho výdavky spojené s financovaním vnútornej zadlženosti štátu boli rozpočtované v sume 899 133,4 tis. eur. Po realizácii rozpočtových opatrení sa schválený rozpočet výdavkov znížil na 609 450,9 tis. eur. Výdavky súvisiace so zahraničnou zadlženosťou štátu boli rozpočtované v sume 264 054,9 tis. eur, rozpočtovými opatreniami boli zvýšené na sumu 434 054,9 tis. eur.

Prehľad rozpočtovaných a skutočných výdavkov za rok 2011 v členení na domáci štátny dlh a zahraničný štátny dlh je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

(v eur)

Ukazovateľ	Schválený rozpočet 2011	Upravený rozpočet	Skutočnosť 2011
a	1	2	3
Domáci dlh	899 133 363,00	609 450 971,96	597 467 105,64
Úroky zo ŠD (RŠD, ŠRD)	658 448 076,00	437 030 335,92	434 154 816,61
Úroky zo ŠD rezidenti	0,00	0,00	433 503 409,95
Daň zo ŠD	0,00	0,00	651 398,45
ŠRD	0,00	0,00	8,21
Diskont (ŠPP+ŠD)	86 756 573,00	103 982 245,00	103 982 244,35
Náklady spojené s finančnými operáciami štátneho dlhu (obchody ARDAL)	98 346 913,00	3 176 623,81	2 048 634,13
Úroky z ref. systému splácané ŠP	41 574 692,00	55 274 692,00	52 507 401,46
Úroky z prijatých domácich úverov	7 109,00	7 474,00	7 471,49
Poplatky (NBS, CDCP, BCPB atď.)	14 000 000,00	9 979 601,23	4 766 537,60
Zahraničný dlh	264 054 988,00	434 054 988,00	409 179 961,34
Úroky zo ŠD vydaných v zahraničí + nerezidenti	232 875 000,00	392 875 000,00	380 392 664,33
Úroky z úverov prijatých zo zahraničia	28 179 988,00	28 197 988,00	28 197 409,25
Náklady spojené s finančnými operáciami štátneho dlhu – zahraničné	0,00	9 982 000,00	16 447,48
Poplatky	3 000 000,00	3 000 000,00	573 440,28
Spolu	1 163 188 351,00	1 043 505 959,96	1 006 647 066,98

Zdroj: MF SR

Skutočné výdavky súvisiace s vnútorným štátnym dlhom boli 597 467,1 tis. eur. Ich podstatnú časť predstavovali úroky zo štátnych dlhopisov a štátnych rehabilitačných dlhopisov vo výške 434 154,8 tis. eur a diskont realizovaný zo ŠPP a ŠD vo výške 103 982,2 tis. eur. Úroky z refinančných obchodov zaplatené Štátnej pokladnici boli vo výške 52 507,4 tis. eur. Z ostatných platieb tvorili významnejšiu položku poplatky v celkovej sume 4 766,5 tis. eur, ktoré súviseli najmä s emisiami štátnych cenných papierov, vyplatené Centrálnemu depozitáru cenných papierov, a. s., Burze cenných papierov, NBS a poplatky za syndikované ŠD.

Skutočné čerpanie výdavkov súvisiacich so správou zahraničného štátneho dlhu bolo vo výške 409 179,9 tis. eur, z toho 380 392,7 tis. eur predstavovali výdavky na úhradu výnosov zo zahraničných štátnych dlhopisov.

Nakoľko pri tvorbe návrhu rozpočtu sa nedá určiť počet nerezidentov, dochádza v priebehu roka k preklasifikácii časti výdavkov súvisiacich s domácim dlhom na zahraničný dlh. Z tohto dôvodu boli vyplatené úroky zo ŠD zahraničným majiteľom nerezidentom vo výške 164 774,9 tis. eur.

Výdavky na splátky úrokov z úverov poskytnutých zo zahraničia predstavovali sumu 28 197,4 tis. eur, z toho na:

- splátky úrokov voči Svetovej banke bolo použitých 1 846,9 tis. eur, voči Rozvojovej banke Rady Európy 182,1 tis. eur,
- úhradu úrokov z pôžičiek SAL a ERL boli vynaložené prostriedky vo výške 35,9 tis. eur.
- úhradu úrokov z úverov prevzatých od Štátneho fondu cestného hospodárstva 3 508,9 tis. eur,
- splátky úrokov vyplývajúcich zo záväzkov prevzatých od železničných spoločností bolo čerpaných 12 934,5 tis. eur a na splátky úrokov od EIB 9 689,1 tis. eur.

Výdavky na poplatky za služby súvisiace s obsluhou zahraničného štátneho dlhu boli rozpočtované vo výške 3 000,0 tis. eur. V skutočnosti bolo použitých 573,4 tis. eur, z toho na poplatky za obhospodarovanie civilných vládnych úverov ČSOB, a. s. 265,1 tis. eur a za rating 289,8 tis. eur.

Celkové vykázané výdavky na dlhovú službu vo výške 1 006 647,1 tis. eur predstavovali 96,47 % čerpanie vo vzťahu k upravenému rozpočtu.

Na základe vykonaných kontrol zameraných na včasnosť a správnosť zaúčtovania vybraných účtovných prípadov, týkajúcich sa úhrad úrokov (kupónu) z emisií ŠD, ako aj úrokov zo zahraničných úverov NKÚ SR konštatoval, že údaje, týkajúce sa výdavkov spojených so správou štátneho dlhu uvedené v Návrhu štátneho záverečného účtu SR sú správne a korešpondujú s finančnými výkazmi Štátnej pokladnice.

Dlh ostatných subjektov verejnej správy participuje na celkovom maastrichtskom verejnom dlhu sumou 1 139 564 tis. eur, čo predstavuje 3,8 %. Uvedená suma je už znížená o konsolidovanú čiastku vo výške 691 820 tis. eur. Medziročný nárast dlhu bol zaznamenaný u VÚC v sume 18 246 tis. eur, najmä v dôsledku zvýšenia bankových a investičných dodávateľských úverov na sumu 426 847 tis. eur. Z toho zostatok nesplatených úverov Bratislavského samosprávneho kraja predstavuje 37 334 tis. eur (vrátane návratnej finančnej výpomoci podliehajúcej konsolidácii vo výške 4 813 tis. eur), Košického samosprávneho kraja 74 869 tis. eur, Banskobystrického samosprávneho kraja 51 272 tis. eur, Nitrianskeho samosprávneho kraja 54 735 tis. eur, Žilinského samosprávneho kraja 54 825 tis. eur, Trenčianskeho samosprávneho kraja 39 985 tis. eur, Trnavského samosprávneho kraja 54 076 tis. eur a Prešovského samosprávneho kraja 59 751 tis. eur.

U obcí, u ktorých je dlh tvorený úvermi a inými pôžičkami a zmenkami, došlo k jeho zníženiu o 4 488 tis. eur na 1 386 431 tis. eur. Pôžičky poskytnuté obciam zo ŠFRB v sume 667 tis. eur a zo štátneho rozpočtu v sume 17 573 tis. eur (mestu Žilina) podliehajú konsolidácii.

Dlh FNM SR predstavujú záväzky voči obyvateľstvu z emisie dlhopisov z roku 1996 a prevzatie rizikových záruk z kúpnych zmlúv podľa § 30 zákona č. 91/1992 Zb. o prevode majetku štátu na iné osoby vo výške 15 838 tis. eur.

Podľa Príručky vládneho deficitu a dlhu sú v Návrhu ŠZÚ SR v časti 2.2 „Stav a vývoj dlhu verejnej správy podľa maastrichtských kritérií“ vykázané správne aj záväzky z emisií ŠPP a ŠD, o ktoré boli nižšie vykázané záväzky v kapitole VPS z titulu nesprávne zaúčtovaných Buy&Sell-Back obchodov v nominálnej hodnote 300 000 tis. eur.

4 Výsledky hospodárenia štátneho rozpočtu na hotovostnej báze

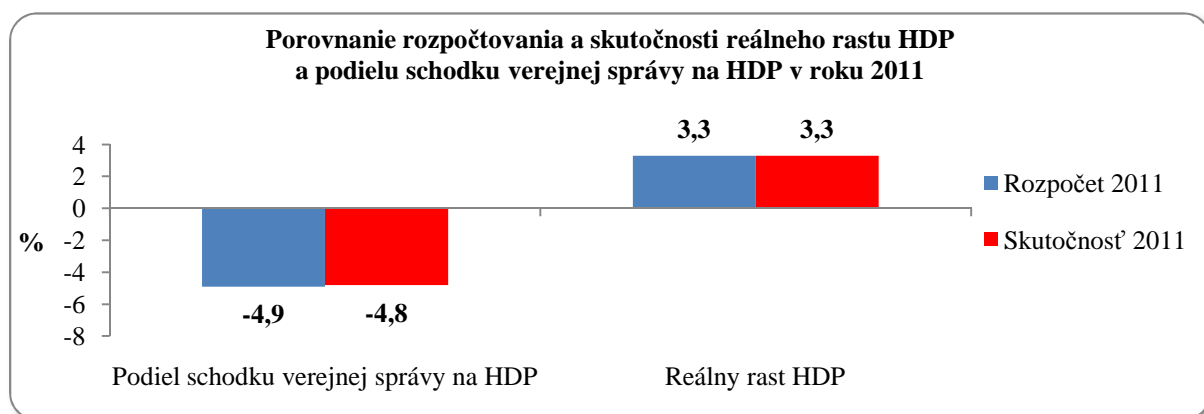
4.1 Zámery, ciele a opatrenia rozpočtovej politiky

Podľa Programového vyhlásenia vlády SR hlavným zámerom jej fiškálnej politiky bolo zabezpečiť zodpovednú rozpočtovú politiku a výrazne znížiť deficit verejných financií. Tieto zámery vláda SR považovala za základný predpoklad pre úspešný ekonomický vývoj a dlhodobu udržateľný rast životnej úrovne občanov Slovenska. Zásadným cieľom malo byť zníženie deficitu verejných financií pod úroveň 3 % z HDP v roku 2013 tak, aby Slovensko dodržalo svoje záväzky voči EÚ vyjadrené v Pakte stability a rastu. Väčšina opatrení na dosiahnutie hlavného zámeru a zásadného cieľa Programového vyhlásenia vlády SR mala byť prijatá s účinnosťou od roku 2011.

Hlavnými zámermi rozpočtovej politiky vlády SR pre rok 2011 boli:

- zníženie schodku verejnej správy tak, aby presvedčil finančné trhy o dôveryhodnosti Slovenska,
- prijatie takých opatrení na konsolidáciu verejných financií, ktoré by nezasiahli príliš tvrdo domácu ekonomiku a nezadusili jej rast.

Porovnanie rozpočtovania a skutočnosti reálneho rastu HDP a podielu schodku verejnej správy na HDP v roku 2011 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: MF SR

Podľa NKÚ SR dosiahnutie zníženia schodku verejnej správy na úroveň 4,8 % z HDP v roku 2011 najvýznamnejšou mierou prispelo k obnoveniu dôveryhodnosti Slovenska na finančných trhoch, ktoré boli postihnuté neistotou spojenou s pokračovaním hospodárskej a prehĺbením dlhovej krízy, znižovaním ratingu viacerých vyspelých krajín sveta a pod. K obnoveniu tejto dôveryhodnosti však podľa NKÚ SR prispelo aj schválenie Ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti, ktorým sa v súlade s odporúčaniami Európskej komisie

posilnilo fiškálne riadenie, a to najmä v oblasti zriadenia nezávislej fiškálnej rady, prijímania viacročných výdavkových stropov, posilnenia záväznosti strednodobého rozpočtového rámca, včasného zverejňovania rozpočtových údajov na všetkých úrovniach verejnej správy a pod.

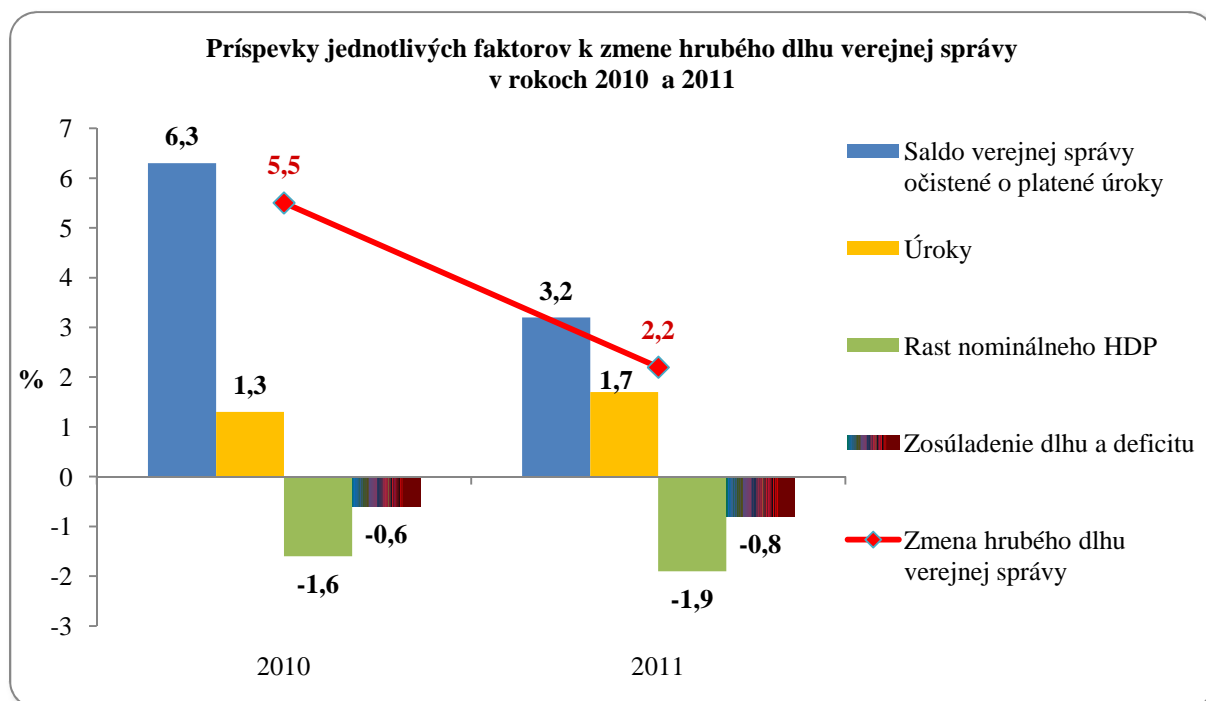
Konsolidácia verejných financií sa podľa NKÚ SR významne nepremietla vo výkonnosti slovenskej ekonomiky. Výrazný nárast príspevku čistého vývozu k reálnemu rastu HDP (5,5 p. b.) kompenzoval pokles domáceho dopytu (-1,5 %) v dôsledku konsolidačných opatrení vlády SR zameraných na zníženie schodku verejnej správy v roku 2011. Tieto opatrenia sa na jednej strane pozitívne prejavili vo výraznom poklese konečnej spotreby verejnej správy (-3,5 %), ale na druhej strane mali negatívny vplyv aj na vývoj konečnej spotreby domácnosti (-0,4 %) a priemernej ročnej miery inflácie (3,9 %).

Základnými cieľmi rozpočtovej politiky vlády SR pre rok 2011 boli:

- zníženie deficitu verejnej správy podľa metodiky ESA 95 na úroveň 4,9 % z HDP,
- zabezpečenie postupného spomalenia dynamiky narastania hrubého dlhu verejnej správy.

Schodok verejnej správy podľa metodiky ESA 95 za rok 2011 na úrovni 4,8 % z HDP bol o 0,1 p. b. nižší oproti schválenému rozpočtu. Následne sa tento výsledok hospodárenia verejného sektora premietol aj v spomalení tempa zmeny hrubého dlhu verejnej správy, ktoré medziročne pokleslo o 3,3 p. b. na úroveň 2,2 p. b. Hrubý dlh verejnej správy k 31.12.2011 dosiahol úroveň 43,3 % z HDP vrátane prevzatia záväzkov z Európskeho fondu finančnej stability.

Vývoj príspevkov jednotlivých faktorov k medziročnej zmene hrubého dlhu verejnej správy v rokoch 2010 a 2011 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: MF SR

Z jednotlivých faktorov k zníženiu medziročnej zmeny hrubého dlhu verejnej správy v roku 2011 o 3,3 p. b. na 2,2 p. b. prispel nielen rast nominálneho HDP (-1,9 p. b.), ale aj zosúladenie dlhu a deficitu (-0,8 p. b.) v dôsledku vývoja aktív v komerčných bankách,

ktoré sa nepoužívajú na krytie dlhu. Pozitívny príspevok týchto faktorov čiastočne vykompenzoval negatívny príspevok primárneho salda (3,2 p. b.), t. j. salda verejnej správy očisteného o platené úroky, ktorého príspevok medziročne poklesol o 3,1 p. b. a negatívny príspevok úrokových nákladov (1,7 p. b.), ktorých príspevok medziročne vzrástol o 0,4 p. b.

NKÚ SR však v súvislosti s plnením základného cieľa postupného spomalenia narastania dynamiky hrubého dlhu verejnej správy poukazuje na riziko možných budúcich výdavkov vlády SR ako napr. v súvislosti s výstavbou kanalizácií a vodovodov v rámci záväzkov voči EÚ, riešením zadného palivového cyklu jadrových elektrární a kontaminovaných materiálov, ďalšími environmentálnymi rizikami spojenými s inými nebezpečnými skládkami a pod.

Vláda SR v súlade so svojim Programovým vyhlásením pre zabezpečenie plnenia hlavných zámerov a základných cieľov svojej rozpočtovej politiky prijala s účinnosťou od roku 2011 viacero konsolidačných opatrení. Podľa programu stability SR na roky 2011 až 2014 tieto konsolidačné opatrenia mali priniesť úsporu vo verejných financiách vo výške 1 773,0 mil. eur a prispieť k zníženiu podielu schodku verejnej správy na HDP o 2,5 p. b.

Štruktúru efektov konsolidačných opatrení prijatých vládou SR na rok 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Štruktúra konsolidačných opatrení vlády SR na rok 2011	mil. eur	% z HDP
Príjmy verejnej správy	774	1,1
z toho:		
- rozširovanie daňových základní pre dane z príjmu a odvody	255	0,4
- nedaňové príjmy	199	0,3
- zvýšenie sadzby dane z pridanej hodnoty z 19 % na 20 %	186	0,3
- zvýšenie sadzieb niektorých spotrebných daní	135	0,2
Výdavky verejnej správy	-998	-1,4
z toho:		
- mzdy	-154	-0,2
- tovary a služby	-150	-0,2
- bežné dotácie do poľnohospodárstva, bývania, Slovenskej televízie a pod.	-143	-0,2
- ostatné ako napr. rezerva vlád, bežné výdavky Sociálnej poisťovne a pod.	-134	-0,2
- zníženie transferov miestnej samosprávy	-90	-0,1
- úspory v zdravotníctve	-85	-0,1
- kapitálové výdavky z nízkou efektívnosťou	-80	-0,1
- kapitálové dotácie	-76	-0,1
- štátne fondy	-50	-0,1
- korekcie k podporným fondom EÚ	-38	-0,1
Vplyv konsolidačných opatrení vlády na saldo RVS v roku 2011	1 773	2,5

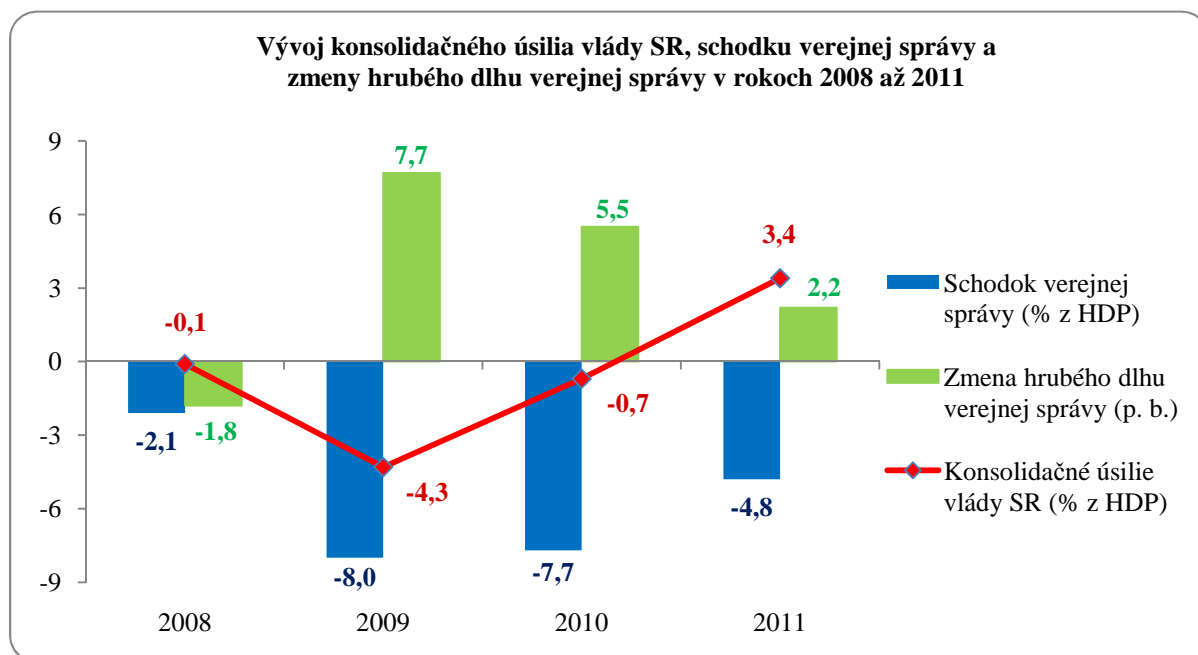
Zdroj: Program stability SR na roky 2011 až 2014

Realizáciou týchto konsolidačných opatrení sa podľa NKÚ SR dosiahlo zníženie schodku verejnej správy za rok 2011 približne o 1 354,3 mil. eur, z toho viac (86 %) na strane verejných výdavkov, ktoré prispeli k zníženiu tohto schodku sumou 1 168,6 mil. eur. Najvýznamnejšie sa prejavili efekty zo znižovania počtu zamestnancov a ich miezd a úspory z kvalitnejšieho verejného obstarávania tovarov a služieb.

Očakávaná z konsolidačných opatrení vlády SR sa podľa NKÚ SR nenaplnili na strane verejných príjmov, u ktorých prevažovali najmä legislatívne zmeny v oblasti daní a odvodov. Tieto opatrenia prispeli k zníženiu schodku verejných financií v roku 2011 sumou približne 185,7 mil. eur, čo predstavovalo 14 % z celkovej konsolidácie.

Podľa NKÚ SR však konsolidačné opatrenia, ktoré vláda SR prijala s účinnosťou od roku 2011, neboli odrazom všetkých potrebných a nevyhnutných systémových zmien. Aj preto vláda SR avizovala už v roku 2011 nevyhnutnosť prijatia ďalších dodatočných konsolidačných opatrení, ktoré by pružnejšie reagovali na slabé stránky slovenskej ekonomiky, priniesli výraznejšie zvýšenie jej konkurencieschopnosti a viedli k dlhodobej udržateľnosti verejných financií. Napriek tomu vláda SR realizáciou konsolidačných opatrení v rámci svojej reštriktívnej fiškálnej politiky výrazne prispela k zlepšeniu fiškálnej pozície v roku 2011, čo vyjadruje aj jej konsolidačné úsilie na úrovni 3,4 % z HDP, ktoré medziročne vzrástlo o 4,1 p. b.

Vývoj konsolidačného úsilia vlády SR, schodku verejnej správy a zmeny hrubého dlhu verejnej správy v rokoch 2008 až 2011 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: MF SR

Konsolidačné úsilie vlády SR v roku 2011 na úrovni 3,4 % z HDP nielen výrazne prispelo k zníženiu schodku verejnej správy na úroveň 4,8 % z HDP a tým aj k poklesu zmeny hrubého dlhu verejnej správy na úroveň 2,2 p. b., ale podľa NKÚ SR aj vytvorilo podmienky pre naplnenie strednodobého cieľa, t. j. dosiahnutie zníženia schodku verejnej správy pod úroveň 3 % z HDP v roku 2013. Podľa odhadov MF SR v Programe stability SR na roky 2012 až 2015 pre naplnenie tohto cieľa bude potrebné konsolidačné úsilie vlády SR v rokoch 2012 a 2013 približne na úrovni 2,7 % z HDP.

Podľa NKÚ SR dosiahnutie takejto úrovne konsolidácie si bude okrem priaznivého makroekonomického vývoja a pokračovania v znižovaní výdavkov verejnej správy vyžadovať aj sústredenie väčšej pozornosti najmä na príjmovú stránku štátneho rozpočtu, efektívnosť štátnych podnikov a hospodárenie zdravotníckych zariadení a územnej samosprávy.

4.2 Základné rozpočtové ukazovatele

V § 1 zákona č. 498/2010 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2011 boli celkové príjmy štátneho rozpočtu rozpočtované sumou 13 147 833 812 eur. Celkové výdavky štátneho rozpočtu boli určené sumou 16 957 772 812 eur. Schodok ŠR bol určený sumou 3 809 939 000 eur. Prehľad o rozpočtovaných a skutočných celkových príjmoch, celkových výdavkoch a schodku ŠR je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

(v tis. eur)

Ukazovateľ	Skutočnosť 2010	Rozpočet 2011		Skutočnosť 2011	% plnenia schváleného rozpočtu	Rozdiel	Index 2011/2010
		schválený	upravený				
a	1	2	3	4	5=4/2*100	6=4-2	7=4/1*100
Celkové príjmy	10 900 862,8	13 147 833,8	13 768 326,9	12 002 325,6	91,3	-1 145 508,2	110,1
Celkové výdavky	15 337 010,9	16 957 772,8	18 097 267,1	15 278 041,6	90,1	-1 679 731,2	99,6
Schodok ŠR	-4 436 148,1	-3 809 939,0	-4 328 940,2	-3 275 716,0	86,0	534 223,0	73,8

Zdroj: MF SR

Na základe vykonaných rozpočtových opatrení boli príjmy v priebehu roka zvýšené na sumu 13 768 326,9 tis. eur a výdavky na 18 097 267,1 tis. eur, čím maximálna výška schodku, schválená podľa zákona č. 498/2010 Z. z., nebola zachovaná. Rozpočtovaný schodok bol upravený o 519 001,2 tis. eur na úroveň 4 328 940,2 tis. eur.

Pri skutočných dosiahnutých príjmoch 12 002 325,6 tis. eur a čerpaných výdavkoch 15 278 041,6 tis. eur sa rozpočtové hospodárenie, ako vyplýva z Návrhu ŠZÚ SR za rok 2011, skončilo schodkom na hotovostnej báze vo výške 3 275 716,0 tis. eur, a tým bolo dodržané aj ustanovenie § 2 ods. 2 zákona o štátnom rozpočte na rok 2011. Skutočný schodok bol v porovnaní so zákonom rozpočtovanou sumou nižší o 534 223,0 tis. eur. Svojím objemom dosiahol úroveň 86,0 % schváleného rozpočtu. V porovnaní s rokom 2010 došlo k zníženiu schodku ŠR o 1 160 432,2 tis. eur, t. j. o 26,2 %.

Plnenie príjmov, čerpanie výdavkov a výsledok hospodárenia ŠR na hotovostnej báze počas jednotlivých mesiacov roka 2011 dokumentujú údaje v nasledujúcej tabuľke:

Ukazovateľ		1.	2.	3.	4.	5.	6.
Príjmy	a)	830,4	1 758,2	2 751,9	3 635,6	4 396,2	5 483,0
	b)	6,3	13,4	20,9	27,7	33,4	41,7
Výdavky	a)	848,1	2 102,2	3 407,1	4 654,2	5 963,7	7 060,6
	b)	5,0	12,4	20,1	27,4	35,2	41,6
Saldo		-17,7	-344,1	-655,2	-1 018,5	-1 567,5	-1 577,6
Ukazovateľ		7.	8.	9.	10.	11.	12.
Príjmy	a)	6 569,4	7 343,2	8 279,4	9 311,4	10 238,9	12 002,3
	b)	50,0	55,9	63,0	70,8	77,9	91,3
Výdavky	a)	8 244,4	9 365,4	10 438,3	11 652,7	12 904,3	15 278,0
	b)	48,6	55,2	61,6	68,7	76,1	90,1
Saldo		-1 675,0	-2 022,2	-2 158,9	-2 341,3	-2 665,4	-3 275,7

Zdroj: MF SR

a) v mil. eur

b) % plnenia schváleného ŠR

Priebežné hospodárenie ŠR charakterizované vývojom salda k ultimu jednotlivých mesiacov roka 2011 v porovnaní s rovnakým obdobím roka 2010 je uvedené v nasledujúcom v prehľade:

(v mld. eur)

Obdobie	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
2010	0,023	-0,780	-0,983	-1,480	-2,078	-2,439	-2,408	-2,822	-3,110	-3,373	-3,511	-4,436
2011	-0,018	-0,344	-0,655	-1,019	-1,567	-1,578	-1,675	-2,022	-2,159	-2,341	-2,665	-3,276

Zdroj: MF SR

Proces plnenia ŠR, financovania schodku ŠR a správu štátneho dlhu upravuje zákon č. 291/2002 Z. z. o Štátnej pokladnici a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Nesúlad medzi príjmami a výdavkami ŠR podľa dikcie § 5 zákona o štátnom dlhu a štátnych zárukách možno kryť prostriedkami získanými vykonávaním finančných operácií na domacom finančnom trhu a zahraničných finančných trhoch prijímaním úverov, vydávaním štátnych cenných papierov a inými činnosťami súvisiacimi s riadením rizík štátneho dlhu.

NKÚ SR analyzoval systém zabezpečovania likvidity ŠR a súlad postupu MF SR pri tvorbe zdrojov financovania schodku ŠR v nadväznosti na ustanovenia citovaných zákonov.

ARDAL v mene MF SR zhodnocovala dočasne voľné finančné zdroje v súlade so schválenými kreditnými limitmi v komerčných bankách. V prípade deficitného štátneho rozpočtu ARDAL v mene MF SR zabezpečovala krytie finančnými zdrojmi získanými z emisií štátnych dlhopisov a štátnych pokladničných poukážok, voľnými finančnými zdrojmi ŠP alebo finančnými zdrojmi získanými z krátkodobých medzibankových pôžičiek.

V roku 2011 bolo uskutočnených 20 aukcií ŠD, dva predaje pomocou syndikátu bánk a jedna aukcia spätného nákupu. Pri celkovom dopyte 7 809 mil. eur (v nominálnej hodnote) boli akceptované ponuky na kúpu dlhopisov v nominálnej hodnote približne 4 662 mil. eur. Diskont za rok 2011 bol zaokrúhlene 130 mil. eur, prémia zaokrúhlene 0,2 mil. eur a inkasovaný alikvotný úrokový výnos vo výške 15,8 mil. eur.

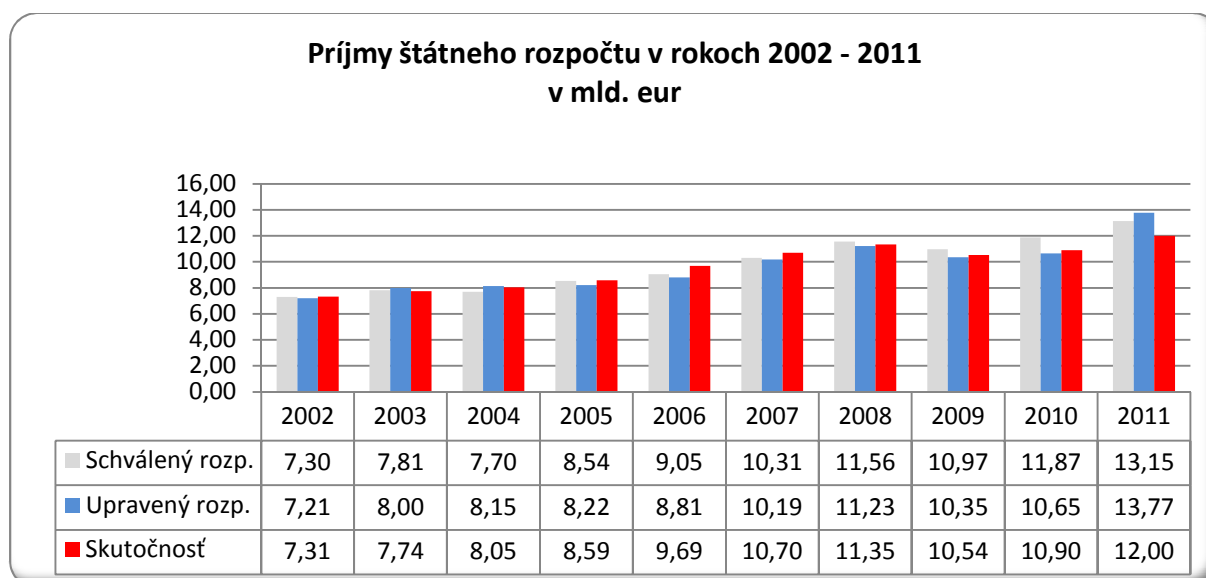
V priebehu roka 2011 sa uskutočnilo 6 aukcií ŠPP (konkurenčný predaj) holandským spôsobom a dve aukcie spätného odkúpenia ŠPP pred splatnosťou. V aukciách boli celkovo predané ŠPP v nominálnej hodnote 1 330 mil. eur. V aukciách spätného odkúpenia boli odkúpené poukážky v nominálnej hodnote 30 mil. eur a 10 mil. eur pri priemernom výnose 1,309 % a 1,352 % p. a. Okrem aukcií spätného odkúpenia boli ŠPP odkúpené aj obchodmi na sekundárnom trhu, a to v nominálnej hodnote 171,0 mil. eur s priemerným výnosom 0,858 % p. a.

Krytie vykázaného schodku ŠR ku koncu roka bolo zabezpečené príjmami z emitovaných štátnych pokladničných poukážok vo výške 1 136,9 mil. eur, z čerpaní vládnych úverov v hodnote 650,0 mil. eur a finančnými zdrojmi Štátnej pokladnice v hodnote 1 488,8 mil. eur.

NKÚ SR konštatuje, že bola zabezpečená denná platobná schopnosť štátu, vykonávali sa operácie za účelom optimalizácie zostatkov na jedinom účte, postupy MF SR a ARDAL pri tvorbe zdrojov dlhového financovania deficitného hospodárenia ŠR a v procese riadenia a zabezpečovania likvidity štátu zodpovedali platnému legislatívnemu rámcu.

5 Príjmy štátneho rozpočtu

Zákonom o štátnom rozpočte na rok 2011 boli celkové príjmy ŠR schválené vo výške 13 147 833,8 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami boli zvýšené na sumu 13 768 326,9 tis. eur. Skutočné príjmy dosiahli výšku 12 002 325,6 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 87,2 % oproti upravenému rozpočtu. Príjmy ŠR v rokoch 2002 až 2011 sú uvedené v nasledujúcom grafe:

Zdroj: MF SR

5.1 Hlavná kategória daňové príjmy

Prehľad o plnení daňových príjmov ŠR v rokoch 2010 a 2011 je v nasledujúcej tabuľke:

(v tis. eur)

Príjmy	Skutočnosť 2010	Rozpočet 2011		Skutočnosť 2011	% plnenia upraveného rozpočtu	Rozdiel	Index 2011/2010
		schválený	upravený				
a	1	2	3	4	$5=4/3*100$	$6=4-3$	$7=4/1*100$
A. Daňové príjmy	7 962 241,9	8 786 829,0	8 786 829,0	8 700 098,9	99,0	-86 730,1	109,3
110 Dane z príjmov a kapitálového majetku	1 541 703,6	1 925 923,0	1 925 923,0	1 867 541,1	97,0	-58 381,9	121,1
120 Dane z majetku	361,2	0,0	0,0	151,9	x	151,9	42,0
130 Dane za tovary a služby	6 366 640,3	6 735 637,0	6 735 637,0	6 742 837,4	100,1	7 200,4	105,9
140 Dane z medzinárodného obchodu a transakcií	35 394,5	33 908,0	33 908,0	38 748,0	114,3	4 840,0	109,5
160 Sankcie uložené v daňovom konaní	18 142,3	21 881,0	21 881,0	21 382,1	97,7	-498,9	117,9

Zdroj: MF SR

Skutočne dosiahnuté daňové príjmy za daňovú a colnú správu v roku 2011 boli v sume 8 700 098,9 tis. eur, čo predstavuje plnenie rozpočtu na 99,0 %. Plnenie daňových príjmov je o 86 730,1 tis. eur nižšie ako bolo plánované.

Na plnenie rozpočtu mal vplyv výpadok dane z príjmov právnickej osoby vo výške 51 937,2 tis. eur a výpadok spotrebnej dane z minerálneho oleja vo výške 73 267,7 tis. eur. Menej sa na tvorbe daňových príjmov podieľali aj iné dane, sankcie uložené v daňovom konaní a dane z majetku. Vyšší výber daní oproti rozpočtovaným príjmom bol zaznamenaný na dani z pridanej hodnoty o 89 093,2 tis. eur a na spotrebnej dani z tabakových výrobkov o 4 996,6 tis. eur.

Celkové daňové príjmy dosiahnuté v roku 2011 boli o 737 857,0 tis. eur vyššie, ako v roku 2010, čo zodpovedá medziročnému rastu o 9,3 %.

Dane z príjmov a kapitálového majetku

Na rok 2011 boli dane z príjmov, ziskov a kapitálového majetku rozpočtované sumou 1 925 923,0 tis. eur a skutočne dosiahnuté príjmy boli vo výške 1 867 541,1 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 97,0 %. Príjem bol nižší o 58 381,9 tis. eur, t. j. o 3,0 %. Nižšie plnenie príjmov bolo negatívne ovplyvnené ročným zúčtovaním prevodu výnosu samospráv v neprospech štátneho rozpočtu, ale hlavne neplnením dane z príjmov právnických osôb.

Daň z príjmov fyzickej osoby

DPFO bola na rok 2011 rozpočtovaná v sume 110 470,0 tis. eur. Skutočný výnos dosiahol sumu 106 803,3 tis. eur, (znížená o prevody), čo predstavuje plnenie na 96,7 %, t. j. pokles o 3 666,7 tis. eur.

Hrubý výnos z DPFO dosiahol sumu 1 698 032,3 tis. eur. Z tejto sumy je DPFO zo závislej činnosti vo výške 1 638 580,5 tis. eur, čo predstavuje 96,5 % podiel na hrubom výnose DPFO spolu, DPFO z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti a z prenájmu tvorí sumu 59 451,8 tis. eur, t. j. 3,51 % podiel na hrubom výnose DPFO spolu.

(v tis. eur)

Daň z príjmov fyzickej osoby	Rok 2010	Rok 2011	Rozdiel (2011 – 2010)
– zo závislej činnosti	1 431 188,4	1 638 580,5	207 392,1
– z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti, z prenájmu a od nerezidentných osôb	47 405,9	59 451,8	12 045,9
Hrubý výnos DPFO spolu	1 478 594,3	1 698 032,3	219 438,0

Prevody z DPFO	Rok 2010	Rok 2011	Rozdiel (2011 – 2010)
– prevod podielu zaplatenej dane FO na verejnoprospešný účel	15 553,1	16 525,8	972,7
– prevod DPFO do obcí a VÚC	1 328 465,6	1 574 703,1	246 237,5
Spolu prevod z DPFO	1 344 018,7	1 591 228,9	247 210,2

Výnos štátneho rozpočtu	134 575,6	106 803,3	-27 772,3
--------------------------------	------------------	------------------	------------------

Zdroj: DR SR

Výber dane z príjmov zo závislej činnosti medziročne vzrástol o 207 392,1 tis. eur. Medziročný rast bol spôsobený relatívne nízkou porovnávacou základňou roku 2010. Negatívne dopady krízy mali za následok v mnohých spoločnostiach zavedenie racionalizačných opatrení v oblasti zamestnanosti a miezd. Určitým limitom pozitívneho

vývoja pri tejto dani bola aj konsolidácia verejných financií, ktorá sa v roku 2011 prejavila znižovaním mzdových nákladov v štátnom sektore. Rozhodujúce faktory, ktoré ovplyvňovali výnos dane, bola priemerná mesačná mzda a jej vývoj, vývoj nezamestnanosti a legislatívne úpravy týkajúce sa zdaniteľných príjmov ako napr. zníženie nezdaniteľnej časti základu dane, výška vyplateného daňového bonusu a zamestnaneckej prémie.

V roku 2011 príjmy z DPFO z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti a z prenájmu ako aj príjmy nerezidentných osôb zo zdrojov na území SR medziročne vzrástli o 12 045,9 tis. eur a bol dosiahnutý výnos v sume 59 451,8 tis. eur. Prevod podielu zaplatenej dane FO na verejnoprospešný účel bol v sume 16 525,8 tis. eur, čo je medziročne viac o 972,7 tis. eur, t. j. 6,2 % v porovnaní s obdobím minulého roka. Prevod DPFO do rozpočtov obcí a VÚC bol v sume 1 574 703,1 tis. eur, čo je medziročne viac o 246 237,5 tis. eur, t. j. 18,5 % v porovnaní s obdobím minulého roka.

V zmysle zákona č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov a kritérií určených Nariadením vlády SR č. 668/2004 Z. z. o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samospráve bola výška nároku za rok 2011 pre obce (70,3 %) v sume 1 185 817,6 tis. eur a výška nároku pre VÚC (23,5%) v sume 396 397,0 tis. eur, čo dokumentuje nasledovná tabuľka:

	(tis. v eur)	
Ukazovateľ	Obce (70,3 %)	VÚC (23,5 %)
Nárok za rok 2011	1 185 817,6	396 397,0
Vysporiadanie z roku 2010	3 728,5	1 246,4
Nárok po úprave	1 189 546,1	397 643,4
Prevod výnosu do 31.12.2011	-1 180 188,0	-394 515,1
Vysporiadanie z roku 2011	9 358,1	3 128,3

Zdroj: DR SR

Daň z príjmov právnickej osoby

DPPO na rok 2011 bola rozpočtovaná v sume 1 669 475,0 tis. eur. Príjmy dosiahli sumu 1 617 537,8 tis. eur, čo predstavuje plnenie rozpočtu na 96,9 %, skutočný výnos DPPO bol v porovnaní s rozpočtovaným nižší o 51 937,2 tis. eur. V porovnaní s rokom 2010, medziročné tempo rastu dosiahlo 28,9 %, čo predstavuje rast výnosu dane o 362 741,9 tis. eur. Medziročný nárast príjmov ovplyvnil nárast úhrad vyrovnaní dane ako aj vplyv nižšieho objemu vrátených preplatkov na dani. Na celkovom výnose sa podieľali aj dane platné do konca roku 1992 sumou 98,3 tis. eur.

Na verejnoprospešný účel bol prevedený podiel zaplatenej dane v sume 25 444,3 tis. eur, čo je o 3 147,4 tis. eur menej ako v roku 2010.

V roku 2011 si uplatnilo štátnu pomoc vo forme úľavy na dani z príjmov v zmysle § 35a zákona o daniach z príjmov v súlade s § 52 zákona o dani z príjmov, ktorej poskytovateľom sú daňové úrady 12 daňových subjektov vo výške 11,27 mil. eur. Päť daňových subjektov si uplatnilo štátnu pomoc vo forme úľavy na dani z príjmov podľa § 30a zákona o dani z príjmov (investičná pomoc) v sume 1,78 mil. eur. 7 daňových subjektov si uplatnilo štátnu pomoc vo forme úľavy na dani z príjmov podľa § 30b zákona o dani z príjmov (stimuly pre výskum a vývoj) v sume 0,04 mil. eur.

Podľa schémy štátnej pomoci poskytli v roku 2011 daňové orgány štátnu pomoc formou odpustenia sankcie alebo povolenia úľavy zo sankcie v zmysle § 103 zákona o správe daní a poplatkov, formou skupinových výnimiek jednému daňovému subjektu vo výške 1,06 mil. eur (poskytovanie štátnej pomoci mikropodnikom, malým a stredným podnikom).

Celková suma poskytnutej štátnej pomoci v sledovanom roku predstavovala sumu 14,15 mil. eur.

Colné orgány v roku 2011 poskytli štátnu pomoc vo výške 19,9 mil. eur. V porovnaní s rokom 2010, kedy colné úrady štátnu pomoc realizovali vo výške 127,6 mil. eur, čo predstavuje pokles v absolútnom vyjadrení o 107,7 mil. eur. Hlavným dôvodom bol najmä pokles štátnej pomoci v sektore poľnohospodárstva, zapríčinený tým, že s účinnosťou od 01.01.2011 boli zrušené ustanovenia § 7 až § 9 zákona o spotrebnej dani z minerálneho oleja, ktoré upravovali poskytnutie zníženej sadzby spotrebnej dane na označené plynové oleje. Zrušenie vyššie uvedených ustanovení malo najväčší dopad na poľnohospodárske družstvá a samostatne hospodáriacich roľníkov, ktorí najviac používali označený plynový olej ako pohonnú látku. Štátna pomoc v roku 2011 bola poskytnutá v nasledujúcich sektoroch:

- sektor dopravy v sume 0,004 mil. eur, čo je 0,02 % z celkovej sumy štátnej pomoci,
- sektor biopalív v sume 2,6 mil. eur, čo je 13,06 % z celkovej sumy štátnej pomoci,
- sektor elektriny, zemného plynu a uhlia v sume 17,3 mil. eur, čo je 86,93 % z celkovej sumy štátnej pomoci.

Daň z príjmov vyberaná zrážkou

Rozpočtované príjmy na rok 2011 v sume 145 978,0 tis. eur boli splnené na 143 200 tis. eur, tzn. na 98,1 %. V porovnaní s predchádzajúcim rokom je plnenie tejto dane nižšie o 9 132,1 tis. eur, t. j. o 6,0 %. Dôvodom nižšieho medziročného plnenia je, že výnos dane v roku 2010 bol pozitívne ovplyvnený jednorazovou úhradou dorubenej dane po kontrole, ktorú v júli 2010 uhradil Slovenský plynárenský priemysel, a. s. Pokles úhrad zrážkovej dane zaznamenali aj finančné inštitúcie, najmä Štátna pokladnica, a. s. a Všeobecná úverová banka. Výber tejto dane je závislý najmä od vývoja úrokových sadzieb bankového sektora. Keďže dochádzalo k veľkým turbulenciám na finančnom trhu vývoj úhrad zrážkovej dane je u jednotlivých finančných inštitúcií rôzny. Z bankových subjektov medziročný nárast úhrad zrážkovej dane zaznamenali dve stavebné sporiteľne - Prvá stavebná sporiteľňa, a. s. a Stavebná sporiteľňa VÚB Wüstenrot, a. s., spolu nárast o 711 tis. eur. K najväčším platiteľom patria aj poisťovne Allianz Slovenská poisťovňa, a. s. a Poisťovňa Slovenskej sporiteľne, ktoré však zaznamenali medziročný pokles výnosu o 238 tis. eur.

Dane z majetku

Príjem štátneho rozpočtu v roku 2011 pozostával z dobiehajúcich platieb daní z majetku za staré roky a bol vo výške 151,9 tis. eur, z toho daň z prevodu a prechodu nehnuteľností bola vo výške 139,4 tis. eur a daň z dedičstva a darovania bola vo výške 12,5 tis. eur. Dane z dedičstva a daň z darovania boli zrušené k 01.01.2004 a daň z prevodu a prechodu nehnuteľností bola zrušená k 01.01.2005.

Dane na tovary a služby

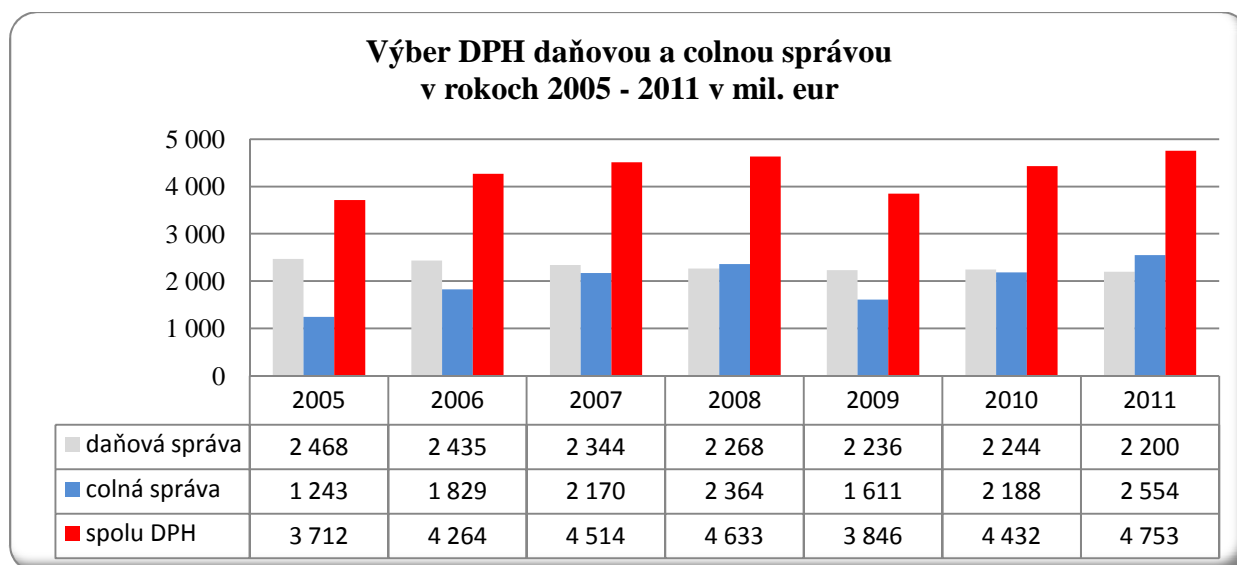
Dane za tovary a služby boli rozpočtované vo výške 6 735 637,0 tis. eur a bol dosiahnutý výnos v sume 6 742 837,4 tis. eur, t. j. boli splnené na 100,1%. Skutočný výnos bol oproti rozpočtu o 7 200,4 tis. eur vyšší. V porovnaní s rokom 2010 je výnos vyšší o 376 197,2 tis. eur.

Daň z pridanej hodnoty

Príjmy DPH boli rozpočtované na rok 2011 v sume 4 652 259,0 tis. eur a boli splnené na 101,9 %, t. j. v skutočnosti dosiahli sumu 4 741 352,2 tis. eur. Skutočné plnenie je o 89 093,2 tis. eur vyššie ako rozpočtované. V porovnaní s rokom 2010 boli príjmy vyššie o 319 270,6 tis. eur, t. j. o 7,2 %. Do celkových príjmov je zahrnutých aj 7,4 tis. eur dobehu nepriamych daní z daňovej sústavy platnej do konca roku 1992.

Na výnos dane pozitívne vplývala najmä zvýšená základná sadzba dane z 19 % na 20 % a zrušenie 6 %-nej sadzby dane na tovary „predaja z dvora“ od 1. januára 2011. Najvyšší nárast bol zaznamenaný v mesiacoch november a december 2011, ktorý súvisí s úhradou DPH vo výške 173,6 mil. eur za PPP projekty spoločnosťou GRANVIA, a. s. za ukončené úseky rýchlostnej cesty R1.

Vývoj výberu DPH daňovou a colnou správou v rokoch 2005 – 2011 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: DR SR

Priebeh celkového výberu DPH, ako súčtu výberu daňovej a colnej správy naznačuje zlepšenie výberu v roku 2011 a to najmä vplyvom zvýšenia výberu colnej správy. Pokles výberu dane daňovou správou súvisí s nárastom vratiek nadmerných odpočtov (o 16 %). Najvyššie nadmerné odpočty boli uplatnené podnikmi v elektronickom, automobilovom, energetickom a oceliarskom priemysle. TOP 30 subjektov s najvyššou hodnotou nadmerných odpočtov predstavuje 48 % celkového uplatneného nadmerného odpočtu k 31.12.2011.

Slovenská ekonomika je proexportne orientovaná, preto vývoj výberu DPH tak daňovou ako aj colnou správou je ovplyvnený zahraničným obchodom a jeho medziročný nárast je jasným signálom pokrízového zlepšenia ekonomického vývoja. Podľa dostupných

údajov ŠÚ SR sa v roku 2011 (údaje za obdobie 1 - 11/2011) v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka zvýšil celkový vývoz tovaru o 17,9 %, zo SR sa vyviezol tovar v hodnote 52 145,6 mil. eur. Celkový dovoz vzrástol medziročne o 14,9 %, do SR sa doviezol tovar v hodnote 49 708,9 mil. eur. Za obdobie 1 - 11/2011 bolo saldo zahraničného obchodu aktívne v objeme 2 436,7 mil. eur.

Spotrebné dane

Spotrebné dane rozpočtované na rok 2011 v sume 2 083 274,0 tis. eur boli v skutočnosti vybrané v sume 2 001 441,0 tis. eur, čo znamená plnenie rozpočtu na 96,1 %. Skutočný výnos bol teda nižší o 81 833,0 tis. eur oproti rozpočtovaným príjmom. V porovnaní s rokom 2010 bol ale výnos spotrebných daní vyšší o 56 817,4 tis. eur, t. j. o 2,9 %. Výnos spotrebných daní je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

(v tis. eur)

Druh spotrebnej dane	Skutočnosť 2010	Rozpočet 2011	Skutočnosť 2011	Rozdiel	% plnenia rozpočtu
z minerálnych olejov	1 032 530,0	1 146 935,0	1 073 667,3	-73 267,7	93,6
z liehu	205 435,2	214 157,0	203 665,4	-10 491,6	95,1
z piva	55 922,3	54 543,0	57 653,1	3 110,1	105,7
z vína	4 183,5	3 528,0	4 028,2	500,2	114,2
z tabakových výrobkov	610 035,6	618 377,0	623 373,6	4 996,6	100,8
z elektriny	14 561,1	14 650,0	16 028,5	1 378,5	109,4
z uhlia	683,7	2 363,0	584,3	-1 778,7	24,7
zo zemného plynu	21 272,0	28 721,0	22 440,7	-6 280,3	78,1
Spolu	1 944 623,5	2 083 274,0	2 001 441,0	-81 833	96,1

Zdroj: MF SR

Cestná daň a daň z motorových vozidiel

Výnos dane z motorových vozidiel v zmysle § 100 ods. 2 zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady je v plnej výške príjmom rozpočtu vyššieho územného celku, v ktorého obvode je vozidlo evidované. V roku 2011 boli do VÚC prevedené prostriedky z tejto dane vo výške 129 469 tis. eur.

Dane z medzinárodného obchodu a transakcií

Dane z medzinárodného obchodu a transakcií boli rozpočtované v celkovej výške 33 908,0 tis. eur, výnos z dane dosiahol sumu 38 748,0 tis. eur, čo predstavuje plnenie rozpočtu na 114,3 %. V porovnaní s rokom 2010 bol výnos o 3 353,5 tis. eur vyšší.

Najväčšiu časť tvoril výnos z podielu na vybraných finančných prostriedkoch a to 38 690,7 tis. eur. Výnos z dobehu dovozného cla dosiahol v roku 2011 sumu 54,3 tis. eur a z dobehu zrušenej dovoznej prirážky dosiahol sumu 3,1 tis. eur.

Sankcie uložené v daňovom konaní

Zákonom o štátnom rozpočte na rok 2011 boli rozpočtované sankcie, ktoré sa ukladajú v daňovom konaní a sankcie súvisiace s úhradami za služby verejnosti poskytované Slovenskou televíziou a Slovenským rozhlasom v sume 21 881,0 tis. eur. Ich výška dosiahla sumu 21 382,1 tis. eur, čím bol rozpočet naplnený na 97,7 %.

Daňové pohľadávky

Daňová správa evidovala pohľadávky po lehote splatnosti k 31.12.2011 v sume 1 830 127,8 tis. eur, čo je o 178 082,8 tis. eur viac ako v roku 2010. Najvyššie pohľadávky boli na DPH (1 161 170,4 tis. eur) a na dani z príjmov právnických osôb (230 787,6 tis. eur).

Daňová správa k 31. 12. 2011 dosiahla objem vymožených a zaplatených daňových nedoplatkov na základe úkonov exekútora vo výške 185 508 tis. eur čo predstavuje plnenie plánovaného objemu (152 750 tis. eur) na 121,45 %. Prínos jedného exekútora do príjmovej časti ŠR, po odpočítaní vynaložených nákladov, bol vo výške cca 727 tis. eur.

K 31.12.2011 boli daňovou správou odpísané daňové nedoplatky s následkom zániku kumulovane celkom v sume 3 658 390 tis. eur; z toho v roku 2011 v sume 433 997 tis. eur. Kumulovaný stav z titulu ich postúpenia na Slovenskú konsolidačnú, a. s. bol vo výške 1 607 736 tis. eur. Podľa stavu k 31.12.2010 daňová správa evidovala nevymožiteľné daňové nedoplatky, u ktorých uplynulo viac ako 5 rokov od konca roka v ktorom vznikli, vo výške 361 670 tis. eur. Napriek tejto skutočnosti boli v roku 2011 daňovou správou postúpené na Slovenskú konsolidačnú, a. s. nevymožiteľné daňové nedoplatky len vo výške 73 699 tis. eur, čo predstavuje 20,38 % podiel z ich objemu.

Colná správa vykázala k 31.12.2011 celkovú výšku pohľadávok v sume 102 565,3 tis. eur. Oproti roku 2010 sa pohľadávky znížili celkom o 15 732,5 tis. eur, t. j. o 13,3 %. V lehote splatnosti dosiahli pohľadávky výšku 38 264,2 tis. eur, čo predstavuje oproti roku 2010 pokles o 8 049,0 tis. eur (o 17,4 %). Pohľadávky po lehote splatnosti dosiahli v roku 2011 sumu 64 301,1 tis. eur, t. j. o 7 683,5 tis. eur (o 10,6 %) menej ako v roku 2010.

Za colnú správu dosiahli najvyšší podiel na celkových nedoplatkoch nedoplatky na spotrebných daniach, a to 48,5 %. Podiel nedoplatkov na dani z pridanej hodnoty predstavoval 23,8 %, cle 8,0 %, sankciách z daňového konania 14,3 %, sankciách z colného konania 3,9 %, dovoznej prirážky 1,26 % a vyrovnávacej dovoznej dávky 0,01 %.

V porovnaní s rokom 2010 bol nárast nedoplatkov zaznamenaný len u sankcií daňového konania, a to o 82,0 %. Naopak pokles nedoplatkov bol vykázaný u spotrebných daní o 24 %, sankcií z colného konania o 18 %, dovoznej prirážky o 17 %, cla o 9 % a dani z pridanej hodnoty o 6 %.

Colnou správou bol v roku 2011 vymožený celkový objem finančných prostriedkov v sume 2 612,6 tis. eur. Najvyšší objem finančných prostriedkov 2 265,1 tis. eur bol vymožený formou výzvy na zaplatenie nedoplatku, čo predstavovalo 86,70 % podiel na celkovom objeme vymožených finančných prostriedkov.

V roku 2011 colná správa odpísala nevymožiteľné pohľadávky celkom vo výške 19 064,5 tis. eur a na Slovenskú konsolidačnú, a. s. postúpila pohľadávky v sume 6 984,5 tis. eur.

V súvislosti s výsledkami kontroly postupu daňových a colných orgánov pri vymáhaní daňových nedoplatkov a efektívnosti procesu ich vymáhania NKÚ SR konštatoval, že colnou správou neboli prijaté žiadne kritéria a merateľné ukazovatele pre zabezpečenie strategických cieľov v oblasti vymáhania colných a daňových nedoplatkov a ani v rámci programového rozpočtovania neboli na uvedené obdobie stanovené ciele týkajúce sa oblasti vymáhania. Kontrolou zistené nedostatky sa týkali najmä nedodržania zákonnej lehoty na vydanie rozhodnutia vo veci, nedodržania povinnosti zaslať výzvu na zaplatenie nedoplatku bezprostredne po jeho vzniku, nekonania vo veci vymáhania pohľadávok, nezabezpečenia colného nedoplatku zriadením colného záložného práva, nevykonania daňovej exekúcie a nepostúpenia daňových pohľadávok starších ako päť rokov Slovenskej konsolidačnej, a. s. najneskôr do 31. decembra 2010.

Na základe kontrolou zistených nedostatkov NKÚ SR odporučil Finančnému riaditeľstvu SR stanoviť v colnej oblasti do ďalšieho obdobia strategické ciele a zdefinovať merateľné ukazovatele pre oblasť vymáhania pohľadávok po lehote splatnosti, ktorých cieľom bude pravidelný monitoring ich vývoja a následné prijímanie opatrení na zefektívnenie činnosti v danej oblasti, sprísniť kontrolu zamestnancov v procese prepúšťania tovaru, kedy pri nedodržaní predpisov môžu vzniknúť pohľadávky, ktoré sa s najväčšou pravdepodobnosťou následne stanú nevyhnutnými a prijať opatrenia proti nečinnosti colných orgánov v procese vymáhania pohľadávok po lehote splatnosti.

NKÚ SR kontrolou súladu postupu správcu dane pri evidencii a vymáhaní daňových nedoplatkov so zákonom o správe daní a poplatkov zistil celkom 170 nedostatkov. Najčastejším nedostatkom bolo zistenie, že správca dane nepostúpil Slovenskej konsolidačnej, a. s. najneskôr do 31.12.2010 nevyhnutné daňové nedoplatky, u ktorých do 31.12.2009 uplynulo viac ako 5 rokov od konca roka v ktorom vznikli. Tieto nevyhnutné daňové nedoplatky evidované k 31.12.2010 v celkovom objeme 361 670 tis. eur, mali byť predmetom postúpenia do konca roku 2011, čím by došlo k zníženiu celkového vykazovaného stavu nevyhnutných daňových nedoplatkov o 22,8 %. Taktiež bolo kontrolou zistené, že správca dane nekonal vôbec alebo dlhšie časové obdobie vo veci zisťovania majetkových pomerov daňového dlžníka, či boli splnené podmienky na začatie daňového exekučného konania a bezodkladne nevykonal daňovú exekúciu.

V daňovej správe bolo ďalej kontrolou zistené, že opatrenia prijaté v rámci vytýčených strategických cieľov na zvýšenie efektívnosti procesu vymáhania daňových nedoplatkov boli primerane účinné, pretože priemerný objem vymožených a zaplatených daňových nedoplatkov dosiahol v rokoch 2008 - 2010 až 74,3 % z objemu vymožitelných daňových nedoplatkov. Na druhej strane je však potrebné poukázať na to, že priemerný objem vymožených a zaplatených daňových nedoplatkov dosiahol v rokoch 2008 až 2010 len 23,9 % z objemu celkových daňových nedoplatkov. Na základe výsledkov kontroly možno konštatovať, že zabezpečenie procesu vymáhania daňových nedoplatkov zamestnancami správcu dane sa javí ako najhospodárnejší spôsob.

Posúdením efektívnosti procesu vymáhania bolo zistené, že 1 euro vynaložené na výkon exekútora daňovej správy v procese vymáhania daňových nedoplatkov prinieslo späť do ŠR SR najvyšší efekt v roku 2011, a to až 31,18 eur. Z tohto pohľadu možno konštatovať, že proces vymáhania daňových nedoplatkov bol nie len hospodárny, ale aj primerane efektívny.

Vývoj ukazovateľov hospodárnosti a efektívnosti procesu vymáhania daňových nedoplatkov v daňovej správe za obdobie rokov 2009 až 2011 dokumentuje nasledujúca tabuľka:

Ukazovateľ	2009	2010	2011
Čerpanie výdavkov zo ŠR na 1 exekútora daňovej správy (v eur)	20 144	21 093	23 330
Priemerný prepočítaný počet exekútorov (bez vedúcich oddelení)	274	275	255
Vymožená a zaplatená suma daňových nedoplatkov z úkonov exekútorov daňovej správy (v eur)	165 030 103	162 194 080	185 507 579
Prínos jedného exekútora do ŠR Vymožená a zaplatená suma daňových nedoplatkov na 1 exekútora (v eur)	602 300	589 797	727 481
Hospodárnosť procesu vymáhania výdavky na 1 exekútora/suma vymožených a zaplatených daňových nedoplatkov na 1 exekútora (v %)	3,4 %	3,6 %	3,2 %
Efektívnosť procesu vymáhania suma vymožených a zaplatených daňových nedoplatkov na 1 exekútora/výdavky na 1 exekútora (v eur)	29,90	27,96	31,18

Zdroj: DR SR

Na základe výsledkov kontroly NKÚ SR odporučil Finančnému riaditeľstvu SR pravidelne monitorovať vekovú štruktúru daňových nedoplatkov pre zabezpečenie vyššej efektívnosti procesu vymáhania vymožitelných daňových nedoplatkov, pravidelne monitorovať nárast počtu novovzniknutých nedoplatkov a flexibilne vykonávať úkony exekútora vedúce k jeho vymoženiu, realizovať pravidelný monitoring „rizikových“ daňových dlžníkov, pri stanovení výkonnostných ukazovateľov efektívnosti vymáhania daňových nedoplatkov sa zamerať na prehodnotenie ich účinnosti z pohľadu rastu objemu vymožených daňových nedoplatkov v prospech príjmovej časti štátneho rozpočtu SR.

NKÚ SR na základe poznatkov z kontroly a v súvislosti so zabezpečením zvýšenia príjmov ŠR odporučil zvážiť možnosť zmien v legislatívnej oblasti, najmä čo sa týka:

- zrušenia obchodnej spoločnosti, ak si neplní daňové povinnosti a zároveň nedisponuje žiadnym daňovou exekúciou postihnutelným majetkom,
- majetkovej zodpovednosti za plnenie daňových povinností aj voči vlastníkom ako aj osobám zodpovedným za vedenie obchodnej spoločnosti,
- trestnoprávnej zodpovednosti za marenie výkonu rozhodnutia daňového orgánu voči vlastníkom a osobám zodpovedným za vedenie obchodnej spoločnosti ako kolektívneho orgánu,
- zavedenie elektronickej komunikácie s bankami, dopravným inšpektorátom policajného zboru vo veci sprístupnenia registra majiteľov motorových vozidiel, centrálnym depozitárom cenných papierov a sociálnou poisťovňou pre potreby vyššej flexibility pri získaní informácií o majetkových pomeroch daňových dlžníkov v procese vymáhania daňových nedoplatkov.

5.2 Hlavná kategória nedaňové príjmy

Prehľad o plnení nedaňových príjmov štátneho rozpočtu v rokoch 2010 a 2011 je v nasledujúcej tabuľke:

(v tis. eur)

Príjmy	Skutočnosť 2010	Rozpočet 2011		Skutočnosť 2011	% plnenia upraveného rozpočtu	Rozdiel	Index 2011/2010
		schválený	upravený				
a	1	2	3	4	5=4/3*100	6=4-3	7=4/1*100
B. Nedaňové príjmy	692 871,9	703 083,1	689 939,4	861 261,8	124,8	171 322,4	124,3
210 Príjmy z podnikania a vlastníctva majetku	78 226,8	99 516,5	98 868,7	110 349,4	111,6	11 480,7	141,1
220 Administratívne poplatky a iné poplatky a platby	279 705,9	290 816,3	278 010,1	367 609,9	132,2	89 599,7	131,4
230 Kapitálové príjmy	16 346,2	16 860,5	15 855,8	18 240,7	115,0	2 385,0	111,6
240 Úroky z tuzemských úverov, pôžičiek, NFV, vkladov a ážio	77 606,4	79 765,7	79 765,6	52 260,1	65,5	-27 505,5	67,3
250 Úroky zo zahraničných úverov, pôžičiek, NFV, vkladov a ážio	1 404,2	37,3	35,4	3 168,1	8 949,4	3 132,7	225,6
290 Iné nedaňové príjmy	239 582,4	216 086,7	217 403,9	309 633,6	142,4	92 229,8	129,2

Zdroj: MF SR

Nedaňové príjmy na rok 2011 boli schválené zákonom o štátnom rozpočte na rok 2011 vo výške 703 083,1 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami boli znížené na sumu 689 939,4 tis. eur. Skutočné nedaňové príjmy boli vykázané vo výške 861 261,8 tis. eur (124,8 % plnenie upraveného rozpočtu).

Kategória 210 – Príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku

V roku 2011 boli príjmy rozpočtované vo výške 99 516,5 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami boli znížené na 98 868,7 tis. eur. Skutočné príjmy dosiahli výšku 110 349,4 tis. eur (111,6 % plnenie upraveného rozpočtu). Výšku príjmov ovplyvnili predovšetkým príjmy z dividend od akciových spoločností s majetkovou účasťou štátu, napr. v rezorte MH SR (87 044 tis. eur), MF SR (13 402,8 tis. eur), MDVRR SR (962 tis. eur). Niektoré akciové spoločnosti neodviedli dividendy z dôvodu vykázania nepriaznivého výsledku hospodárenia (napr. Tipos, národná lotériová spoločnosť, a. s., Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s.). V roku 2011 bol oproti roku 2010 zaznamenaný nárast príjmov o 41,1 %.

Kategória 220 – Administratívne poplatky a iné poplatky a platby

Príjmy boli rozpočtované v sume 290 816,3 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami boli znížené na sumu 278 010,1 tis. eur. Skutočné príjmy dosiahli výšku 367 609,9 tis. eur (132,2 % plnenie upraveného rozpočtu). Nárast príjmov v roku 2011 oproti roku 2010 predstavoval 31,4 %.

Administratívne poplatky dosiahli sumu 155 455,4 tis. eur, poplatky a platby z nepriemyselného a náhodného predaja služieb sumu 154 960,4 tis. eur a platby sankčného charakteru predstavovali sumu 57 194,0 tis. eur. Ich výška závisela najmä od počtu jednotlivých aktov konania v priebehu roka (kolkové známky, súdne a správne poplatky).

Najväčší podiel z týchto príjmov bol dosiahnutý v kapitolách VPS (142 755,9 tis. eur), pričom tržby z predaja kolkových známok predstavovali sumu 81 386,3 tis. eur a MDVRR SR (110 730 tis. eur) ako príjem za prevádzkovanie rádiových zariadení pre mobilných operátorov a príjem za právo užívania frekvencií.

Kategória 230 – Kapitálové príjmy

Kapitálové príjmy rozpočtované v roku 2011 vo výške 16 860,5 tis. eur boli rozpočtovými opatreniami znížené na 15 855,8 tis. eur. Skutočné kapitálové príjmy dosiahli výšku 18 240,7 tis. eur (115,0 % plnenie upraveného rozpočtu). Nárast príjmov v roku 2011 oproti roku 2010 predstavoval 11,6 %.

Výška kapitálových príjmov závisí najmä objemu prebytočného a neupotrebitelného majetku v správe jednotlivých rozpočtových kapitol, ktorý má byť predmetom predaja v príslušnom roku (pozemky, budovy, finančný majetok a iné nehmotné aktíva). Najvyšší objem príjmov bol dosiahnutý v kapitole MV SR (6 457 tis. eur) a MZV SR (4 494 tis. eur).

Kategória 240 – Úroky z tuzemských úverov, pôžičiek a vkladov a NFV

Príjmy tejto kategórie boli rozpočtované vo výške 79 765,7 tis. eur. Skutočné príjmy boli vykázané vo výške 52 260,1 tis. eur (65,5 % plnenie upraveného rozpočtu). Rozhodujúcu časť príjmov tejto kategórie tvoril príjem rozpočtovej kapitoly VPS v sume 52 103 tis. eur. Išlo o príjmy z úrokov z finančných operácií ARDAL, z účtov finančného hospodárenia Štátnej pokladnice a z návratných finančných výpomocí. Výšku príjmov ovplyvnil najmä vývoj úrokových sadzieb, priemerný zostatok na účtoch klientov Štátnej pokladnice a zmluvne dohodnuté predčasné splatenie návratných finančných výpomocí. Táto kategória príjmov vykázala oproti roku 2010 pokles o 32,7 %.

Kategória 250 – Úroky zo zahraničných úverov, pôžičiek, vkladov a NFV

Príjmy v tejto kategórii boli rozpočtované v sume 37,3 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami boli upravené na sumu 35,4 tis. eur. Skutočné príjmy dosiahli sumu 3 168,1 tis. eur, pričom príjmy z úrokov z finančných operácií klienta Štátny dlh realizovaných v zahraničí tvorili sumu 3 130,9 tis. eur. Oproti roku 2010 nárast príjmov predstavuje 125,6 %.

Kategória 290 – Iné nedaňové príjmy

Iné nedaňové príjmy boli na rok 2011 rozpočtované sumou 216 086,7 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami boli upravené na sumu 217 403,9 tis. eur. V skutočnosti dosiahli príjmy sumu 309 633,6 tis. eur (142,4 % plnenie upraveného rozpočtu). Rozhodujúca časť príjmov v sume 105 704,0 tis. eur bola dosiahnutá v kapitole VPS. Išlo o odvod časti mimoriadneho odvodu Tipos, národná lotériová spoločnosť, a. s. V roku 2011 bol oproti roku 2010 zaznamenaný nárast príjmov o 29,2 %.

NKÚ SR na základe analýzy a vyhodnotenia plnenia nedaňových príjmov za rok 2011 konštatuje, že vo viacerých prípadoch bolo zistené nadhodnotenie, resp. podhodnotenie nedaňových príjmov už v procese prípravy a schvaľovania rozpočtu kapitol. NKÚ SR tiež poukazuje na rezervy v získavaní príjmov z dividend. Niektoré akciové spoločnosti s majetkovou účasťou štátu neodviedli rozpočtované príjmy z dividend v roku 2011

z dôvodu vykázania nepriaznivého výsledku hospodárenia v roku 2010. NKÚ SR konštatuje, že v takýchto prípadoch by mal štát prijať opatrenia na skvalitnenie a zvýšenie účinnosti kontrolnej činnosti dozorných orgánov aj prostredníctvom svojich zástupcov v týchto orgánoch. Na základe výsledkov kontrol a finančnej situácie spoločností s majetkovou účasťou štátu by mal akcionár prijať také kritéria na odmeňovanie riadiacich a dozorných orgánov spoločností, ktoré by boli naviazané na dosiahnuté výsledky hospodárenia spoločností a osobný podiel členov riadiacich orgánov na riadení a rozhodovaní spoločností.

5.3 Hlavná kategória granty a transfery

Výnos príjmov v tejto kategórii bol zákonom o štátnom rozpočte na rok 2011 schválený vo výške 3 657 921,7 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami boli zvýšené na sumu 4 291 558,5 tis. eur. Predmetom rozpočtovania boli len transfery, pretože granty sa vzhľadom na svoj charakter dobrovoľných príspevkov od darcov a sponzorov nerozpočtujú. Skutočne dosiahnutý príjem ŠR z grantov a transferov dosiahol sumu 2 440 964,9 tis. eur, čo predstavuje plnenie upraveného rozpočtu na 56,9 %.

Prehľad o plnení grantov a transferov štátneho rozpočtu v rokoch 2010 a 2011 je v nasledujúcej tabuľke:

(v tis. eur)

Príjmy	Skutočnosť 2010	Rozpočet 2011		Skutočnosť 2011	% plnenia upraveného rozpočtu	Rozdiel	Index 2011/2010
		schválený	upravený				
a	1	2	3	4	5=4/3*100	6=4-3	7=4/1*100
C. Granty a transfery spolu	2 245 749,0	3 657 921,7	4 291 558,5	2 440 964,9	56,9	-1 850 593,6	108,7
310 Tuzemské bežné granty a transfery	568 023,8	314 031,9	313 336,0	397 575,8	126,9	84 239,8	70,0
320 Tuzemské kapitálové granty a transfery	1 212,1	0,0	0,0	2 307,6	-	2 307,6	190,4
330 Zahraničné granty	12 758,1	0,0	0,0	9 737,2	-	9 737,2	76,3
340 Zahraničné transfery	1 663 754,9	3 343 889,8	3 978 222,5	2 031 344,3	51,1	-1 946 878,2	122,1

Zdroj: MF SR

Kategória 310 – Tuzemské bežné granty a transfery

Tuzemské bežné transfery boli rozpočtované v sume 314 031,9 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami boli znížené na sumu 313 336,0 tis. eur. V skutočnosti boli vykázané vo výške 397 575,8 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 126,9 % oproti upravenému rozpočtu. Rozhodujúcu časť tvorili prostriedky, ktoré FNM SR poukázal na účet MF SR za účelom zvýšenia štátnych finančných aktív v zmysle Zmluvy o poskytnutí finančných prostriedkov uzatvorenej medzi FNM SR a MF SR.

Kategória 320 – Tuzemské kapitálové granty a transfery

Príjmy tejto kategórie neboli rozpočtované. Skutočný príjem z tejto kategórie bol vykázaný vo výške 2 307,6 tis. eur, čo je v porovnaní s rokom 2010 viac o 1 095,5 tis. eur.

Kategória 330 – Zahraničné granty

Táto kategória príjmov sa nerozpočtuje. Skutočnosť zahraničných grantov dosiahla sumu 9 737,2 tis. eur, čo je v porovnaní s rokom 2010 menej o 3 020,9 tis. eur.

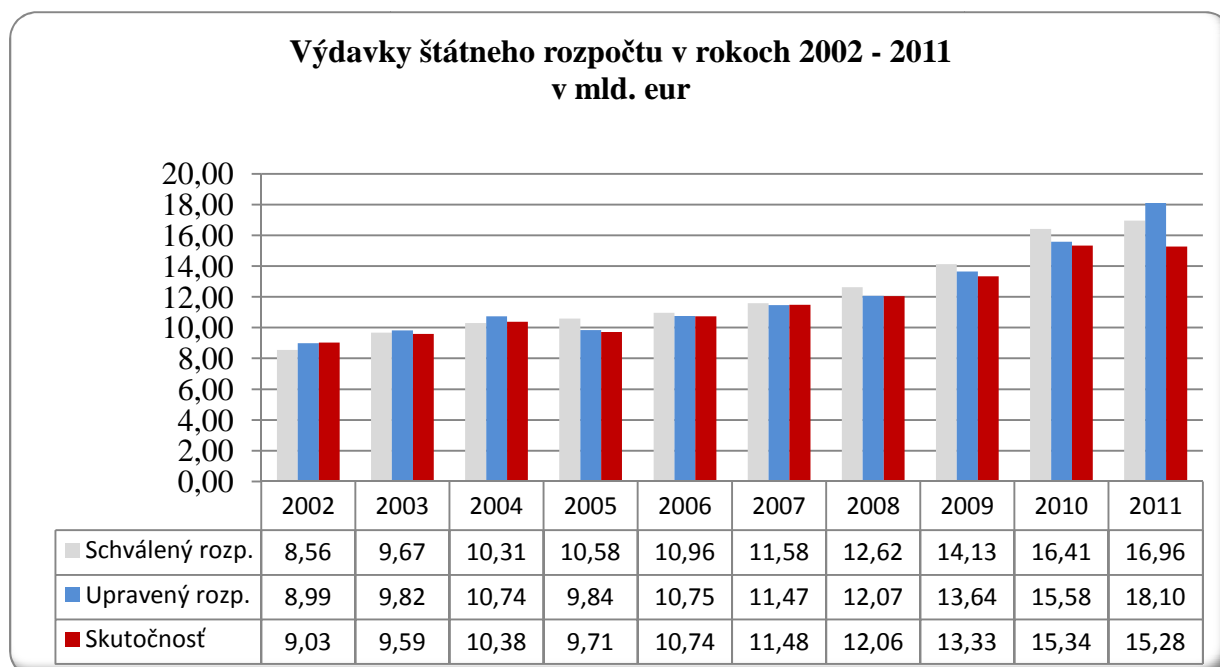
Kategória 340 – Zahraničné transfery

Z prostriedkov rozpočtu EÚ boli rozpočtované zahraničné transfery vo výške 3 343 889,8 tis. eur, ktoré boli rozpočtovými opatreniami zvýšené na sumu 3 978 222,5 tis. eur. V skutočnosti sa prostriedky z rozpočtu EÚ čerpali len v sume 2 031 344,3 tis. eur, t. j. na 51,1 % upraveného rozpočtu. Podstatnú časť týchto prostriedkov tvorili príjmy zo štrukturálnych fondov II. programového obdobia. Na ich plnení sa najviac podieľali MPRV SR (45,6 %), MDVRR SR (11,5 %), MŽP SR (11,4 %) a MPSVR SR (10,1%).

Podrobnejšie hodnotenie príjmov štátneho rozpočtu zo všeobecného rozpočtu EÚ je v časti 8 tohto stanoviska.

6 Výdavky štátneho rozpočtu

Výdavky štátneho rozpočtu boli zákonom o štátnom rozpočte na rok 2011 určené vo výške 16 957 772,8 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami boli zvýšené na sumu 18 097 267,1 tis. eur. Skutočnosť bola vykázaná vo výške 15 278 041,6 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 84,5 % oproti upravenému rozpočtu. V porovnaní s rokom 2010 bolo čerpanie výdavkov nižšie o 58 969,3 tis. eur, t. j. o 0,4 %. Výdavky ŠR v rokoch 2002 až 2011 sú uvedené v nasledujúcom grafe:

Zdroj: MF SR

6.1 Výdavky podľa ekonomickej klasifikácie

Ekonomická klasifikácia triedi rovnorodé druhy výdavkov na hlavné kategórie, kategórie, položky a podpoložky a umožňuje ich identifikáciu. Výdavky štátneho rozpočtu v ekonomickom členení sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

(v tis. eur)

Výdavky	Skutočnosť 2010	Rozpočet 2011		Skutočnosť 2011	% plnenia uprav. rozpočtu	Rozdiel	Index 2011/2010
		schválený	upravený				
a	1	2	3	4	$5=4/3*100$	$6=4-3$	$7=4/1*100$
600 Bežné výdavky	12 968 402,6	14 066 186,2	14 381 898,1	12 782 847,1	88,9	-1 599 051,0	98,6
700 Kapitálové výdavky	2 368 608,3	2 891 586,7	3 715 369,0	2 495 194,5	67,2	-1 220 174,5	105,4
Výdavky spolu	15 337 010,9	16 957 772,8	18 097 267,1	15 278 041,6	84,4	-2 819 225,5	99,6

Zdroj: MF SR

6.1.1 Hlavná kategória 600 - Bežné výdavky

Bežné výdavky štátneho rozpočtu v ekonomickom členení sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

(v tis. eur)

Výdavky	Skutočnosť 2010	Rozpočet 2011		Skutočnosť 2011	% plnenia uprav. rozpočtu	Rozdiel	Index 2011/2010
		schválený	upravený				
a	1	2	3	4	$5=4/3*100$	$6=4-3$	$7=4/1*100$
600 Bežné výdavky	12 968 402,6	14 066 186,2	14 381 898,1	12 782 847,1	88,9	-1 599 051,0	98,6
610 Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV	1 581 768,0	1 463 426,5	1 496 481,2	1 498 526,5	100,1	2 045,3	94,7
620 Poistné a príspevok do poisťovní	510 553,6	490 542,7	500 391,6	500 789,8	100,1	398,2	98,1
630 Tovary a služby	1 321 487,8	1 934 885,1	2 153 290,7	1 226 230,4	56,9	-927 060,3	92,8
640 Bežné transfery	8 690 518,0	9 014 143,6	9 188 228,7	8 550 653,2	93,1	-637 575,5	98,4
650 Splácanie úrokov a ostatné platby súvisiace s úvermi	864 075,2	1 163 188,4	1 043 506,0	1 006 647,1	96,5	-36 858,9	116,5

Zdroj: MF SR

Rozpočet tejto kategórie bol schválený vo výške 14 066 186,2 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami bol zvýšený na sumu 14 381 898,1 tis. eur. Skutočné výdavky boli vykázané vo výške 12 782 847,1 tis. eur, čo je o 1 599 051,0 tis. eur menej oproti upravenému rozpočtu a tiež o 185 555,5 tis. eur menej oproti skutočnosti roku 2010. Podiel skutočných bežných výdavkov na celkových výdavkoch predstavuje 83,7 %. V roku 2010 bol 84,6 %, čo poukazuje na mierne zníženie podielu bežných výdavkov oproti kapitálovým. Bežnými výdavkami sa financujú prevádzkové potreby štátneho rozpočtu: mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania v štátnych rozpočtových organizáciách a na to nadväzujúce platby poistného a príspevkov zamestnávateľov do poisťovní, výdavky na tovary a služby, ďalej bežné transfery poskytnuté zo štátneho rozpočtu a splátky úrokov a ostatné platby súvisiace s úvermi.

Kategória 610 - Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania

Rozpočet na mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania bol schválený vo výške 1 463 426,5 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami bol zvýšený na sumu 1 496 481,2 tis. eur. Skutočnosť bola vykázaná vo výške 1 498 526,5 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 100,1 % oproti upravenému rozpočtu. V porovnaní s rokom 2010 výška skutočných výdavkov poklesla o 83 241,5 tis. eur. Do tejto kategórie patria všetky plnenia fyzickým osobám v pracovnom pomere, v služobnom pomere, v štátnozamestnaneckom pomere (vrátane zamestnancov zahraničnej služby) a za výkon verejných funkcií uhrádzané podľa príslušných predpisov. Patrí sem i valutová časť plátov zamestnancov zahraničnej služby vyjadrená v eurách a platy zamestnancov vykonávajúcich verejnoprospešné práce, na ktoré poskytovali príspevky príslušné úrady práce.

Mzdové výdavky boli v rozpočtových organizáciách rozpísané pre stanovený limit zamestnancov, pričom skutočný počet zamestnancov bol oproti upravenému limitu nižší. V roku 2011 počet zamestnancov rozpočtových organizácií dosiahol 122 171 osôb, čo je o 5 209 osôb menej oproti skutočnosti roku 2010, t. j. o 4,3 % a oproti upravenému limitu menej o 6 132 osôb, t. j. o 4,8 %. V úradoch ústredných orgánov štátnej správy bolo zamestnaných 10 839 osôb, čo je o 381 osôb menej oproti skutočnosti roku 2010 a o 955 osôb menej oproti upravenému limitu, t. j. o 8,1 %.

NKÚ SR opätovne konštatuje, že naďalej pretrváva stav, že v jednotlivých rokoch sa rozpísané limity zamestnancov nenapĺňali, pričom mzdové prostriedky boli vyčerpané. Okrem toho správcovia jednotlivých kapitol dodávateľským spôsobom zabezpečovali práce a služby, ktoré boli súčasťou činností vyplývajúcich z organizačných poriadkov jednotlivých organizácií, resp. z opisov štátnozamestnaneckých miest. Tým sa obchádzal stanovený limit počtu zamestnancov ako aj limit mzdových prostriedkov, nakoľko tieto výdavky boli hradené z kategórie 630 - Tovary a ďalšie služby.

Kategória 620 - Poistné

Rozpočet poistného bol schválený vo výške 490 542,7 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami bol zvýšený na sumu 500 391,6 tis. eur. Skutočné výdavky boli vykázané vo výške 500 789,8 tis. eur, čo je o 398,2 tis. eur viac oproti upravenému rozpočtu. V porovnaní s rokom 2010 skutočné výdavky poklesli o 9 763,8 tis. eur. Na skutočnom plnení poistného sa najviac podieľali výdavky na poistné do Sociálnej poisťovne vo výške 192 345,8 tis. eur (38,4 %) a výdavky na poistné na osobitné účty v sume 150 497,6 tis. eur (30,1 %), z toho najmä na výsluhový dôchodok (112 387,2 tis. eur).

Kategória 630 - Tovary a ďalšie služby

Rozpočet na tovary a ďalšie služby bol schválený vo výške 1 934 885,1 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami bol zvýšený na sumu 2 153 290,7 tis. eur, čo je o 218 405,6 tis. eur viac. Skutočné výdavky boli vykázané vo výške 1 226 230,4 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 56,9 % oproti upravenému rozpočtu. V porovnaní s rokom 2010 dosiahla výška skutočných výdavkov na tovary a služby pokles o 95 257,4 tis. eur.

Kategória 640 - Bežné transfery

Rozpočet bežných transferov bol schválený vo výške 9 014 143,6 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami bol zvýšený na sumu 9 188 228,7 tis. eur. Skutočné výdavky

boli vykázané vo výške 8 550 653,2 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 93,1 % oproti upravenému rozpočtu. V porovnaní s rokom 2010 poklesla suma skutočných výdavkov o 139 864,8 tis. eur. Najväčší podiel v tejto kategórii predstavujú transfery jednotlivcom a neziskovým právnickým osobám, ktoré zahŕňajú platby vo forme príspevkov, dávok, dôchodkov, odstupného, členského, štipendií jednotlivcom a neziskovým právnickým osobám a pod. Tvorili 40,5 % celkového objemu bežných transferov rozpočtovaných v štátnom rozpočte v roku 2010 (3 462 930,6 3 tis. eur). Podiel transferov v rámci verejnej správy dosiahol 39,2 % (3 354 985,3 tis. eur).

Kategória 650 - Splácanie úrokov a ostatné platby súvisiace s úrokmi

Rozpočet tejto kategórie bol schválený vo výške 1 163 188,4 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami bol znížený o 119 682,4 tis. eur na sumu 1 043 506,0 mil. eur. Skutočné výdavky boli vo výške 1 006 647,1 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 96,5 % oproti upravenému rozpočtu. V porovnaní s rokom 2010 výdavky vzrástli o 142 571,9 eur. Patrí sem splácanie samotných úrokov (z úverov, štátnych pokladničných poukážok, dlhopisov, vládnych obligácií, atď.) i poplatkov súvisiacich s úvermi (manipulačné poplatky, provízie, dohodové poplatky, jednatel'ské poplatky).

6.1.2 Hlavná kategória 700 - Kapitálové výdavky

Kapitálové výdavky štátneho rozpočtu v ekonomickom členení sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

(v tis. eur)

Výdavky	Skutočnosť 2010	Rozpočet 2011		Skutočnosť 2011	% plnenia uprav. rozpočtu	Rozdiel	Index 2011/2010
		schválený	upravený				
a	1	2	3	4	5=4/3*100	6=4-3	7=4/1*100
700 Kapitálové výdavky	2 368 608,3	2 891 586,7	3 715 369,0	2 495 194,5	67,2	-1 220 174,5	105,3
710 Obstarávanie kapitálových aktív	440 051,2	600 357,2	581 477,7	500 127,5	86,0	-81 350,2	113,7
720 Kapitálové transfery	1 928 557,2	2 291 229,5	3 133 891,3	1 995 067,0	63,7	-1 138 824,3	103,4

Zdroj: MF SR

Rozpočet kapitálových výdavkov bol schválený vo výške 2 891 586,7 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami bol zvýšený o 823 782,3 tis. eur na sumu 3 715 369,0 tis. eur. Skutočné výdavky boli vykázané vo výške 2 495 194,5 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 67,2 % oproti upravenému rozpočtu. V porovnaní s rokom 2010 dosiahla výška skutočných výdavkov nárast o 126 586,2 tis. eur. Táto hlavná kategória zahŕňa výdavky na obstaranie hmotného a nehmotného investičného majetku pre činnosť rozpočtových organizácií, výdavky súvisiace s týmto obstaraním a kapitálové transfery. Podiel kapitálových výdavkov na celkových výdavkoch predstavoval 16,3 %, čo je o 0,9 % viac oproti podielu v roku 2010.

Kategória 710 - Obstarávanie kapitálových aktív

Rozpočet na obstarávanie kapitálových aktív bol schválený vo výške 600 357,2 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami bol znížený na sumu 581 477,7 tis. eur. Skutočné výdavky dosiahli výšku 500 127,5 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 86,0 % oproti upravenému rozpočtu. V porovnaní s rokom 2010 skutočné výdavky vzrástli o 60 076,3 tis. eur. Patria sem výdavky na obstarávanie hmotného a nehmotného majetku. V tejto kategórii

sa klasifikujú výdavky umožňujúce nadobúdať kapitálové aktíva z vlastných zdrojov rozpočtov. Najvýznamnejšou položkou kategórie bol nákup pozemkov a nehmotných aktív vo výške 169 868,1 tis. eur, ktorá predstavovala 34,0 % zo skutočných výdavkov tejto kategórie, z toho softvér predstavoval 132 830,2 tis. eur.

Kategória 720 - Kapitálové transfery

Rozpočet kapitálových transferov bol schválený vo výške 2 291 229,5 tis. eur. Rozpočtovými opatreniami bol zvýšený na sumu 3 133 891,3 tis. eur, čo je viac o 842 661,8 tis. eur. Skutočné výdavky boli vykázané vo výške 1 995 067,0 tis. eur, čo predstavuje plnenie na 63,7 % oproti upravenému rozpočtu. V porovnaní s rokom 2010 vzrástla výška kapitálových transferov o 66 509,8 tis. eur. Táto kategória zahŕňa platby vykonané s cieľom umožniť príjemcovi nadobudnúť kapitálové aktíva alebo kompenzovať ich poškodenie alebo zničenie.

6.2 Výdavky podľa funkčnej klasifikácie

V rozpočtovom roku 2011 sa pri tvorbe rozpočtu i pri sledovaní jeho plnenia uplatnilo triedenie aj podľa funkčnej klasifikácie. Toto triedenie umožňuje sledovať výdavky podľa oddielov, ktoré zohľadňujú jednotlivé odvetvia verejnej správy. V rámci oddielov sa uplatňuje podrobnejšie členenie na skupiny, triedy a podtriedy.

Funkčná klasifikácia umožňuje sledovanie výdavkov verejnej správy podľa ich účelu a tiež medzinárodné porovnávanie. Výdavky štátneho rozpočtu podľa funkčného členenia sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

(v tis. eur)

Výdavky	Skutočnosť 2010	Rozpočet 2011		Skutočnosť 2011	% plnenia uprav. rozpočtu	Rozdiel	Index 2011/2010
		schválený	upravený				
a	1	2	3	4	$5=4/3*100$	$6=4-3$	$7=4/1*100$
01 - Všeobecné verejné služby	2 525 468	3 222 996	3 008 767	2 632 289	87,5	-376 478	104,2
02 – Obrana	741 177	665 120	655 800	656 290	100,1	490	88,5
03 Verejný poriadok a bezpečnosť	1 331 530	1 208 118	1 248 975	1 268 753	101,6	19 778	95,3
04 - Ekonomická oblasť	3 299 506	3 812 783	4 828 732	3 393 844	70,3	-1 434 888	102,9
05 - Ochrana životného prostredia	242 324	771 297	642 700	371 092	57,7	-271 608	153,1
06 - Bývanie a občianska vybavenosť	170 670	178 518	184 729	184 148	99,7	-581	107,9
07 – Zdravotníctvo	1 492 881	1 400 673	1 427 473	1 376 266	96,4	-51 207	92,2
08 – Rekreačia, kultúra a náboženstvo	319 766	239 935	316 198	259 674	82,1	-56 524	81,2
09 – Vzdelávanie	1 873 581	1 913 433	2 241 041	1 761 903	78,6	-479 138	94,0
10 – Sociálne zabezpečenie	3 340 108	3 544 900	3 542 852	3 373 783	95,2	-169 069	101,0
Spolu	15 337 011	16 957 773	18 097 267	15 278 042	84,4	-2 819 225	99,6

Zdroj: MF SR

6.3 Výdavky podľa programov

Výdavky štátneho rozpočtu na jednotlivé programy boli stanovené v Prílohe č. 3 zákona o štátnom rozpočte na rok 2011. Programové rozpočtovanie je systém založený na plánovaní úloh a aktivít vlády SR v nadväznosti na jej priority a alokovanie disponibilných zdrojov do programov, s dôrazom na výsledky a efektívnosť vynakladania rozpočtových prostriedkov.

NKÚ SR konštatuje, že plnenie programového rozpočtovania hodnotili kapitoly v monitorovacích správach, z ktorých bolo zistené, že niektoré ciele a merateľné ukazovatele programov a podprogramov neboli splnené z dôvodu pozastavenia projektov alebo z titulu nepridelenia finančných prostriedkov na ich plnenie. Ďalším negatívnym javom programového rozpočtovania boli časté presuny finančných prostriedkov medzi samotnými podprogramami a najmä projektmi. Vo väčšine programov a projektov hodnotenia merateľné ukazovatele neobsahovali zhodnotenie hospodárnosti a efektívnosti vynaložených verejných prostriedkov. Boli zistené projekty, v rámci ktorých neboli stanovené merateľné ukazovatele, čím nebol dodržaný metodický pokyn MF SR na usmernenie programového rozpočtovania.

Kontrolou NKÚ SR bolo zistené, že v prípade MO SR boli alokované prostriedky na programy v roku 2011 čerpané v sume 762 947 087 eur, t. j. na 100,1 % rozpočtu, avšak stanovené ciele neboli plnené v plnom rozsahu. Z celkového počtu 126 cieľov bolo splnených len 37, čiastočne bolo splnených 23, nesplnených bolo 10 a 56 cieľov nebolo v roku 2011 vôbec hodnotených.

NKÚ SR kontrolou zistil, že ÚV SR ročnú monitorovaciu správu za rok 2011 nevypracoval, čo bolo v rozpore s ustanovením metodického pokynu MF SR na usmernenie programového rozpočtovania a v rozpore s ustanovením zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, podľa ktorého správca kapitoly je povinný monitorovať a hodnotiť plnenie zámerov a cieľov programov vlády rozpočtovaných v rámci kapitoly.

7 Stanovisko k vybraným kapitolám štátneho rozpočtu

Na základe plánu kontrolnej činnosti NKÚ SR vykonal kontroly správnosti zostavenia záverečných účtov za rok 2011 vo vybraných rozpočtových kapitolách. Účelom kontrolných akcií bolo preveriť správnosť zostavenia záverečných účtov za rok 2011 a overiť, či podávajú verný a pravdivý obraz o majetkovej, výnosovej a finančnej situácii kapitoly.

Kontrolami bolo zistené, že údaje vykázané vo výkazoch Štátnej pokladnice a jednotlivých návrhov záverečných účtov súhlasia s údajmi vykázanými v Návrhu ŠZÚ SR a účtovné a finančné výkazy neobsahujú významné nesprávnosti a poskytujú verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré boli predmetom účtovníctva a o finančnej situácii účtovných jednotiek.

Návrhy záverečných účtov kapitol boli vypracované v súlade so Smernicou MF SR z 22. februára 2012 č. MF/10705/2012-311 na vypracovanie záverečných účtov kapitol štátneho rozpočtu, štátnych fondov a na vypracovanie návrhu štátneho záverečného účtu SR len v návrhu záverečného účtu kapitoly ÚV SR za rok 2011 chýbala ročná monitorovacia správa o plnení programovej štruktúry.

Úrad vlády SR

Kontrolou NKÚ SR bolo zistené, že ÚV SR nedodržel termíny zúčtovania dotácií voči MF SR, nevyúčtované dotácie z predchádzajúcich období sa kumulovali a zúčtovania finančných vzťahov so ŠR za príslušné roky neboli uskutočnené v stanovenom termíne. Nevyúčtovanie, resp. neskoré vyúčtovanie dotácií prijímateľmi boli nakumulované v celkovej sume 2 003 344,93 eur.

Výkazy ročnej účtovnej závierky k 31.12.2011 boli odoslané na MF SR až 16 dní po termíne stanovenom MF SR.

Kancelária Ústavného súdu SR

NKÚ SR kontrolou zistil porušenie finančnej disciplíny podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy:

- neefektívnym a nehospodárnym použitím verejných prostriedkov v sume 1 616,73 eur,
- použitím verejných prostriedkov nad rámec oprávnenia v sume 119,29 eur.

Ďalej bolo kontrolou zistené porušenie zákona o účtovníctve v prípadoch nesprávneho účtovania nákladov obstarania webovej stránky a nedodržania zásad pre tvorbu účtovných rezerv na nevyčerpané dovolenky, vrátane sociálneho a zdravotného poistenia za štátnych zamestnancov. Porušenie zákona o správe majetku štátu bolo zistené v evidovaní a nakladaní so zásobami reprezentačných predmetov.

Preverením vnútorného kontrolného systému boli identifikované riziká neobjektívneho výkonu vnútornej kontroly z dôvodu kumulovania funkcie, nespoľahlivosti finančného výkazníctva (podhodnotenie zásob, nadhodnotenie nákladov) a nezabezpečenia hospodárnosti a efektívnosti výdavkov na reprezentačné účely.

Najvyšší súd SR

Kontrolou NKÚ SR bolo zistené, že NS SR uhradil v 3 prípadoch faktúry v celkovej sume 3 584,88 eur, ktoré neboli doložené podpornými účtovnými záznamami (zdokumentovanie vykonaných prác, evidencia o školeniach, počet odpracovaných hodín, a pod.), čím nebol dodržaný zákon o účtovníctve.

Porušenie zákona o správe majetku štátu bolo zistené pri kúpe bytu v roku 1993, ktorý do výkonu kontroly nebol prevedený do vlastníctva NS SR.

Ministerstvo obrany SR

V rámci kontroly inventarizácie bolo NKÚ SR zistené porušenie ustanovení zákona o účtovníctve tým, že dlhodobý hmotný a nehmotný majetok bol aj po čase jeho uvedenia do užívania účtovaný na účte 042 - Obstaranie hmotných investícií a účte 041 - Obstaranie nehmotných investícií. Niektoré investície neboli preúčtované na príslušný účet od roku 2006.

Kontrolou opatrení z kontroly správnosti zostavenia záverečného účtu za rok 2010 bolo zistené, že MO SR zaslalo prijaté opatrenia oneskorene a z počtu 2 opatrení bolo jedno splnené a 1 opatrenie bolo čiastočne splnené, aj keď ho kontrolovaný subjekt vykazoval ako

splnené. Išlo o nedodržanie stanoveného termínu plnenia pri odstraňovaní nedostatkov v registri investícií.

Ministerstvo vnútra SR

Kontrolou ZÚ kapitoly NKÚ SR zistil, že poznámky k účtovnej závierke nespĺňali stanovené kritériá. Nedostatky boli zistené aj pri zaraďovaní majetku do užívania. Z majetku obstaraného v rokoch 2007 - 2009 v rámci Schengenskej zmluvy v celkovej výške 37 116,1 tis. eur nebol ešte v apríli 2012 zaradený do užívania majetok v sume 32 020,5 tis. eur, ktorý bol však už v máji 2009 uvedený do prevádzky a riadne sa využíval.

Pri vykonávaní inventarizácie bolo zistené porušenie ustanovení zákona o účtovníctve a pri vymáhaní pohľadávok po lehote splatnosti bolo zistené porušenie zákona o správe majetku štátu.

V rámci kontroly hospodárenia s automobilovou technikou Policajného zboru bolo zistené, že MV SR prevádzkovalo nad stanovený normatív 238 osobných motorových vozidiel. Kontrolou stanovenia základných a prevádzkových noriem spotreby motorových vozidiel bolo zistené, že pre rovnaké typy motorových vozidiel sa normy spotreby stanovujú odlišne a tiež rozdielne od údajov uvedených v jednotlivých technických preukazoch týchto vozidiel.

Kontrolou vynakladania finančných prostriedkov na plnenie cieľov spoločnej migračnej a azylovej politiky EÚ bolo zistené, že na právne služby boli vynakladané značné finančné prostriedky. Pritom bezplatná právna pomoc mala byť zabezpečovaná Centrom právnej pomoci. Kapacita niektorých pobytových táborov bola od roku 2008 do roku 2011 využitá len na 20 % až 30 % a niektoré azylové zariadenia sa stali prebytočným majetkom štátu. V dôsledku zdĺhavého procesu pri jeho prevode vznikali neproduktívne náklady na jeho prevádzku, čo je v rozpore so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

Ministerstvo spravodlivosti SR

NKÚ SR kontrolou zistil, že neuhradením faktúr v lehote splatnosti vo výške 611 780 eur sa ministerstvo vystavilo jednak riziku ich reálneho súdneho vymáhania, ako aj zaťaženia budúceho rozpočtu výdavkami nad schválený limit a s tým spojeného porušenia príslušných ustanovení zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

Ministerstvo financií SR

Kontrolou NKÚ SR bolo zistené, že v súvislosti so zabezpečením programu UNITAS – reforma daňovej a colnej správy, podpredseda vlády a minister financií v decembri 2011 v rozpore s uznesením vlády SR č. 460/2011 udelil súhlas s navýšením ceny uzatvorených zmlúv na dodávky informačno-komunikačných technológií na projekty:

- Konsolidácia systémov Finančnej správy SR pre potreby elektronických služieb a správy registratúry Finančnej správy SR, navýšenie pôvodnej ceny o 3 125 tis. eur bez DPH, t. j. viac ako o 1 mil. eur,
- Realizácia úprav informačného systému v rámci UNITAS, oblasť Reforma daňovej správy v APV DIS, navýšenie pôvodnej ceny o 535,7 tis. eur bez DPH (o 29 %), t. j. viac ako o 10 %.

Ďalej bolo kontrolou zistené, že MF SR založilo spolu so Združením miest a obcí Slovenska v júli 2011 Záujmové združenie právnických osôb - DataCentrum elektronizácia územnej samosprávy Slovenska - DEUS. V decembri 2011 bola združeniu poukázaná suma 2 805,0 tis. eur. Suma pozostávala zo spolufinancovania projektu vo výške 2 620,6 tis. eur (5,0 %) a sumy 189,4 tis. eur na financovanie prevádzky združenia.

Združenie v novembri a decembri 2011 uzatvorilo 5 zmlúv na poskytovanie služieb externými dodávateľmi (prenájom priestorov, daňové poradenstvo, právne služby, účtovnícke služby) a k 31. 12. 2011 vykázalo čerpanie výdavkov v celkovej výške 84,4 tis. eur, z toho napr. za poradenské služby 65,7 tis. eur a na mzdové náklady 12,3 tis. eur. Za prvé štyri mesiace roku 2012 uzatvorilo združenie ďalších 10 zmlúv na dodávku tovarov a realizovalo úhrady v celkovej výške 70,4 tis. eur, z toho napríklad za nákup osobného motorového vozidla 37,8 tis. eur.

V zmysle § 19 ods. 6 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy sa môžu verejné prostriedky používať na krytie nevyhnutých potrieb a opatrení vyplývajúcich z osobitných predpisov. Subjekt verejnej správy je povinný pri používaní verejných prostriedkov zachovávať hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť ich použitia.

V uvedenom prípade NKÚ SR považuje jednostranné zvýšenie členského príspevku o 2 800,0 tis. eur, ako aj použitie zriaďovacích výdavkov združenia za neehospodárne a neefektívne použitie verejných prostriedkov.

Ministerstvo životného prostredia SR

Pri kontrole záverečného účtu kapitoly NKÚ SR zistil porušenie ustanovenia zákona o účtovníctve tým, že ministerstvo nevytvorilo rezervu na záväzky s neistým časovým vymedzením alebo výškou a neprehodnotilo ocenenie pozemkov.

MŽP SR nedodržalo ustanovenia zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy tým, že nevyužívalo majetok prevzatý do správy a vznikali mu len náklady na zabezpečenie jeho ochrany a tiež bezodplatne poskytlo svoje priestory poskytovateľovi stravovania.

Nedodržanie ustanovení zákona o správe majetku štátu bolo zistené pri zaplatení zmluvnej pokuty, kde ministerstvo nevyužilo všetky právne prostriedky. Nedostatky boli zistené pri realizácii zmluvy o upratovacích a čistiacich službách nevykonaním verejného obstarávania na nového dodávateľa služieb.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Kontrolou záverečného účtu kapitoly bolo zistené porušenie ustanovení zákona o účtovníctve tým, že ministerstvo pri vykonaní dokladovej inventúry nevyhotovilo dostatočnú dokumentáciu na preukázanie správneho ocenenia finančného majetku a nezaúčtovaním dodávateľskej faktúry za obstaranie licencií v celkovej sume 6 477 765 eur vrátane DPH hneď po jej prijatí, ale až po 10 mesiacoch v nasledujúcom účtovnom období.

V uvedenom prípade zároveň došlo k porušeniu rozpočtovej disciplíny v zmysle zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy tým, že faktúra za dodávku licencií v celkovej sume 6 477 765 eur bola uhradená 8 mesiacov pred ich uvedením do užívania.

Ministerstvo hospodárstva SR

Kontrolou NKÚ SR bolo zistené porušenie zákona o správe majetku štátu pri prenájme kuchyne a jedálne a nakladaní s prebytočným majetkom a porušenie ustanovení zákona o účtovníctve pri vedení dlhodobých pohľadávok po lehote splatnosti, vytváraní opravných položiek k pohľadávkam a pri vykonávaní fyzickej a dokladovej inventarizácie.

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

NKÚ SR kontrolou zistil porušenie zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Ministerstvo nekonalo hospodárnym spôsobom pri obstarávaní analýz, právnych a poradenských služieb v celkovej výške 55 274,5 eur.

MPRV SR nedodržalo ustanovenia zákona o správe majetku štátu a Občianskeho zákonníka tým, že neevidovalo a následne neuplatňovalo voči dlžníkom úroky z omeškania, nevykonalo právne úkony na zabezpečenie pohľadávky voči neplatičom za nájom majetku štátu a prenechalo bezodplatne nehnuteľný majetok štátu súkromnej spoločnosti. Nedostatky boli zistené aj pri uzatvorení zmluvy o dielo na dodávku prác v stravovacej oblasti.

Kontrolou bolo zistené nedodržanie ustanovení zákona o účtovníctve pri vedení pohľadávok po lehote splatnosti po zaniknutých štátnych fondoch a Intervenčnej agentúre, ku ktorým ministerstvo vo viacerých prípadoch nemá žiadnu dokumentáciu potvrdzujúcu právny nárok voči údajnému dlžníkovi. Na uvedený protiprávny stav NKÚ SR každoročne poukazuje a jeho neriešenie spôsobuje problémy aj z pohľadu výkazníctva štátu, v ktorom je vykázaný stav verejných financií, ktorý nezodpovedá skutočnosti. Nedostatky boli zistené aj pri vykonávaní fyzickej a dokladovej inventarizácie.

Nedodržanie ustanovení zákona o verejnom obstarávaní bolo zistené pri obstarávaní dodávateľa stravovacích služieb a pri obstarávaní analýz, právnych a poradenských služieb, kde ministerstvo nekonalo v súlade s princípom priehľadnosti, rovnakého zaobchádzania, nediskriminácie uchádzačov a záujemcov hospodárskej súťaže a tiež nedodržalo zásadu hospodárnosti pri vynakladaní finančných prostriedkov.

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

Kontrolou NKÚ SR bolo zistené, že ministerstvo v niektorých prípadoch nepostupovalo v súlade s ustanoveniami zákona o účtovníctve a Opatrenia MF SR č. 16786/2007-31, tým že:

- nevedlo v účtovníctve všetky pozemky a stavby,
- zaradilo rozpracovanú dokumentáciu do majetku pred uvedením stavby do užívania,
- skoršie, resp. oneskorene zaradilo alebo vyradilo majetok,
- nesprávne zaúčtovalo opravu pozemnej komunikácie do majetku a nie do nákladov,
- nezaúčtovalo pohľadávku a záväzky voči železničným spoločnostiam v čase ich vzniku,
- pri prevode správy záväzkov použilo nesprávny účet,
- niektoré doklady (napr. kúpna zmluva, preberací protokol, dodací list, zmluva o prevode správy hnutel'ného majetku štátu) neboli datované,
- nevykonalo úplnú inventarizáciu stavu majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov v účtovníctve.

Porušenie zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy bolo zistené pri nesprávnej klasifikácii výdavkov na opravu pozemnej komunikácie.

Ďalej bolo kontrolou zistené porušenie ustanovení Občianskeho zákonníka pri nájomných zmluvách, ktoré mali termín účinnosti stanovený pred dátumom ich podpisu zmluvnými stranami a zákona o správe majetku štátu pri uzatvorení zmluvy o nájme nebytových priestorov a zmluvy o výpožičke nebytových priestorov.

Úrad priemyselného vlastníctva SR

NKÚ SR na základe výsledkov kontroly konštatoval porušenie finančnej disciplíny podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy v sume:

- 10 036,80 eur tým, že ÚPV SR verejné prostriedky nepoužil len na krytie nevyhnutných potrieb a nakúpil nadmerné množstvo xeroxového papiera v objeme cca jeho trojročnej spotreby,
- 1 659,69 eur z dôvodu nehospodárneho, neefektívneho a neúčinného vynakladania verejných prostriedkov, keď na základe rozhodnutia súdu musel úrad zaplatiť pokutu za nedodržanie svojich zákonných povinností,
- 2 656,00 eur tým, že ÚPV SR použil verejné prostriedky v rozpore s určeným účelom, keď masáže zamestnancov hradil z prostriedkov výdavkového rozpočtového účtu.

Ďalej bolo zistené nekonanie Služobného úradu ÚPV SR vo veci vymáhania náhrady škody vo výške 1 659,69 eur, čím bolo porušené ustanovenie zákona o štátnej službe, podľa ktorého služobný úrad je povinný vymáhať náhradu škody, za ktorú štátny zamestnanec zodpovedá. Porušenie zákona o účtovníctve bolo zistené pri vyradovaní motorového vozidla z majetku úradu.

Všeobecná pokladničná správa

Kontrolou ZÚ kapitoly NKÚ SR zistil porušenie ustanovení zákona o účtovníctve tým, že boli nesprávne účtované predpisy úrokov v prípade dvoch návratných finančných výpomocí v celkovej sume 63,6 mil. eur, v dôsledku čoho došlo k nadhodnoteniu stavu štátnych finančných aktív o túto sumu.

Nesprávnym zaúčtovaním Buy&Sell-Back obchodov MF SR vykázalo nižšie záväzky z emisií ŠPP o sumu 89,0 mil. eur a z emisií ŠD o sumu 211,0 mil. eur, v dôsledku čoho bol celkový štátny dlh v ZÚ kapitoly podhodnotený o sumu 300,0 mil. eur. V tomto prípade MF SR nepostupovalo v súlade s § 8 ods.1 zákona o účtovníctve, podľa ktorého účtovná jednotka je povinná viesť účtovníctvo správne a § 7 ods. 1 citovaného zákona, pretože účtovná závierka neposkytovala verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva.

Vo viacerých prípadoch bolo zistené pretrvávajúce nedodržiavanie zásad na vykonanie inventarizácie tým, že nebol uvedený spôsob odsúhlasenia pohľadávok, neboli doložené konfirmačné potvrdenia, neboli vytvorené opravné položky a nebola uvedená vymožitelnosť pohľadávok ako aj výsledky vyplývajúce z posúdenia reálnosti ocenenia majetku a záväzkov podľa § 26 zákona o účtovníctve.

8 Rozpočtové vzťahy Slovenskej republiky a Európskej únie

Všeobecný rozpočet EÚ je určený k financovaniu politiky EÚ, administratívnych výdavkov európskych inštitúcií a na ďalšie účely. Na rozdiel od národných rozpočtov musí byť vždy vyrovnaný. Pre členský štát to z pohľadu maximálnej využiteľnosti prostriedkov rozpočtu EÚ znamená, že zatiaľ čo odvody, ktoré platí členský štát do rozpočtu EÚ sú povinné a stanovené, príjmy členského štátu z rozpočtu EÚ závisia od absorpčnej kapacity členského štátu. Absorpčná kapacita znamená maximálne čerpanie prostriedky z rozpočtu EÚ za dodržiavania všetkých stanovených pravidiel, zásad, princípov, vrátane riadneho finančného hospodárenia. Posudzovanie a analýza rozpočtových vzťahov EÚ a SR je preto dôležitou súčasťou procesu smerujúceho k zabezpečeniu náležitej absorpčnej kapacity SR využiť fondy EÚ.

8.1 Charakteristika vplyvu prostriedkov Európskej únie na štátny rozpočet SR

Rozpočet EÚ má predstavovať pre vnútroštátne verejné výdavky pridanú hodnotu pri iniciovaní, podpore a dopĺňaní investícií do tých oblastí, ktoré boli určené ako hlavné ciele politík, ktoré sú jadrom národnej a európskej stratégie. Rozpočtová politika musí preto vytvárať dostatočný fiškálny priestor aby absorbovala granty a transfery EÚ a aby platila národné príspevky do všeobecného rozpočtu EÚ. Rozpočet SR je v príjmovej i výdavkovej časti ovplyvňovaný vzťahmi so všeobecným rozpočtom EÚ. Pri posudzovaní týchto vzťahov a analyzovaní bilancie medzi objemom prostriedkov, ktoré SR musí odvieť do všeobecného rozpočtu EÚ a objemom prostriedkov, ktoré SR príjme zo všeobecného rozpočtu EÚ je potrebné brať do úvahy tieto charakteristiky a väzby:

1. odvody a príspevky, ktoré SR platí do rozpočtu EÚ, a to:
 - odvody vlastných zdrojov (založené na DPH, na HND a podiel SR na korekcii Veľkej Británie a na korekciách pre Holandsko a Švédsko),
 - odvody tradičných vlastných zdrojov (clo, poľnohospodárske poplatky a odvody z produkcie cukru),
2. členenie príjmov zo všeobecného rozpočtu EÚ a výdavkov na zaradené a nezaradené do štátneho rozpočtu:
 - 2.1 príjmy a výdavky, ktoré sú rozpočtované, a teda sú zaradené do príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu:
 - Záručná sekcia Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu (I. programové obdobie),
 - Európsky poľnohospodársky záručný fond (II. programové obdobie)
 - Európsky poľnohospodársky fond rozvoja vidieka (II. programové obdobie),
 - Štrukturálne operácie, a to:
 - Štrukturálne fondy (I. a II. programové obdobie),
 - Kohézny fond (I. a II. programové obdobie),
 - 2.2 príjmy a výdavky, ktoré nie sú rozpočtované, a teda nie sú zaradené do príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu:
 - ISPA/Kohézny fond,
 - Vnútorne politiky EÚ (patria sem Vnútorne opatrenia, Prechodný fond),
 - Programy európskej územnej spolupráce (II. programové obdobie),
 - Finančný mechanizmus Európskeho hospodárskeho priestoru,

- Nórsky finančný mechanizmus,
- Švajčiarsky finančný mechanizmus,
- Finančná obálka (t. j. financovanie cestovných výdavkov, súvisiacich s účasťou zástupcov SR na zasadnutiach výborov a pracovných skupín Rady EÚ),

3. prostriedky na spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu SR,
4. prelínanie programových období v roku 2011 (I. programové obdobie 2004 - 2006 a II. programové obdobie 2007 - 2013).

Miera pozitívneho finančného vplyvu členstva SR v EÚ a finančných možností v priebehu roka 2011 závisela od schopnosti SR maximálne, zákonným a správnym spôsobom využiť disponibilné finančné zdroje z prostriedkov EÚ, nakoľko odvodová povinnosť vo vzťahu k všeobecnému rozpočtu EÚ je presne vymedzená právnym rámcom, a teda je „daná“.

Rozdiel medzi príjmami, ktoré SR v roku 2011 z rozpočtu EÚ získala a prostriedkami, ktoré do rozpočtu EÚ odviedla je čistou finančnou pozíciou SR. Ako bola táto finančná pozícia rozpočtovaná a aká skutočnosť sa dosiahla ukazuje nasledujúca tabuľka:

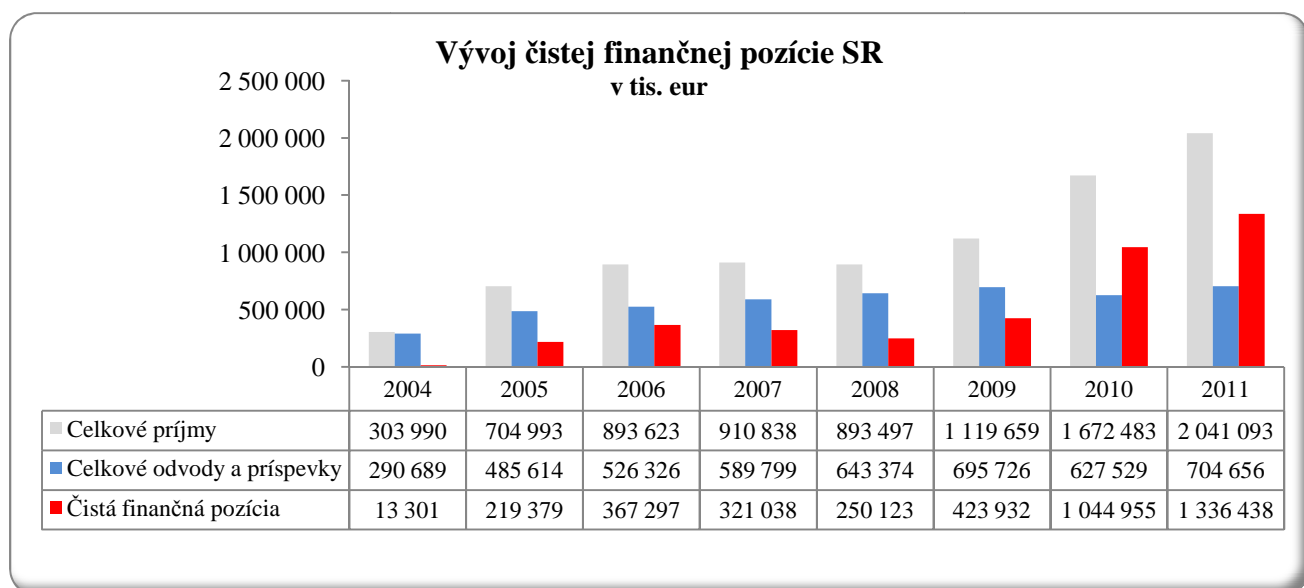
(v tis. eur)

Ukazovateľ	Skutočnosť 2010	Rozpočet 2011		Skutočnosť 2011	% plnenia upraven. rozpočtu	Rozdiel	Index 2011/2010
		schválený	upravený				
a	1	2	3	4	$5=4/3*100$	$6=4-3$	$7=4/1*100$
Odvody a príspevky spolu	627 529	751 340	683 301	704 656	103,1	21 355	112,0
Príjmy z EÚ spolu	1 672 483	3 572 738	3 978 223	2 041 093	51,3	-1 937 130	122,1
Príjmy z EÚ zaradené do príjmov ŠR	1 663 319	3 343 890	3 978 223	2 031 344	51,1	-1 946 879	122,1
Príjmy z EÚ nezaradené do príjmov ŠR	9 164	228 848	0	9 749	-	9 749	106,0
Čistá finančná pozícia	1 044 954	2 821 398	3 294 922	1 336 437	40,6	-1 958 485	127,9

Zdroj: MF SR

Z analýzy údajov vyplýva, že rozdiel medzi celkovým objemom príjmov, ktoré SR v roku 2011 z rozpočtu EÚ skutočne získala a finančnými prostriedkami, ktoré SR do rozpočtu EÚ odviedla dosiahol sumu 1 336 437 tis. eur. Je to až o 1 958 485 tis. eur menej oproti upravenému rozpočtu 2011. Znamená to teda, že očakávaná čistá finančná pozícia za rok 2011 sa naplnili len na 40,6 %. Toto nízke plnenie znamená, že keby SR lepšie čerpala fondy EÚ (tak ako predpokladala pri rozpočtovaní príjmov z EÚ), stav finančnej pozície SR mohol byť výrazne lepší. NKÚ SR opätovne apeluje na zvýšenie dôrazu pri riešení problémov a odbúravaní bariér rýchlejšieho čerpania finančných prostriedkov EÚ za účelom maximalizácie finančného prínosu pre SR z jej členstva v EÚ.

Vývoj čistej finančnej pozície SR (príjmy z rozpočtu EÚ, odvody a príspevky do EÚ) za obdobie rokov 2004 – 2011 je znázornený v nižšie uvedenom grafe:

Zdroj: MF SR

8.2 Analýza rozpočtovaných a skutočne získaných prostriedkov z Európskej únie podľa jednotlivých fondov a ich využitie

Prehľad plnenia príjmov z rozpočtu EÚ zaradených do príjmov ŠR je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

(v tis. eur)

Ukazovateľ	Skutočnosť 2010	Rozpočet 2011		Skutočnosť 2011	% plnenia upraveného rozpočtu	Rozdiel	Index 2011/2010
		schválený	upravený				
a	1	2	3	4	$5=4/3*100$	$6=4-3$	$7=4/1*100$
Záručná sekcia EAGGF	0	0	0	19 848	x	19 848	x
EAGF	255 089	307 024	309 404	290 354	93,8	-19 050	113,8
EAFRD	349 429	325 404	538 200	300 085	55,8	-238 115	85,9
EFF	1 519	2 595	4 254	1 257	29,5	-2 997	82,8
Poľnohospodár. fondy spolu	606 037	635 023	851 858	611 544	71,8	-240 314	100,9
Štrukturálne operácie spolu z toho:	1 057 282	2 708 867	3 126 365	1 419 800	45,4	-1 706 565	134,3
▸ ŠF I. program. obdobie	45 44	0	9 185	2 089	22,7	- 7 096	4,6
▸ ŠF II. program. obdobie	686 277	1 843 307	2 117 283	1 081 790	51,1	-1 035 493	157,6
▸ KF I. program. obdobie	20 538	0	79 267	19 599	24,7	-59 668	95,4
▸ KF II. program. obdobie	305 024	865 560	920 000	316 322	34,4	-603 678	103,7
Spolu príjmy zaradené do príjmov ŠR	1 663 319	3 343 890	3 978 223	2 031 344	51,1	-1 946 879	122,1

Zdroj MF SR

Plnenie rozpočtu príjmov, t. j. prostriedkov, ktoré SR v roku 2011 získala z rozpočtu EÚ sa v skutočnosti dosiahlo len na úrovni 51,1 % oproti upravenému rozpočtu, t. j. menej o takmer 2 mld. eur. To, že bol v roku 2011 zaznamenaný medziročný nárast skutočných príjmov z rozpočtu EÚ o 22,1 % je len relatívny pokrok, keďže aj v roku 2010 bolo plnenie príjmov na veľmi nízkej úrovni, t. j. SR získala výrazne menej prostriedkov z rozpočtu EÚ ako plánovala získať.

Prehľad plnenia príjmov z rozpočtu EÚ a iných prostriedkov zo zahraničia na základe medzinárodných zmlúv, nezaradených do príjmov SR je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

(v tis. eur)

Ukazovateľ	Skutočnosť 2010	Rozpočet 2011		Skutočnosť 2011	% plnenia upraveného rozpočtu	Rozdiel	Index 2011/2010
		schválený	upravený				
a	1	2	3	4	$5=4/3*100$	$6=4-3$	$7=4/1*100$
Vnútroštatná politika EÚ	9 046	178 480	0	8 215	x	8 215	90,8
Programy európskej územnej	118	54 368	0	1 534	x	1 534	1 300,0
Spolu príjmy z rozpočtu EÚ nezaradené do príjmov SR	9 164	228 848	0	9 749	x	9 749	106,4
Finančný mechanizmus EHP	0	20 808	0	0	x	0	x
Nórsky finančný mechanizmus	0	24 192	0	0	x	0	x
Švajčiarsky finančný mechanizmus	0	8 302	0	0	x	0	x
Spolu ostatné príjmy nezaradené do príjmov SR	0	53 302	0	0	x	0	x
Spolu príjmy nezaradené do príjmov SR	9 164	282 150	0	9 749	x	9 749	106,4

Zdroj MF SR

Z rozpočtu EÚ sa v roku 2011 získali finančné prostriedky nezaradené do príjmov SR len v sume 9 749 tis. eur, čo predstavuje 3,5 % schváleného rozpočtu (v roku 2010 to bolo 4,2 %). Žiadne príjmy sa v roku 2011 nezískali zo Švajčiarskeho finančného mechanizmu, Finančného mechanizmu EHP a Nórskeho finančného mechanizmu.

Čerpanie prostriedkov EÚ zaradených do výdavkov štátneho rozpočtu a ich percentuálne plnenie vo vzťahu k schválenému a upravenému rozpočtu je uvedené v tabuľke:

(v tis. eur)

Ukazovateľ	Skutočnosť 2010	Rozpočet 2011		Skutočnosť 2011	% plnenia uprav. rozpočtu	Rozdiel	Index 2011/2010
		schválený	upravený				
a	1	2	3	4	$5=4/3*100$	$6=4-3$	$7=4/1*100$
Záručná sekcia EAGGF	0	0	3 035	3 035	100,0	0	-
EAGF priame platby	243 742	278 359	278 369	278 369	100,0	0	114,2
EAGF – trhovo orient. výdavky	10 918	28 665	28 665	9 864	34,4	-18 802	90,34
EAFRD	367 769	325 404	551 549	313 473	56,8	-238 06	85,2
EFF	1 501	2 595	4 238	1 242	29,3	-2 996	82,7
Poľnohospodárske fondy spolu	623 930	635 023	865 856	605 983	70,0	-259 874	97,1
Štrukturálne operácie spolu z toho:	1 268 726	2 708 867	3 323 347	1 485 397	44,7	1 837 949	117,1
▸ ŠF I. progr. obdobie	44 226	0	1 256	1 256	100,0	0	2,8
▸ ŠF II. progr. obdobie	8 401 834	1 843 307	2 247 368	1 093 396	48,7	-1 153 971	130,1
▸ KF I. progr. obdobie	38 129	0	4 665	4 665	100,0	0	12,23
▸ KF II. progr. obdobie	346 188	865 560	1 070 058	386 080	36,1	-683 978	111,5
Spolu prostriedky EÚ zaradené do výdavkov SR	1 892 656	3 343 890	4 189 203	2 091 380	49,9	-2 097 823	110,6

Zdroj MF SR

Z analýzy výdavkov v roku 2011 vyplýva ich nízke celkové plnenie v sume 2 091 380 tis. eur, čo predstavuje len 49,9 % upraveného rozpočtu. Očakávania vyjadrené v schválenom a upravenom rozpočte sa nenaplnili najmä pri štrukturálnych operáciách II. programového obdobia, ktorých plnenie bolo na úrovni len 44,7 % upraveného rozpočtu, z toho pri štrukturálnych fondoch bolo plnenie na úrovni 48,7 % upraveného rozpočtu a pri Kohéznom fonde na úrovni 36,1 % upraveného rozpočtu. Ale ani pri poľnohospodárskych fondoch vývoj výdavkov nedosiahol predpokladanú úroveň keď ich objem predstavoval len 70 % upraveného rozpočtu.

Finančná realizácia, ktorá prebiehala v roku 2011 mimorozpočtovým tokom, bola na tieto programy: projekty ISPA/KF, programy Európskej územnej spolupráce II. programového obdobia (Operačný program INTERACT II a Operačný program Slovenská republika – Česká republika), Nórsky finančný mechanizmus, Finančný mechanizmus Európskeho hospodárskeho priestoru a finančná obálka (prostriedky poskytnuté z rozpočtu EÚ na úhradu cestovných výdavkov súvisiacich s účasťou zástupcov SR na zasadnutiach výborov a pracovných skupín Rady EÚ).

8.3 Spolufinancovanie z prostriedkov štátneho rozpočtu

Na spolufinancovanie výdavkov na spoločné programy EÚ a SR v rámci poľnohospodárskych fondov a štrukturálnych operácií, t.j. štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu I. a II. programového obdobia (všetko sú to prostriedky zaradené do výdavkov ŠR) sa v roku 2011 rozpočtovali prostriedky ŠR v sume 661 155 tis. eur. Tento schválený rozpočet bol upravený o nevyčerpané výdavky z predchádzajúcich rokov na sumu 880 163 tis. eur. Skutočné čerpanie bolo v sume 454 155 tis. eur, čo znamená plnenie na 51,6 % upraveného rozpočtu.

Spolufinancovanie zo ŠR na použitie prostriedkov EÚ nezaradených do výdavkov ŠR a iných prostriedkov zo zahraničia bolo rozpočtované na rok 2011 v sume 29 093 tis. eur a táto suma bola upravená rozpočtovými opatreniami na 20 255 tis. eur. Skutočné spolufinancovanie v sume 7 586 tis. eur predstavovalo 37,5 % upraveného rozpočtu.

Spolufinancovanie však ako jeden zo základných predpokladov poskytovania prostriedkov EÚ pre SR možno zhodnotiť ako primerané a pomerné k čerpaniu prostriedkov poskytnutých vo forme grantov.

8.4 Výsledky kontrolnej činnosti NKÚ SR vo vzťahu k prostriedkom EÚ

Zameranie kontrolnej činnosti NKÚ SR na fondy EÚ patrí medzi hlavné strategické ciele, ktoré sa osobitne zohľadňujú pri tvorbe plánu kontrolnej činnosti. Základným východiskom je obsiahnutie širokého spektra programov a grantov poskytovaných Slovenskej republike zo všeobecného rozpočtu EÚ a subjektov zapojených do systému finančného riadenia a kontroly ako aj konečných prijímateľov pomoci.

NKÚ SR vykonáva kontrolu fondov EÚ v dvoch líniách, a to tzv. „nezávislé“ kontroly a kontroly v osobitnej pozícii ako orgán vydávajúci vyhlásenia o ukončení pomoci zo štrukturálnych fondov a z Kohézneho fondu programového obdobia 2004 – 2006 (ďalej len „ukončovací orgán“). NKÚ SR v roku 2011 vykonal dve veľké kontrolné akcie zamerané na oblasť Kohézneho fondu a na oblasť štrukturálnych fondov.

NKÚ SR v pozícii ukončovacieho orgánu v rámci kontrolnej akcie zameranej na oblasť Kohézneho fondu vykonal záverečné kontroly 13 projektov KF v celkovej sume 696 mil. eur a potvrdil správnosť čiastok uvedených v žiadostiach o záverečné platby. Kontrolami bolo zistených 44 nedostatkov, ktoré sa týkali najmä nedôsledného plnenia zmluvných povinností konečnými prijímateľmi a nedodržania niektorých ustanovení zákona o verejnom obstarávaní, nedostatočného zdokladovania dokumentácie a archivácie jedného projektu, veľkého počtu zmenových konaní s navýšením rozpočtov, nedostatočného konania vo veci riešenia vzniknutých nezrovnalostí pri dvoch projektoch, atď.

I napriek zisteným nedostatkom NKÚ SR získal celkové primerané uistenie, že systémy riadenia a kontroly sú účinné a že výdavky zahrnuté v certifikovaných výkazoch kontrolovaných projektov KF zodpovedajú právnym predpisom a pravidlám EÚ a SR a sú správne. Napriek tomu NKÚ SR pri 6 z 13 preverovaných projektov uviedol výhradu vo vyhláseniach o ukončení pomoci. Dôvodom sú najmä neuzatvorené finančné opravy za nedostatky zistené pri spätnom overení verejného obstarávania, ktoré musí vykonávať riadiaci orgán (MDVRR SR) pred ukončením každého projektu KF.

Cieľom následnej kontroly implementácie odporúčaní a opatrení z kontrol a auditov programov štrukturálnych fondov programového obdobia 2004 – 2006 bolo najmä získať uistenie, že odporúčania a opatrenia prijaté na základe kontrol a auditov orgánov SR a EÚ sú splnené alebo sa plnia a že nezostali nevyriešené problémy ako aj overiť úroveň monitorovania projektov prostredníctvom naplňovania projektových indikátorov na vybranej vzorke 65 projektov. NKÚ SR overovali priamo na mieste, či sú tieto indikátory sledované zo strany poskytovateľov pomoci aj po ukončení realizácie projektov a či je zároveň sledovaná udržateľnosť jednotlivých projektov.

Kontrolou NKÚ SR bolo zistené, že v niektorých prípadoch projektové indikátory výstupu nedávali podrobné informácie o vykonaných činnostiach v rámci projektu, a teda nebolo možné na ich základe vyhodnotiť, či boli realizované všetky aktivity projektu, na ktoré bol poskytnutý nenávratný finančný príspevok. Pri preverovaní indikátorov výsledku kontrola poukázala na to, že medzi tieto indikátory boli zaradené aj také, ktoré mohol prijímateľ ovplyvniť v minimálnej miere, resp. nemohol vôbec ovplyvniť, aj keď indikátor výsledku by nemal závisieť od externých faktorov. Výsledkom hodnotenia takýchto indikátorov potom bolo, že buď neboli naplnené na 100 % alebo vysoko prekračovali plánované hodnoty. Naopak, v prípadoch neplnenia indikátorov dopadu, ktoré merajú dlhodobé dôsledky výsledkov projektu, boli tieto zdôvodnené prijímateľmi pomoci väčšinou vplyvom externých faktorov, najmä spomalením ekonomického rastu a pokračujúcou globálnou finančnou krízou.

Kontrola indikátorov preukázala, že tejto oblasti je potrebné venovať zo strany Centrálného koordinačného orgánu, riadiaceho orgánu a sprostredkovateľského orgánu pod riadiacim orgánom väčšiu pozornosť už v prípravnej fáze realizácie programov s cieľom vyhnúť sa neskorému zberu údajov potrebných na vyhodnotenie efektívnosti vynaložených prostriedkov zo zdrojov EÚ a SR. Zbierané údaje by mali priamo súvisieť so základnými cieľmi programov.

NKÚ SR konštatuje, že aj napriek viacerým pozitívnym zmenám v zjednodušení implementácie rozpočtu EÚ v súčasnom viacročnom finančnom rámci na roky 2007 - 2013, súčasný systém implementácie prostriedkov je stále značne zložitý, administratívne náročný a pre rýchle a efektívne čerpanie prostriedkov EÚ bude nevyhnutné jeho zjednodušenie, decentralizácia, zvýšenie flexibility, posilnenie zodpovednosti so súčasným zabezpečením

spoľahlivého fungovania systémov riadenia a kontroly najmä v oblastiach, v ktorých je vyššie riziko chýb a nezrovnalostí.

Celkové čerpanie prostriedkov EÚ na operačné programy Národného strategického referenčného rámca v súčasnom programovom období 2007 – 2013 je v súčasnosti na úrovni takmer 30 %. Napriek tomu, že ešte sú pred nami necelé 4 roky na oprávnenosť financovania (do konca roka 2015), je žiaduce mobilizovať všetky zložky systému finančného riadenia a kontroly k snahe o maximalizáciu využitia disponibilných zdrojov zákonným a správnym spôsobom, pričom sa musí zabezpečiť dodržanie stanovených cieľov, indikátorov, dopadu a udržateľnosti výsledkov podporených projektov.

9 Zhodnotenie hospodárenia obcí a vyšších územných celkov

Návrh záverečného účtu obcí a VÚC za rok 2011 vychádza z údajov uvedených vo finančných výkazoch k 31.12.2011 predložených obcami a vyššími územnými celkami MF SR. Tieto výkazy zostavovali obce a VÚC z návrhov záverečných účtov, ktoré neboli v zastupiteľstvách schválené, pretože zákonný termín prerokovania záverečných účtov obcí a VÚC je stanovený do konca júna bežného roka. Preto NKÚ SR vidí riziko nesúladu predložených údajov vo finančných výkazoch a údajov v schválených záverečných účtoch obcí a VÚC. NKÚ SR poukazuje najmä na skutočnosti zistené pri kontrolnej činnosti, ktoré mali vplyv na rozpočtové hospodárenie obcí a VÚC.

Rozpočty obcí a VÚC boli v zásade zostavené uplatnením rozpočtovej klasifikácie v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy na tri po sebe nasledujúce roky ako vyrovnané. Strednodobým ekonomickým nástrojom finančnej politiky bol programový rozpočet zostavený ako viacročný rozpočet. Výsledky kontrolnej činnosti NKÚ SR preukázali, že v niektorých prípadoch obce a VÚC v programoch nedefinovali zámery, ktoré sa mali dosiahnuť. Na úrovni podprogramov nedefinovali ciele a merateľné ukazovatele, ani aktivity s príslušnými komentármi.

Po schválení rozpočtov v zastupiteľstvách obcí a VÚC bol vykonaný rozpis týchto rozpočtov na rozpočtové a príspevkové organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti samospráv. V priebehu rozpočtového roka samosprávy vykonávali rozpočtovými opatreniami úpravy príjmovej a výdavkovej časti rozpočtu, presuny rozpočtovaných prostriedkov, ako aj zmeny účelu použitia rozpočtovaných prostriedkov v rámci svojich kompetencií.

V príjmoch územnej samosprávy rozpočtovaných na rok 2011 okrem výnosov z podielu daní z príjmu fyzických osôb, daní z nehnuteľností, za špecifické služby, za dobývací priestor a daní z motorových vozidiel boli zahrnuté aj dotácie z príslušných kapitol ŠR v rámci finančných vzťahov štátu k rozpočtom obcí a VÚC. Tieto dotácie boli určené nielen na financovanie preneseného výkonu štátnej správy a niektorých projektov v rámci štrukturálnych fondov EÚ, ale aj na individuálne potreby obcí, na záchranu a obnovu kultúrnych pamiatok a pre zariadenia sociálnych služieb.

V predchádzajúcom období zaznamenal vývoj dane z príjmov fyzických osôb pokles spôsobený ekonomickým vývojom a preto bola potrebná kompenzácia tohto výpadku dodatočnými dotáciami zo štátneho rozpočtu subjektom územnej samosprávy, ktoré boli účelovo určené na bežné výdavky.

V rozpočtoch obcí a VÚC v roku 2011 značnú sumu tvorili úvery, čím dochádzalo k stále väčšiemu zadlžovaniu obcí a VÚC a k riziku nezvládnutia vysokého úverového zaťaženia, vrátane nežiaducich dôsledkov (ozdravný režim, nútená správa a pod.).

V tejto súvislosti NKÚ SR zastáva názor, že vysoké úverové zaťaženie malo vplyv na zníženie rozsahu a kvality poskytovaných služieb obcí a VÚC občanom. Veľká časť úverov bola viazaná na spolufinancovanie projektov EÚ, pričom takéto projekty mali byť v súlade s plánmi hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí a VÚC, avšak samosprávy čerpali úvery na také projekty, ktoré nepotrebovali, resp. sa javili len ako „výhodná ponuka“.

Portfólio úverov bolo roztrieštené vzhľadom na veľkosť úverov, dobu splácania a pod. To malo vplyv na nerovnomerné rozloženie úrokových nákladov v čase. NKÚ SR zastáva názor, že reštrukturalizáciou úverov by sa mohlo znížiť úverové zaťaženie niektorých obcí a VÚC.

9.1 Obce

V roku 2011 boli obciam poskytnuté zo ŠR finančné prostriedky formou grantov a transferov na výdavky podľa funkčnej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie v členení uvedenom v nasledujúcej tabuľke:

(v tis. eur)

Výdavky	Skutočnosť 2010	Rozpočet 2011		Skutočnosť 2011	% plnenia uprav. rozpočtu	Rozdiel	Index 2011/2010
		schválený	upravený				
a	1	2	3	4	$5=4/3*100$	$6=4-3$	$7=4/1*100$
01 – Všeobecné verejné služby	129 708	10 462	47 545	47 573	100,06	28	36,68
02 – Obrana	0	0	0	0	0	0	0
03 – Verejný poriadok a bezpečnosť	312	0	1 148	1 140	99,30	-8	365,38
04 – Ekonomická oblasť	287 303	462 345	376 196	323 689	86,04	-52 507	112,66
05 – Ochrana životného prostredia	72 830	103 770	398 639	131 253	32,93	-267 386	180,22
06 – Bývanie a občianska vybavenosť	38 694	50 607	37 424	37 424	100,00	0	96,72
07 – Zdravotníctvo	0	0	196	196	100,00	0	x
08 – Rekreačia, kultúra a náboženstvo	49 992	9 863	4 168	4 161	99,83	-7	8,32
09 – Vzdelávanie	620 322	607 034	622 098	622 092	100,00	-6	100,29
10 – Sociálne zabezpečenie	46 181	40 805	46 231	44 074	95,33	-2 157	95,44
Spolu	1 245 342	1 284 886	1 533 645	1 211 602	79,00	-322 043	97,29

Zdroj: MF SR

NKÚ SR konštatuje, že na celkovej sume grantov a transferov zo ŠR do rozpočtov obcí na financovanie preneseného výkonu štátnej správy mal v roku 2011 najväčší podiel transfer z kapitoly Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR najmä na financovanie činnosti základných škôl ale aj materských škôl a na financovanie rekreačných a športových činností (622 097 tis. eur). Druhou najvýznamnejšou položkou bol transfer z kapitoly MPRV SR, ktorý predstavovali prostriedky EÚ a prostriedky ŠR na spolufinancovanie obcí v oblasti podpory ich regionálneho rozvoja (285 995 mil. eur).

Transfer z kapitoly MŽP SR (142 416 tis. eur) bol použitý na nakladanie s odpadmi, znižovanie znečisťovania, vodné hospodárstvo a zásobovanie vodou.

Zákonným príjmom rozpočtov obcí sú príjmy z dane z príjmov fyzických osôb, pričom výnos z príjmov z tejto dane bol v roku 2011 podľa finančných výkazov obcí v sume 1 179 011 tis. eur. V skutočnosti však daňové úrady previedli do rozpočtov obcí 1 180 188 tis. eur, t. j. o 1 177 tis. eur viac ako obce vykázali vo finančných výkazoch. Tento príjem využili obce na plnenie vlastných samosprávnych funkcií.

Kontrolnou činnosťou NKÚ SR bolo zistené, že napriek nižšiemu objemu príjmov, obce pri čerpaní výdavkov nepostupovali vždy s maximálnou hospodárnosťou a nedostatky boli zistené aj v dodržiavaní všeobecne záväzných právnych predpisov.

Zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy obce porušovali tým, že v priebehu rozpočtového roka nesledovali vývoj hospodárenia a nevykonávali zmeny vo svojich rozpočtoch rozpočtovými opatreniami. Niektoré obce nevedli operatívnu evidenciu o rozpočtových opatreniach a počas roka nemonitorovali a nehodnotili plnenie programov. Vo viacerých prípadoch čerpali výdavky nad rámec schváleného rozpočtu, netriedili ich správne podľa rozpočtovej klasifikácie a poskytnuté dotácie z rozpočtu obcí neboli zúčtované do konca roka.

Podľa kontrolných zistení NKÚ SR obce nehospodárili s verejnými prostriedkami vždy účelne a hospodárne. NKÚ SR v rámci kontroly hospodárenia s verejnými prostriedkami zistil vo viacerých prípadoch nehospodárne použitie týchto prostriedkov alebo ich použitie na iný účel v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi. Napríklad bol zistený nákup alkoholických nápojov v sume 779,14 eur z reprezentačných výdavkov bez preukázania potreby ich nákupu, úhrada poisťky v sume 446,00 eur na poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla za vozidlo, ktoré nemalo pridelené evidenčné číslo a bolo vyradené z prevádzky, nákup pohonných hmôt v sume 762,68 eur bez preukázania vyúčtovania spotreby a bez preukázania vykonaných jász vozidiel, poskytnutie preddavku v sume 1 785,00 eur bez toho, aby bol vopred v zmluve o dodávke služby písomne tento preddavok dohodnutý.

Podľa NKÚ SR nie je vytváraný účinný tlak na efektívne a účinné vyrubovanie a vymáhanie miestnych daní a poplatkov obcami. Nedostatky zistené kontrolnou činnosťou NKÚ SR v tejto oblasti naznačujú, že obce sa často spoliehali viac na vyšší výnos dane z príjmu fyzických osôb, ako na zvýšenie aktivity pri vyrubovaní a vymáhaní miestnych daní a poplatkov, ktoré závisia najmä od ich rozhodnutí. Vyrubovanie sankcií, vrátane exekučných postihov z miestnych daní považuje NKÚ SR, za rizikové z hľadiska neplnenia si zákonnej povinnosti obcí ako správcov daní, sankcie vyrubovať, s čím potom súviselo aj krátenie príjmov do rozpočtov obcí.

Napriek predpokladanej vyššej dynamike výberu dane z nehnuteľností a daní za špecifické služby, NKÚ SR kontrolou zistil nedostatky v procese dopĺňania rozpočtov uvedenými daňami. Jednou z príčin tohto stavu je aj absencia odborne zdatných a zručných zamestnancov obecných a mestských úradov zodpovedajúcich za uvedenú agendu a z toho vyplývajúca nedostatočná znalosť postupu odstupovania daňových nedoplatkov na ich vymáhanie súdnym exekútorom a spolupráce s nimi. V záujme obcí preto musí byť minimalizovať možnosť vzniku odvolacích konaní, prípadných súdnych konaní, a to

predovšetkým dôsledným a správnym uplatňovaním zákona o správe daní a poplatkov a zákona o miestnych daniach a poplatku za komunálny odpad v praxi.

Nedostatky boli zistené aj v účinnosti vnútorného kontrolného systému obcí, keď si niektorí hlavní kontrolóri neplnili svoje úlohy stanovené v zákone o obecnom zriadení tým, že nepredkladali do obecného zastupiteľstva správy z vykonaných kontrol, pri výkone kontroly nedodržiavali základné pravidlá kontrolnej činnosti podľa zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite, v niektorých prípadoch nevykonávali kontroly vôbec alebo nepreverili dodržanie podmienok na prijatie úveru.

Nedostatky vo finančnom riadení obcí boli zistené pri vykonávaní finančnej kontroly, ktorá bola často formálna, bola vykonávaná až po uskutočnení finančnej operácie a vo viacerých prípadoch nebola vykonávaná vôbec. Taktiež obce nevykonávali priebežnú finančnú kontrolu, ktorej povinnosť vykonávania nie je v zákone o finančnej kontrole a vnútornom audite taxatívne určená.

9.2 Vyššie územné celky

V roku 2011 boli VÚC poskytnuté zo ŠR finančné prostriedky formou grantov a transferov na výdavky podľa funkčnej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie v členení uvedenom v nasledujúcej tabuľke:

(v tis. eur)

Výdavky	Skutočnosť 2010	Rozpočet 2011		Skutočnosť 2011	% plnenia uprav. rozpočtu	Rozdiel	Index 2011/2010
		schválený	upravený				
A	1	2	3	4	$5=4/3*100$	$6=4-3$	$7=4/1*100$
01 – Všeobecné verejné služby	18 850	26 310	3 274	3 286	100,37	12	17,43
02 – Obrana	0	0	0	0	0	0	0
03 – Verejný poriadok a bezpečnosť	10	0	9	9	100,00	0	90,00
04 – Ekonomická oblasť	35 225	0	47 748	47 748	100,00	0	135,55
05 – Ochrana životného prostredia	20 918	0	13 240	13 222	99,86	-18	63,21
06 – Bývanie a občianska vybavenosť	0	0	0	0	0	0	0
07 – Zdravotníctvo	0	0	0	0	0	0	0
08 – Rekreačia, kultúra a náboženstvo	4 700	1 860	4 449	4 400	98,90	-49	93,62
09 – Vzdelávanie	408 272	401 115	398 019	398 019	100,00	0	97,48
10 – Sociálne zabezpečenie	7 374	0	5 603	5 498	98,13	-105	74,56
Spolu	495 349	429 285	472 342	472 182	99,97	-160	95,32

Zdroj: MF SR

NKÚ SR konštatuje, že na celkovej sume grantov a transferov zo ŠR do rozpočtov VÚC na financovanie preneseného výkonu štátnej správy mal v roku 2011 najväčší podiel transfer z kapitoly Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, najmä na financovanie činnosti stredných odborných škôl ale aj gymnázií, základných a materských škôl (398 005 tis. eur). Transfer z kapitoly MPRV SR predstavovali prostriedky EÚ na spolufinancovanie samosprávnych krajov v oblasti podpory regionálneho rozvoja

(46 502 tis. eur). Aj keď v kapitole všeobecná pokladničná správa neboli v rozpočte na rok 2011 schválené žiadne transfery pre VÚC, na základe uznesení vlády SR boli schválené dotácie na ochranu pred povodňami a dotácie na financovanie sociálnych služieb neverejnými poskytovateľmi (8 230 tis. eur), z ktorých bolo skutočne vyčerpaných 8 113 tis. eur, čo bolo o 34 832 tis. eur menej ako v roku 2010.

Zákonným príjmom rozpočtov VÚC sú príjmy z podielu dane z príjmov fyzických osôb, pričom výnos z príjmov z tejto dane bol v roku 2011 v sume 394 515 tis. eur. Výnos dane z motorových vozidiel je v plnom rozsahu príjmom rozpočtov VÚC a v roku 2011 predstavoval sumu 129 470 tis. eur. Tieto príjmy boli využité na plnenie vlastných kompetencií samosprávnych krajov.

Nedaňovými bežnými príjmami v rozpočtoch samosprávnych krajov boli príjmy z predaja a prenájmu majetku, z činnosti VÚC a ich rozpočtových organizácií, príjmy od klientov domovov dôchodcov a domovov sociálnych služieb.

Kontrolou NKÚ SR bolo zistené, že proces implementácie programového rozpočtovania nebol v súlade s metodickými odporúčaniami MF SR. Slabšou stránkou procesu bolo monitorovanie a hodnotenie. Monitorovacia správa vo viacerých prípadoch neobsahovala zhodnotenie plánovaných výstupov a ich porovnanie so skutočne dosiahnutými výstupmi. Skutočne dosiahnuté merateľné ukazovatele neboli v monitorovacej správe uvedené. Hodnotiaca správa obsahovala informácie o plánovaných a skutočných hodnotách merateľných ukazovateľov, o prípadnom neplnení ukazovateľov a o príčinách ich neplnenia, avšak opatrenia na nápravu neobsahovala. Taktiež neobsahovala informáciu, ako dosiahnuté výsledky alebo výstupy prispeli k splneniu stanovených cieľov z hľadiska kritérií hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti a ako prispeli k napĺňaniu zámerov.

Kontrolou NKÚ SR bolo zistené porušenie zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy nesprávnym zatriedením výdavkov podľa ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie, nevykonaním zmien rozpočtu rozpočtovými opatreniami alebo nestanovením cieľov v schválenom rozpočte.

V oblasti verejného obstarávania bolo zistené, že niektoré VÚC v dostatočnom rozsahu nevyužívali formu elektronickej aukcie. Interné smernice o verejnom obstarávaní neobsahovali aktuálne finančné limity. Umožňovali použiť priame zadanie pri zadávaní zákaziek do 1 000 eur bez DPH a v niektorých prípadoch aj do 5 000 eur, bez zdokumentovania procesu verejného obstarania, čo vytváralo predpoklad nevhodného obstarávania predmetov jednotlivých zákaziek a neefektívneho použitia verejných prostriedkov. Niektoré VÚC nevypracovávali správy o uskutočnených zákazkách k jednotlivým procesom verejného obstarávania a dokumentáciu z verejného obstarávania nearchivovali v zmysle zákona o verejnom obstarávaní. V niektorých prípadoch, pri stanovení predpokladanej hodnoty zákazky, nevychádzali z ceny, za ktorú sa obvykle predával rovnaký alebo porovnateľný predmet zákazky v čase zasielania oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania na uverejnenie.

V rámci kontroly súladu OP Doprava, NKÚ SR zistil, že viacerým VÚC sa nepodarilo splniť stanovený cieľ v podprograme Autobusová doprava tým, že klesol celkový počet cestujúcich pri náraste kilometrových výkonov. Vývoj nákladov aj celkovej straty dopravcov bol nepriaznivý. Úhrady strát z rozpočtov VÚC nepokryli v plnom rozsahu vzniknuté straty dopravcov, čoho dôsledkom bol stále prehlbujúci sa dlh voči nim.

Vo viacerých prípadoch boli vykonané príjmové a výdavkové finančné operácie bez ich overenia predbežnou finančnou kontrolou, priebežná finančná kontrola nebola vykonávaná vôbec.

V oblasti majetku bolo zistené nesprávne evidovanie dlhodobého hmotného majetku v rozpore s postupmi účtovania a so zákonom o účtovníctve. V jednom prípade bol odpredaný hnutelný majetok priamym predajom bez predchádzajúceho rozhodnutia o jeho trvalej prebytočnosti.

Pri predaji majetku bola nesprávne uplatňovaná ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie. Pri rekonštrukčných prácach boli zistené porušenia stavebného zákona týkajúce sa vedenia stavebného denníka. Taktiež v oblasti inventarizácie majetku boli zistené nedostatky týkajúce sa porovnania výsledkov dokladovej inventúry a účtovného stavu, ako aj formálnych náležitosti inventúrnych súpisov.

Podľa názoru NKÚ SR záverečné účty samosprávnych krajov za rok 2011 boli zostavené v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a v súlade s pokynmi MF SR. Vychádzali z účtovnej závierky overenej audítorom, ktorá poskytovala vo všetkých významných súvislostiach pravdivý a verný obraz finančnej situácie samosprávnych krajov k 31.12.2011. Kontrolou NKÚ SR neboli zistené skutočnosti, ktoré by spochybňovali vykázané výsledky rozpočtového hospodárenia samosprávnych krajov.

Záver

NKÚ SR na základe výsledkov kontroly správnosti zostavenia záverečných účtov vybraných rozpočtových kapitol, kontroly správnosti zostavenia Návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2011 ako aj analýzy vyžiadaných informácií konštatuje, že:

- Návrh štátneho záverečného účtu SR za rok 2011 obsahuje všetky náležitosti v zmysle ustanovení § 29 ods. 2 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy,
- v hospodárení štátneho rozpočtu vykázanom na hotovostnom princípe sa v roku 2011 dosiahli:

- príjmy	12 002 325,6 tis. eur
- výdavky	15 278 041,6 tis. eur
- schodok	3 275 716,0 tis. eur
- skutočný schodok štátneho rozpočtu bol v porovnaní so zákonom rozpočtovanou sumou nižší o 534 223,0 tis. eur a v porovnaní s rokom 2010 došlo k jeho zníženiu o 1 160 432,2 tis. eur, t. j. o 26,2 %,
- rast slovenskej ekonomiky bol v roku 2011 pri poklese domáceho dopytu založený na raste zahraničného dopytu. Rast HDP dosiahol 3,3 %, čo je menej oproti celosvetovému priemeru (3,9 %) ale na druhej strane viac ako priemer EÚ-27 (1,5 %).
- hospodárenie subjektov verejnej správy v zmysle medzinárodnej metodiky vykazovania ESA 95, rozhodujúcej pre hodnotenie plnenia maastrichtských kritérií, sa pri konsolidovaných celkových príjmoch 23 658 434,0 tis. eur a konsolidovaných celkových výdavkoch 26 985 000,0 tis. eur skončilo podľa predbežných údajov zverejnených

Eurostatom dňa 23.04.2012, deficitom vo výške 3 326 566,0 tis. eur. Skutočne dosiahnutý schodok bol nižší oproti rozpočtovanému o 122 368,0 tis. eur.

- podiel schodku rozpočtu verejnej správy na HDP dosiahol podľa predbežných údajov úroveň 4,8 %, čo predstavuje prekročenie maastrichtského kritéria deficitu o 1,8 %. V medzinárodnom porovnaní dosiahla SR horší podiel schodku verejnej správy ako je priemer štátov EÚ-27, t. j. 4,5 % a tiež v rámci eurozóny patrí SR ku štátom s horším výsledkom oproti priemeru štátov eurozóny (4,1 %),
- konsolidovaný dlh verejnej správy (maastrichtský dlh) dosiahol k 31. 12. 2011 hodnotu 29 911 262 tis. eur. Medziročné zvýšenie konsolidovaného dlhu o 2 912 884 tis. eur, zvýšilo jeho podiel na HDP na úroveň 43,3 %, čo je o 2,2 % viac oproti roku 2010. Zvýšenie bolo spôsobené najmä rastom dlhu o 10,8 % a súčasným rastom HDP v bežných cenách o 5,0 %. Nachádza sa však stále pod vyžadovanou limitnou hranicou 60 %. Aj v porovnaní s EÚ-27 a eurozónou patrí SR k štátom s nižšou hodnotou dlhového pomeru,
- programové rozpočtovanie ako systém založený na plánovaní úloh a aktivít vlády SR v nadväznosti na jej priority a alokovanie disponibilných zdrojov ani v roku 2011 nespĺnilo svoj zámer. Vo väčšine programov, hodnotenia a merateľné ukazovatele neobsahovali zhodnotenie hospodárnosti a efektívnosti vynaložených rozpočtových prostriedkov,
- rozdiel medzi celkovým objemom príjmov, ktoré Slovenská republika v roku 2011 z rozpočtu Európskej únie skutočne získala a finančnými prostriedkami, ktoré Slovenská republika do rozpočtu Európskej únie skutočne odvieďala dosiahol sumu 1 336 437,0 tis. eur, čo je o až o 1 958 485,0 tis. eur menej oproti upravenému rozpočtu na rok 2011. NKÚ SR poukazuje na to, že čerpanie finančných prostriedkov na štrukturálne opatrenia II. programového obdobia je len 30 %. A aj z tohto dôvodu je potrebné mobilizovať všetky zložky systému finančného riadenia a kontroly k snahe o maximalizáciu využitia disponibilných zdrojov.

Na základe kontrol vykonaných NKÚ SR v 14 rozpočtových kapitolách je možné konštatovať, že účtovné a finančné výkazy zostavené k 31.12.2011 neobsahovali významné nesprávnosti a poskytovali verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva a o finančnej situácii účtovných jednotiek. Návrhy záverečných účtov kapitol boli vypracované v súlade so Smernicou na vypracovanie záverečných účtov, len v návrhu záverečného účtu kapitoly ÚV SR chýbala ročná monitorovacia správa o plnení programovej štruktúry. V niektorých prípadoch bolo zistené porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov, najmä zákona o účtovníctve, zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, zákona o správe majetku štátu a zákona o verejnom obstarávaní.

Vo vzťahu k prostriedkom Európskej únie NKÚ SR zistil nedostatky, ktoré sa týkali najmä nedôsledného plnenia zmluvných povinností konečnými prijímateľmi, nedodržania niektorých ustanovení zákona o verejnom obstarávaní a stanovenia projektových indikátorov výstupu, ktoré nedávali podrobné informácie o vykonaných činnostiach v rámci jednotlivých projektov.

NKÚ SR na základe výsledkov kontroly hospodárenia obcí a VÚC konštatuje, že účtovné a finančné výkazy, ako podklad k zostaveniu záverečných účtov, poskytovali verný a pravdivý obraz o ich finančnej situácii. V niektorých prípadoch boli zistené porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti rozpočtového hospodárenia, verejného obstarávania a významné rezervy majú samosprávy najmä vo finančnom riadení, výkone predbežnej a priebežnej finančnej kontroly a v účinnosti celého vnútorného kontrolného systému.

Na základe kontrolou zistených nedostatkov NKÚ SR navrhol kontrolovaným subjektom v súlade s § 13 ods. 2 zákona o NKÚ SR odporúčania, ktoré by mali zabezpečiť elimináciu nepriaznivého vplyvu zistených nedostatkov pri vynakladaní verejných zdrojov a prostriedkov Európskej únie.

Bratislava, máj 2012